

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

4/2010

Siirtolaisuus – Migration 4/2010

37. vuosikerta / 37th year
ISSN 0355-3779

Julkaisija / Publisher

Siirtolaisuusinstituutti

Migrationsinstitutet

The Institute of Migration

Eerikinkatu 34, 20100 Turku, Finland

Puh. / tel. (0)2-2840 440

Fax (0)2-2333 460

email: kirsai@utu.fi

<http://www.siirtolaisuusinstituutti.fi>

<http://www.migrationinstitute.fi>

Pohjanmaan aluekeskus

Österbottens regioncenter

Regional Centre of Ostrobothnia

Keikulinkuja 1, 61100 Peräseinäjoki, Finland

Puh. / tel. (0)44-2592447

email: siirtolaisuusinstituutti@netikka.fi

Päätoimittaja / Editor-in-Chief

Ismo Söderling

Toimitussihteeri / Editorial Assistant

Kirsi Sainio

Toimittajat / Editors

Krister Björklund, Elli Heikkilä

Toimituskunta / Editorial Board

Siirtolaisuusinstituutin hallitus

Administrative Board of the Institute of Migration

Taitto / Layout

Kirsi Sainio

Tilaushinta 2010 / Subscriptions 2010

4 numeroa / nummer / issues

15 €/vuosi/år/year

OP 571113-11117

IBAN FI54 5711 1310 0011 17

OKOYFIHH

VAMMALAN KIRJAPAINO OY

Sisältö • Contents

• *Ismo Söderling*

Pääkirjoitus

• *Mervi Lehtola*

Maahanmuuttajat ja paikalliset julkiset palvelut

• *Mika Roinila*

Habla Español?

The Growing Number of Spanish Speaking Nordic Americans

• *Kari Synberg*

Muuttoliike ja Syrjä-Venäjä

• *Erkki Vuonokari*

Ruotsinsuomalaisten yhteisö ja arkisto elävät murroskautta

• *Elli Heikkilä*

Tutkimusjohtajan palsta

• **Seminaareja**

• **Siirtolaisuusmuseon kuulumisia**

• **Kirjat • Böcker • Books**

Kansi: Turun Tuomiokirkko. Kuva: Jouni Korkiasaari.

Miksi maahanmuuttajan kohtaaminen on vaikeaa?

Ismo Söderling

Miksi maahanmuutosta kirjoittaminen on vaikeaa? Miksi maahanmuutosta ei päästä yksimielisyyteen? Mistä kumpuaa epäluottamus ja epäluuloisuus? Miksi...

Keskityn tässä pääkirjoituksessani Suomeen suuntautuvaan maahanmuuttoon. Toivottavasti ulkomailla asuvat lukijamme sallivat tällaisen rajatun näkökulman. Kimmokkeena kirjoitukselleni on syyskuussa Turussa tapahtunut tuhopolttoyrittys, jossa rakenteilla oleva buddhalais-temppeli yritettiin polttaa. Asia uutisoitiin valtakunnallisestikin näkyvästi ja poliisi sai tietysti rikosilmoituksen. Sitten ei mitään ole kuulunutkaan viranomaispuolelta – lehdistökin taisi käyttää paukkunsa loppuun, kun räväkkää uutisointia ei enää löytynyt. Osansa on tietysti vietnamilaisillakin, jotka hiljaisina ja rauhanomaisina eivät halua tehdä asiasta suurta numeroa. Tempelin rakentaminen on heille kuitenkin suunnaton voimaponnistus: Turussa asuvat muutama sata vietnamilaista keräävät temppeleinsä varat keskuudestaan, samoin he tekevät rakennustyöt talkootöinä. Tässä suhteessa heidän toimintansa muistuttaa paljolti amerikansuomalaisten tekemisiä sadan vuoden takaa. Kun suomalaiset asettuivat jonkin Amerikan mantereelle, ei kestänyt kauan kun paikkakunnalle nousi työväentalo, raittiusihmisten talo tai kirkko. Usein nousivat kaikki kolme.

Kun siirtolaiset saapuvat uuteen maahan, on heillä suuri tarve olla yhdessä ja puhua omaa kieltään. Samalla he pystyvät välittämään kieltään, kulttuuriaan ja normejaan jälkipolvilleen. Näin on Turun vietnamilaistenkin kohdalla. Samasta syystä Suomessa asuvat somalit, kurdit ja monet muut islamilaiset ryhmät pitävät tärkeänä omia moskeijoitaan; ne ovat paikkoja, joissa voi olla oma itsensä omiensa kanssa. Miksi tällainen koetaan uhkana valtaväestön keskuudessa? Siihen ei löydy yleispätevää vastausta. Muuttoliiketur-

kijat ovat vuosikymmeniä tuottaneet teorioita, joissa puhutaan ”syntipukeista” (’tulevat ja vievät työpaikkamme’) tai kontaktien puutteesta (’kun ei ole maahanmuuttajakavereita, ei tunneta maahanmuuttajien tapoja’). Toki teoriat auttavat meitä ymmärtämään yleisellä tasolla, mistä jokin seikka aiheutuu. Mutta vastauksia päivänpolttaviin kysymyksiin niissä harvemmin löytyy.

Itse en kuitenkaan halua piiloutua tieteen fraseologian taakse. Mielestäni asiat ovat sangen yksinkertaisesti ymmärrettäviä. Siihen liittyy muutama perusfakta: Suomessa on yli 200 000 maahanmuuttajaa, ja lisää tulee. Suomi on löydetty. Suomi tarvitsee maahanmuuttajia jatkossa yhä enemmän. Suomessa on tällä hetkellä n. 150 000 työtöntä. En kuitenkaan usko, että maahanmuuttajat vievät työt kortistossa olevilta. Eri puolilla maailmaa tehdyissä tutkimuksissa on todettu, että maahanmuutto elvyttää taloutta sen sijaan että se alentaisi kansantuotetta. Mistä sitten johtuu suuri hälinä maahanmuuton lieveilmiöistä Suomessa? Miksi rakennusteollisuuden harmaa työvoima hyppii jatkuvasti silmille. Miksi pakolaisina esiintyvien EU-kansalaisten turvapaikkashoppailua tapahtuu? Miksi muutama sata kerjäläistä saa valtakunnan lehdistön ja poliittisen eliitin aktivoitumaan? Niin, miksi?

Mielestäni siksi, että Suomessa maahanmuuttoasioissa puuttuu paljolti peruskonsensus ja poliittinen johtajuus. Maahanmuuttoon liittyvät uudistukset ovat kuin autovero: niistä keskustellaan vain sen verran kuin on välttämättä pakko – pienin askelin ja viivytystaktiikkaa käyden. Seuraavat eduskuntavaalit keväällä 2011 ovat ilman muuta maahanmuuttovaalit.

Mikäli ihmettä ei tapahdu, kura lentää ja kaikilla on paha mieli. Mitä ihmeen tekemiseen vaadittaisiin? Mielestäni asia on sangen yksinkertainen. Tarpeeksi arvostettu henkilö kutsuu kokoon ”maahanmuuttopoliittisen Korpilampi-tapaamisen”, jossa kansalliset

vaikuttajat, viranomaiset, poliitikot, maahanmuuttajat ja tiedotusvälineet edustajineen istuvat alas, ja miettivät yhdessä Suomen tulevaisuutta. Elämme etsikköaikaa vielä. Meillä ei vielä roihua lähiöt, opettajia ei hakata luokissa, maahanmuuttokriittiset julkimot saavat turvassa kulkea kadulla, myöskään maahanmuuttajia ei tähtäillä laser-kivääreillä Ruotsin tyyliin. Mutta kauanko tätä idylliä riittää? En tiedä. Mutta sen tiedän, että jos emme pääse yhteiseen käsitykseen maamme suuresta kohtalonkysymyksestä eli Suomen väestöllisestä kehityksestä, on Ruotsin tie meidänkin tiemme.

Ruotsissa on päätetty, että ns. perinteiset puolueet eivät tee yhteistyötä maahanmuuttokriittisen ”Sverigedemokraterna”-puolueen kanssa. Mielestäni kaikilla parlamenttiin valituilla puolueilla täytyy olla osallistumismahdollisuus yhteisiin asioihin. Eristämällä lisätään katkeruutta ja pahaa mieltä. Jos maahanmuuttokriittiset puolueet keräävät eri maissa 10–20 % annetuista äänistä, on myös näiden puolueiden kannattajia kuunneltava ja niiden edustajat on saatava tavalla tai todella mukaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoprosessiin.

The difficulty of encountering immigrants – and the difficulty of writing about immigration...

This past September in Turku, arsonists attempted to burn down a Buddhist temple that was still under construction. The attempt received prominent news coverage, even nationally, and a police report was naturally filed on the case. For the Vietnamese immigrants who are building the temple the project represents a momentous effort: there are only a few hundred Vietnamese living in Turku, and both the funds and the volunteer labor to build the temple come from this small community. In this regard their activities greatly resemble the many similar projects undertaken by Finnish-Americans a hundred years ago. As Finns settled in various parts of the American continent, it didn't take them long to build a labor hall, a temperance hall, or a church. And often, they built all three.

In Finland, when it comes to immigration issues, basic consensus and political leadership are largely missing. Now if ever is the time for our national leaders to take the initiative in their own hands. In Sweden it has now been decided that the so-called traditional political parties will not work with the anti-immigration

Ai niin – kukas sen Korpilampi-tapaamisen isännöisi? Suomella lienee vain yksi rauhannobelisti. Toisaalta nykyinen pääministerimme lienee pisimpään istunut naispääministerimme. Ja ulkoministerimme on ainoa maratonin tempaissut nykyhallituksen jäsen. Jos kutsussa on Martti Ahtisaaren, Mari Kiviniemen, Alexander Stubbin ja vuoden pakolaisnaisen Nasima Razmyarin allekirjoitukset, se kutsu kannattaisi ottaa tosissaan.

PS: Alkuperäinen Korpilampi-konferenssi pidettiin syyskuussa 1977 Espoossa samannimisessä kokouspaikassa. Paikalla oli maamme poliittinen ja taloudellinen ykkösketju. Oli havaittu, että työmarkkinajärjestöt ja talouselämän edustajat eivät luottaneet toisiinsa, ja se taas hankaloitti valtakunnan selviämistä 1970-luvun öljykriisin jälkeisestä talousahdingosta. Kahden päivän tapaaminen tarjosi mahdollisuuden avoimeen keskusteluun ja henkilökohtaisiin tutustumisiin. Näin pohjustettiin edellytykset 1980-luvun Suomen kovalle talousnousulle.

Turkuun rakenteilla oleva buddhalais-temppele. Kuva: Ismo Söderling.

party “Sverigedemokraterna”. In my opinion, every party elected into Parliament must have the opportunity to participate in common matters. Excluding one party will only result in bitterness and ill will. Moreover, when parties with critical views on immigration are taking 10–20 % of the vote, their supporters deserve to have a voice and have their representatives be part of the national decision-making process.

I propose that politicians act quickly now to organize a joint-event so that they can together decide the rules of the game, especially with an eye on the upcoming parliamentary elections in the spring. And if the invitation comes signed by our Nobel Peace Prize Laureate Martti Ahtisaari, Prime Minister Mari Kiviniemi, Foreign Minister Alexander Stubb and refugee woman of the year Nasima Razmyar, the invitation can hardly be ignored.

Maahanmuuttajat ja paikalliset julkiset palvelut

Mervi Lehtola

Millaisia haasteita lisääntyvä maahanmuutto asettaa julkiselle palvelujärjestelmälle? Millaiset valmiudet kunnilla ja muilla palveluntuottajilla on vastata maahanmuuton haasteisiin? Miten maahanmuuttajille tarjottavia palveluja tulisi kehittää? Tarvitaanko kokonaan uudenlaista palvelutarjontaa vai nykyisten palvelujen uudistamista? Mitä mieltä palvelujärjestelmän toimivuudesta ovat maahanmuuttajat itse, julkisen sektorin työntekijät ja sidosryhmien edustajat?

Muun muassa näihin kysymyksiin haettiin vastausta Suupohjan seutukunnan alueella vuosien 2009 ja 2010 aikana toteutetussa selvityksessä. Pilottiluonteinen selvitys oli osa Etelä-Pohjanmaan liiton hallinnoimaa Kehittyvät kuntapalvelut -hanketta. Tähän artikkeliin on tiivistetty selvityksen keskeiset tulokset. Pilottikokeilun perusteella maahanmuuttajien kotouttamisen suurimpia haasteita ovat viranomaisten välisen työnjaon epäselvyydet ja kielikoulutuksen riittämättömyys. Artikkelin pohjautuu Etelä-Pohjanmaan liiton julkaisemaan tutkimusraporttiin Pitäisi ajatella heitä ihmisiä: Julkinen palvelujärjestelmä ja maahanmuuttajat -pilottikokeilun loppuraportti (Lehtola 2010). Taustaineistona on käytetty myös selvitysprosessin aikana valmistuneita, julkaisemattomia väliraportteja (Lehtola 2009a; Lehtola 2009b).

Taustaa

Suupohjan seutukunnan muodostavat Isojoen, Karijoen ja Teuvan kunnat sekä Kauhajoen kaupunki. Koko Suomeen verrattuna ulkomaalaisten osuus seutukun-

nan väestöstä on varsin pieni. Vuoden 2009 lopussa Suupohjan asukasluku oli 24 281, joista ulkomaisten kansalaisia oli 250. Kymmenen vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna ulkomaalaisten määrä seutukunnan alueella on kuitenkin lähes kaksinkertaistunut.

Syksyllä 2007 Suupohjan kunnat käynnistivätkin työn seudullisen maahanmuuttostrategian laatimiseksi. Strategiassa tavoitteeksi määriteltiin ”kansainvälistyä ja tehdä alueesta monikulttuurinen yhteisö, jossa maahanmuuttajat integroituvat paikallisyhteisöön – mahdollisimman nopeasti ja vaivattomasti” (Kauhajoen seudun maahanmuuttostrategia 2008, 4). Maahanmuuttostrategia ohjaa yleisellä tasolla seutukunnan maahanmuuttopoliittisia ratkaisuja. Strategiassa ei kuitenkaan oteta kantaa esimerkiksi maahanmuuttajapalvelujen järjestämisen yksityiskohtiin. Tässä artikkelissa esiteltävän selvityksen tavoitteena onkin tarjota käytännön työkaluja palvelujen asiakaslähtöiseen kehittämiseen.

Selvityksen toteuttaminen

Selvitysprosessi oli kolmiosainen. Ensimmäinen osio toteutettiin henkilöstön edustajista koostuneiden työryhmien työskentelynä huhti–toukokuussa 2009. Palvelukokonaisuuksittain muodostettujen seitsemän työryhmän kokoontumisiin osallistui yhteensä noin 50 henkeä. Työryhmiä pyydettiin pohtimaan oman palvelukokonaisuutensa näkökulmasta maahanmuuton asettamia haasteita ja nykyisen palvelujärjestelmän valmiuksia vastata näihin haasteisiin. Keskustelujen keskeiset näkemykset muotoiltiin vapaamuotoisiksi näkemyspapereiksi.

Toinen selvitysosio toteutettiin maahanmuuttajien parissa toimiville sidosryhmille (Kansaneläkelaitos, maistraatti, poliisi, työ- ja elinkeinotoimisto, maahanmuuttajia työllistäneet yritykset, maahanmuuttaji-

Kirjoittaja HM Mervi Lehtola on nykyisin kehittämissuunnittelijana Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yksikössä. Artikkelin hän kirjoitti Etelä-Pohjanmaan liiton projektipäällikkönä (Kehittyvät kuntapalvelut -hanke).

en parissa toimivat järjestöt ja kummiperhetoimintaan osallistuneet suupohjalaiset) kohdennettuna sähköpostikyselynä syyskuussa 2009. Kyselylomakkeessa tiedusteltiin muun muassa viranomaisten välisen vastuunjaon selkeyttä, tiedottamisen kattavuutta ja maahanmuuttajille tarjottavien palvelujen mahdollisia ongelmakohtia. Päällekkäisyyksien karsimisen jälkeen sidosryhmäkyselyn kohderyhmään valikoitui yhteensä 37 henkilöä, joista kyselyyn vastasi 19 (vastausprosentti 51,4). Pienestä vastaajamäärästä johtuen kyselyn tulokset eivät tilastollisesti edusta koko kohderyhmän näkemyksiä. Sidosryhmäkyselyn vastauksia onkin käytetty lähinnä muuta analyysia taustoittavana aineistona.

Selvityksen kolmas osio koostui maahanmuuttajien ryhmähaastatteluista. Haastattelut toteutettiin tammikuussa 2010 yhteistyössä Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hallinnoiman Maahanmuuttajien ohjauskeskus Etelä-Pohjanmaalla (ERKKI) -hankkeen kanssa. Haastateltavien valinnasta ja haastattelujen käytännön järjestelyistä vastasi Kauhajoen seudun kansainvälisyyskeskus INKA. Haastateltavat oli jaettu kahteen ryhmään, joista toisessa oli neljä ja toisessa kuusi osallistujaa. Viidestä eri maasta kotoisin olevien haastateltavien joukossa oli yksi nainen ja yhdeksän miestä. Iältään haastateltavat olivat pääosin nuoria aikuisia. Osa heistä oli perheellisiä ja osa perheettömiä. Mukana oli opiskelijoita, työssäkäyviä, työttömiä ja lomautettuja. Haastateltavien kielitaidosta riippuen haastattelukielenä käytettiin suomea, englantia ja vietnamia. Teemahaastattelut olivat luonteeltaan väljästi strukturoituja. Ennalta laadittua haastattelurunkoa käytettiin lähinnä viitteellisesti, keskustelun tukena.

Selvityksen tuloksia

Kotoutumisen avainkysymyksiä: henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma sekä riittävä kieli- ja kulttuuri-koulutus

Kotouttamisella tarkoitetaan yhteiskunnan toimenpiteitä kotoutumisen edistämiseksi. Yksi kotouttamisen työvälineistä on maahanmuuttajalle laadittava, henkilökohtainen kotoutumissuunnitelma, jolla ennakoidaan palvelutarpeita ja samalla sovitaan vastuunjaosta eri viranomaisten sekä kunnan eri toimialojen välillä.

Kotoutumissuunnitelman avulla voidaan muun muassa helpottaa kotouttamistoimenpiteiden tarkoituksenmukaista aikataulutusta. Suupohjan selvityksen perusteella näyttää siltä, että nykyisin perehdytys ajoittuu kenties liiaksi ensimmäisiin maahanmuuton jälkeisiin viikkoihin. Kun lyhyessä ajassa tarjotaan suuri määrä tietoa, kaikkea ei ole mahdollista omaksua.

Kirjallisella kotoutumissuunnitelmalla voidaan lisäksi varmistaa, että sekä palvelujärjestelmän edustajat että maahanmuuttaja itse ymmärtävät kotouttamisen tavoitteet ja toimenpiteet samalla tavoin. Suupohjan maahanmuuttopalveluja kehitettäessä alueelle vuonna 2008 saapuneet vietnamilaiset työntekijät ovat toimineet eräänlaisena ”pilottiryhmänä”. Heidän kotoutumiseensa on kiinnitetty tehostetusti huomiota esimerkiksi tukemalla asunnon hankkimisessa sekä lupa- ja viisumiasioiden hoitamisessa. Tarkoituksena on ollut paitsi tukea kyseisten henkilöiden kotoutumista, myös kehittää alueen maahanmuuttajapalveluja kokonaisuudessaan. Ryhmähaastatteluihin osallistuneet vietnamilaiset olivatkin tyytyväisiä saamaansa tukeen. Toisaalta jotkin haastatteluissa esitetystä kommentista viittasivat siihen, että osa maahanmuuttajista on mieltänyt siirtymävaiheen ajaksi tarjotut tukipalvelut pysyviksi käytännöiksi. Turhien pettymysten välttämiseksi tulisi varmistaa, että maahanmuuttajalla on realistinen kuva kotoutumisprosessin kestosta ja sen eri vaiheissa tarjottavasta tuesta. Kotoutumisprosessilla tulee olla myös päätepistensä, jonka jälkeen erityisten maahanmuuttajapalvelujen tarve lakkaa tai vähenee selvästi.

Nykyisessä kotouttamislaissa (laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 493/1999) mainittu oikeus henkilökohtaiseen kotoutumissuunnitelmaan koskee lähinnä työttömiksi työnhakijoiksi kirjautuneita maahanmuuttajia. Vastaavien suunnitelmien laatimiseen muille maahanmuuttajille ei ole lakisääteistä velvoitetta. Hallituksen maahanmuuttopoliittisessa ohjelmassa vuodelta 2006 onkin korostettu, että myös työvoimaan kuulumattomilla maahanmuuttajaperheiden jäsenillä ja erityisesti nuorilla tulee olla todelliset mahdollisuudet koulutautua ja elää myönteisessä vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteiskunnan kanssa (Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma 2006, 17). Huhtikuussa 2009 sisäasiainministeriö on asettanut hankkeen uuden kotouttamismallien kehittämiseksi. Hankkeen tuloksena on valmistunut strategiatyöryhmän ehdotus

maahanmuuttajien tehokkaan kotoutumisen kolmeksi ”poluksi”, joiden tavoitteet ja toimenpiteet vaihtelisivat maahanmuuttajien erilaisten tarpeiden mukaan (Maahanmuuttajien tehokkaan kotouttamisen kolme polkua... 2009). Samansuuntainen näkemys sisältyy myös toukokuussa 2010 valmistuneeseen hallituksen esityksen luonnokseen laiksi kotoutumisen edistämisestä (Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä, luonnos 26.5.2010).

Monet maahanmuuttajien kielteisistä kokemuksista näyttävät kytkeytyvän yhteisen kielen puuttumisesta aiheutuviin ongelmiin. Kielitaito ei ainoastaan helpota jokapäiväistä elämää, vaan vahvistaa myös maahanmuuttajaan kohdistuvaa hyväksyntää ja hälventää maahanmuuttajan omia ennakkoluuloja. Yksi maahanmuuttajien kieli- ja kotoutumiskoulutuksen ongelmista on, että työhallinnon kustantamaan koulutukseen ovat oikeutettuja vain työmarkkinoiden ulkopuolella olevat maahanmuuttajat. Vuonna 2009 valmistuneessa työvoiman maahanmuuton toimenpideohjelmassa onkin todettu, että suoraan työhön tuleville ulkomaalaisille tarjottavan suomen/ruotsin kielen opetuksen rahoitus- ja järjestämisvastuita olisi selkeytettävä. Samalla kotouttamiskoulutuksen ja työajan ulkopuolella annettavaa suomen kielen opetusta tulisi lisätä ja kurssisisältöjä kehittää siten, että ne ottaisivat nykyistä paremmin huomioon suoraan työhön tulevien maahanmuuttajien tarpeet. (Työvoiman maahanmuuton toimenpideohjelma 2009, 29–30.)

Tässä artikkelissa esiteltävän selvityksen perusteella näyttää siltä, ettei nykyinen suomen kielen opetus ota riittävästi huomioon maahanmuuttajien erilaisia lähtökohtia ja oppimistavoitteita. Peruskouluikäisten lasten ja nuorten kieliopetuksesta on huolehdittu kohtuullisen hyvin, mutta aikuisille maahanmuuttajille tarjottava koulutus on määrältään ja tasoltaan hyvin vaihtelevaa. Kurssit saattavat olla lyhytkestoisia ja opetusta vain muutamia tunteja viikossa, mikä ei mahdollista intensiivistä opiskelua. Etenkin syventävän kieliopetuksen tarjonta on vähäistä. Ymmärrettävästi kieliopetuksen järjestämistä vaikeuttaa myös se, että opiskelijaryhmä saattaa koostua useista maista saapuvista ja eri äidinkieltä puhuvista maahanmuuttajista. Tällöin jo pelkästään yhteisen ”lähdekielen” löytäminen on hankalaa. Jossakin määrin opetuskielenä on käytetty englantia, mutta huomattava osa maahanmuuttajista ei ole englannintaitoisia. Oma erityisryhmänsä ovat luku- ja kirjoitustaidotto-

mat aikuiset maahanmuuttajat. Käytännön haasteeksi saattaa muodostua myös koulutuspalvelujen saavutettavuus. Läheskään kaikilla maahanmuuttajilla ei ole esimerkiksi käytettävissään autoa tai ajokorttia. (Ks. Maahanmuuttajien tehokkaan kotouttamisen kolme polkua... 2009, 4–5; Työvoiman maahanmuuton toimenpideohjelma 2009.)

Koulutuksen onnistumisen avainkysymyksiä on opiskelijan oma motivaatio. Työssäkäyvän maahanmuuttajan saama kieliopetus käsittää yleensä vain muutamia viikkotunteja. Kannustaako nykyinen kielikoulutus riittävästi myös oppituntien ulkopuolella tapahtuvaan itseopiskeluun? Kielen oppimista saattaa hidastaa myös suomalaisten ”liian hyvä” vieraiden kielten taito. Kun käytännön asiat hoituvat englanniksi, maahanmuuttajalla ei välttämättä ole motivaatiota suomen kielen opiskeluun. Lisäksi vain harvalla maahanmuuttajalla on jo saapuessaan vakaa aikomus asettua pysyvästi asumaan Suomeen. Jos maahanmuuttaja olettaa viipyvänsä Suomessa vain muutamia vuosia, uuden kielen opiskelu voi tuntua turhalta. Näistä syistä moni kieli- ja kulttuurikoulutuksen aloittanut maahanmuuttaja jättää yhä koulutuksen kesken. Osa sidosryhmäkyselyn vastaajista pohtikin mahdollisia kannustimia, esimerkiksi pieniä rahallisia palkkioita, joilla maahanmuuttajien motivaatiota kielenopiskeluun voitaisiin lisätä.

Suupohjan selvitykseen sisältyneissä henkilöstötyöryhmien kokoontumisissa keskusteltiin paljon niin sanotusta suomi toisena kielenä (S2) -opetuksesta (ks. esim. Maahanmuuttajan tai vieraskielisen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 2009, 4–6; Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004). Tällä hetkellä S2-opetusta annetaan perusopetuksen piirissä, muttei automaattisesti esimerkiksi varhaiskasvatuksen tai toisen asteen koulutuksen yhteydessä. Henkilöstötyöryhmien laatimissa näkemyspapereissa toivottiin käytännön laajentamista. Haasteeksi saattaa kuitenkin muodostua pätevien S2-opettajien rekrytointi.

Toimiiko viranomaisten välinen yhteistyö?

Monet palvelutuotannon ongelmakohtista eivät näyttäisi liittyvän maahanmuuttaja-asiakkaiden ja palvelujärjestelmän väliseen rajapintaan, vaan järjestelmän sisäiseen toimivuuteen sekä järjestämis-, tuottamis- ja rahoitusvastuun kysymyksiin. Vastuunjaossa on il-

meistä epäselvyyttä sekä kunnan eri toimialojen välillä että kunnan ja muiden julkisen sektorin toimijoiden välillä. Myös kunnan ja valtion välinen vastuunjako nousi esiin selvitystyön eri vaiheissa, erityisesti keskusteluna palvelujen rahoittamisen kysymyksistä.

Vastuunjaon ongelmat heijastuvat esimerkiksi toimijoiden väliseen tiedonkulkuun. Samoja asioita saatetaan selvittää useaan otteeseen ja ajoittain työntekijät kokevat joutuvansa huolehtimaan tehtävistä, jotka eivät oikeastaan kuuluisi heille. Tiedonkulun ongelmista kertoo myös se, että kummiperhetoimintaan osallistuneiden vapaaehtoisten tietoisuus maahanmuuttajille tarjotuista palveluista on hyvin vaihtelevaa. Lisäksi kuntien ja kuntayhtymien työntekijät eivät aina tunne riittävästi järjestöjen ja yritysten tarjoamia maahanmuuttajapalveluja.

Myös maahanmuuttaja-asiakkaiden tietoisuus palveluista saattaa olla puutteellista. Suupohjan selvityksen perusteella tietoa kunnallisista palveluista saadaan lähinnä Kauhajoen seudun kansainvälisyyskeskus INKAsta ja toisilta maahanmuuttajilta. Sen sijaan kuntien perinteisten tiedotuskanavien, kuten internet-sivujen, sanomalehtien ja paikallisradion merkitys näyttäisi vähäiseltä. Tulos antaa viitteitä siitä, että maahanmuuttajille suunnattavassa tiedottamisessa on hyödynnettävä joukkotiedotusvälineitä yksilöllisempiä tiedonvälityksen muotoja. (Ks. Häkkinen 2009, 57–61; Maahanmuuttajien tehokkaan kotouttamisen kolme polkua... 2009, 3; Saartenoja ym. 2009, 90–91.)

Toimijoiden välistä työnjakoa voidaan selkeyttää kunnallisella tai ylikunnallisella kotouttamisohjelmalla, jossa määritellään keskeiset kotouttamistoimenpiteet ja niille vastuutahot. Ohjelman valmistelu tarjoaa tilaisuuden sekä purkaa palvelutarjonnan päällekkäisyyttä että tunnistaa kotoutumisprosessin aukkoja eli tehtäviä, joista mikään taho ei vastaa. Kotouttamislain (493/1999) toimeenpanoa koskevassa valtioneuvoston selonteossa on korostettu kotouttamisohjelmien laatimista siten, että toimenpiteistä vastaavilla viranomaisilla olisi taloudelliset mahdollisuudet sitoutua kotoutumissuunnitelmissa sovitujen toimenpiteiden järjestämiseen. Lisäksi selonteossa painotetaan, että ohjelmaa valmisteltaessa tulisi ottaa huomioon maahanmuuttajien itsensä ja alueen elinkeinoelämän näkemykset. (Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle kotouttamislain toimeenpanosta 2008.) Kotoutumisen tukeminen ei olekaan yksin-

omaan julkisen sektorin tehtävä. Yrityksillä ja järjestösektorin toimijoilla on omat roolinsa.

Osa viranomaisten välisen työnjaon haasteista on ratkaistavissa varsin yksinkertaisin toimenpitein. Kun eri toimijat ovat tietoisia toistensa tehtävistä, voidaan suhteellisen helposti selkeyttää vastuunjakoa ja karsia päällekkäistä työtä. Osa ongelmista johtuu kuitenkin siitä, että tiettyjen tehtävien hoitamiseksi resursseja on yksinkertaisesti liian vähän. Esimerkiksi maahanmuuttajalle kuuluvat sosiaalietuudet vaihtelevat olennaisesti riippuen siitä, mistä maasta ja millaisella statuksella hän on tullut maahan. Näiden seikkojen selvittäminen vie väistämättä työntekijöiden aikaa ja voimavaroja. Maahanmuuttajien määrän muuttuessa myös maahanmuuttajapalveluihin kohdennettavien henkilöresurssien määrää onkin arvioitava realistisesti.

Yksi maahanmuuttajapalvelujen kehittämiseen liittyvä kysymys koskee palvelujen keskittämistä tiettyihin palveluyksiköihin tai tietyille työntekijöille. Suupohjassa on hankerahoituksen avulla käynnistetty maahanmuuttokoordinaattoritoiminta syksyllä 2008. Koordinaattorin palvelupiste sijaitsee Teknologikeskus Logistiassa, Kauhajoen seudun kansainvälisyyskeskus INKAN tiloissa. Maahanmuuttajien ryhmähaastattelujen yhteydessä INKAN merkitys ”matalan kynnyksen paikkana” nousi korostuneesti esiin. Maahanmuuttokoordinaattori on tarjonnut tukea muun muassa viranomaisasioinnissa, lomakkeiden täyttämässä, asunnon hankkimisessa ja neuvoteltaessa työnantajan kanssa. Lisäksi tarjolla on ollut tietoa maahanmuuttajille suunnatusta koulutuksesta ja muusta toiminnasta. Myös maahanmuuttajien parissa toimivat sidosryhmät arvostavat INKAN toimintaa.

Erityisen ”maahanmuuttajakeskuksen” sijaan maahanmuuttajapalveluja voidaan keskittää esimerkiksi julkishallinnon yhteispalvelupisteisiin. Valtakunnallisen Yhteispalvelun tehostamishankkeen loppuraportissa on ehdotettu, että yhteispalvelupisteiden ”yhden luukun” palveluperiaatteita olisi perusteltua hyödyntää myös maahanmuuttajien ja muiden erityisryhmien palveluissa (Uusi yhteispalvelu... 2008, 20). Yhteispalvelupisteissä voitaisiin lisäksi varmistaa tekniset edellytykset etätulkkaukselta varten. Toinen vaihtoehto saattaisi olla maahanmuuttajien palvelupisteiden sijoittaminen kirjastojen yhteyteen. Erillisten palvelupisteiden sijaan tai niiden ohella maahanmuuttokoordinaattorit voivat työskennellä myös kunnan muissa toimipisteissä. Jos koordinaattoreita on

useita, he voivat erikoistua tiettyjen palvelukokonaisuuksien kysymyksiin.

On syytä korostaa, että maahanmuuttajien palvelupisteissä tai kansainvälisyyskeskuksissa tehtävä työ on ensisijaisesti palveluohjausta. Keskuksat ja niissä toimivat maahanmuuttokoordinaattorit tarjoavat maahanmuuttajille tietoa suomalaisesta julkisten palvelujen järjestelmästä ja sen toimintaperiaatteista. Varsinaisen palvelutoiminnan keskittämiseen tulee sen sijaan suhtautua kriittisesti.

Kun yhteistä kieltä ei ole – tulkkipalvelut ja eri kielillä tarjottava materiaali

Etenkin kotoutumisprosessin alkuvaiheessa useimmat maahanmuuttajat tarvitsevat viranomaisasiointinsa tueksi tulkkipalveluja. Tämän selvityksen perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että tulkkauksen käyttö on monessa kunnassa vielä melko suunnitelmattomaa. Työntekijöillä ei ole selkeää kuvaa siitä, millaisissa tilanteissa tulkin käyttö on perusteltua, tai mikä taho vastaa tulkkausmaksuista. Maahanmuuttajat itsekään eivät välttämättä ole tietoisia tulkkipalvelujen mahdollisuudesta. (Ks. Häkkinen 2009, 67–71.)

Tulkkauksen järjestämistä helpottamaan Suomeen on perustettu alueellisia tulkkeskuksia. Silti erityisesti niin sanottujen harvinaisten kielten tulkkeja on ajoittain vaikeaa saada. Yksittäisissä tilanteissa onkin joskus turvauduttu maahanmuuttajan perheenjäseniin tai tuttaviiin epävirallisina ”tulkkeina”. Tästä ei kuitenkaan saa muodostua vakiintunutta käytäntöä. Monissa asiakaspalvelutilanteissa esimerkiksi tietosuojaseikat edellyttävät virallisen tulkin käyttöä. Samalla varmistetaan se, että tulkkaus on puolueetonta. Erityisesti alaikäisten lasten käyttöä tulkkeina tulee välttää. (Ks. Häkkinen 2009, 77.)

Varsinkin kiireellisissä tilanteissa tulkkipalvelujen saatavuutta voidaan jossakin määrin helpottaa etätulkkauksen avulla. Etätulkkauksella tarkoitetaan puhelinten, videoneuvottelulaitteiden tai laajakaistayhteyksien ja web-kameroiden hyödyntämistä tulkkauksessa. Mahdollisuus etätulkkaukseen on otettu huomioon myös valtakunnallisessa Yhteis palvelun laajentamishankkeessa. Yksi hankkeen valmisteluryhmän alaisista työryhmistä on valmistellut kuvapuhelinyhteyttä hyödyntävän valtakunnallisen etätulkkauspal-

velun perustamista ja ylläpitoa (Yhteis palvelun laajentamishanke... 2009).

Suupohjan selvitykseen sisältyneen henkilöstön työryhmätyöskentelyn yhteydessä keskusteltiin runsaasti vieraskielisten ohjeiden, oppaiden, lomakkeiden ja muun materiaalin tarpeesta. Pääsääntöisesti työntekijöiden näkemyksenä oli, että lomakkeiden kaltaista, virallislousteista materiaalia tulisi kotimaisen kielten lisäksi olla saatavilla vähintäänkin englanniksi. Eri kieliversioiden ohella voitaisiin harkita ohjeiden ja oppaiden toimittamista niin sanotuiksi selkokieliversioiksi (ks. Häkkinen 2009, 77). Niistä hyötyisivät maahanmuuttajien ohella myös ne suomenkieliset, joilla eri syistä on vaikeuksia ymmärtää yleisesti käytettyä kieltä. Yhdessä henkilöstötyöryhmässä nousi lisäksi esiin ajatus ”lomakesanastosta”, johon koottaisiin viranomaisasiointinissa tarvittavia keskeisiä termejä eri kielillä.

Työntekijänä maahanmuuttajien parissa

Suupohjan selvityksen ryhmähaastatteluihin osallistuneet maahanmuuttajat kuvasivat julkisen sektorin viranomaisten toimintaa ja kokemuksiaan asiakaspalvelusta valtaosin myönteisesti. Palvelu on ollut luotettavaa, sujuvaa ja ystävällistä, eikä esimerkiksi työntekijöiden kielitaito herättänyt kritiikkiä. Näyttääkin siltä, että maahanmuuttajat itse eivät välttämättä odota saavansa palvelua omalla äidinkielellään tai ylipäänsä muulla kielellä kuin suomeksi. (Ks. myös Hallila 2007, 19.) Työntekijöiden omat arviot kielitaitonsa riittävydestä olivat sen sijaan kriittisiä, ja työntekijät kokivat tarvitsevansa nykyistä parempia valmiuksia vieraiden kielten käyttöön. Sujuvan asiakaspalvelun kannalta lähtökohtana tulisi olla, että kaikista palvelupisteistä saisi perustason asiakaspalvelua vähintään englanniksi. Ellei yhteistä kieltä maahanmuuttajan kanssa ole, hyödynnetään tulkkipalveluja. Väärinymmärrysten mahdollisuutta voidaan vähentää myös käyttämällä ennakkoluulottomasti erilaisia viestintäkanavia. Esimerkiksi sähköpostitse tapahtuva tiedonvaihto saattaa olla maahanmuuttajalle helpompaa kuin saman asian hoitaminen puhelimitse.

Yhteisen kielen puuttumisen lisäksi kulttuuriset erot voivat aiheuttaa yllätyksiä asiakaspalvelutilanteissa. Väärinymmärrykset saattavat johtua eroista tapakulttuurissa tai yhteiskunnan ja erityisesti julkisen pal-

velujärjestelmän toimintaperiaatteissa. Maahanmuuttajan henkilökohtaisesta historiasta tai kulttuuritaustasta johtuen hänen suhtautumisensa viranomaisiin ylipäänsä voi olla pelokasta. Maahanmuuttaja saattaa esimerkiksi toivoa, ettei keskustelusta jäisi ”merkintöjä papereihin”, mikä on ristiriidassa suomalaisen julkisen sektorin omaksumien kirjaamiskäytäntöjen kanssa. Hienotunteisuutta vaaditaan erityisesti silloin, kun kulttuuriset toimintatavat kytkeytyvät uskonnolliseen vakaumukseen. Henkilökunnalle tulisikin kielikoulutuksen lisäksi tarjota perehdytystä erilaisiin kulttuureihin ja niiden ominaispiirteisiin. Työntekijät kaipaavat ennen muuta käytännön tietopaketteja, oppaita ja toimintamalleja. Koulutusta olisi myös räätälöitävä nykyistä enemmän toimiala- ja palvelukohtaisesti.

Erityisesti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluja suunniteltaessa on pohdittava myös maahanmuuttajaperheen oman kulttuurin ylläpitämistä. Missä määrin ja millä tavoin koulussa, päiväkodissa tai perhepäivähoitopaikassa olisi otettava huomioon perheen oma kulttuuri, esimerkiksi erilaiset juhlat tai ruoka- ja tapakulttuuri? Tuleeko työntekijöiden kannustaa oppilaan tai päivähoitossa olevan lapsen vanhempia käyttämään kotona omaa äidinkieltään? Toivovatko maahanmuuttajat itse, että heitä kohdellaan ”erityisinä” vai voiko kulttuuristen erityispiirteiden huomioon ottaminen jopa vaikeuttaa kotoutumista?

Lopuksi

Tämän artikkelin pohjana oleva selvitysraportti on otikoitu ”pitäisi ajatella heitä ihmisinä”. Sitaatti on poiminta eräästä sidosryhmäkyselyn vastauksesta. Vastaukseen tiivistyy selvitysprosessin yhteydessä moneen otteeseen esiin noussut haaste: miten onnistutaan luomaan palvelujärjestelmä, joka ottaa huomioon maahanmuuttajien moninaisuuden? Maahanmuuttajat ovat ihmisinä ja elämäntilanteiltaan erilaisia. Myös heidän palvelutarpeensa eroavat toisistaan. On kuitenkin tärkeää, että kaikkia maahanmuuttajaryhmiä kohdellaan tasa-arvoisesti.

Erilaisista elämäntilanteista johtuen myös maahanmuuttajien kokemukset kotoutumisprosessin aikana saadusta tuesta ja sen riittävydestä vaihtelevat suuresti. Esimerkiksi työperäisistä maahanmuuttajista merkittävä osa saapuu maahan ensin ilman perhettä. Jos työsuhde- ja asuntoasiat ovat kunnossa, yksinlä-

vä maahanmuuttaja ei välttämättä juuri tarvitse kunnallisia palveluja. Vuosien mittaan palvelutarpeet yleensä lisääntyvät ja moninaistuvat. Toistaiseksi maahanmuuttajien palveluja on kehitetty lähinnä sitä mukaa kun maahanmuuttajat ovat siirtyneet uusien palvelujen asiakkaiksi. Useimmissa kunnissa ei vielä ole valmiita suunnitelmia esimerkiksi maahanmuuttajille tarkoitettujen vanhus- tai vammaispalvelujen järjestämiseksi.

Pääosa maahanmuuton julkisiin palveluihin kohdistamista haasteista on samoja palvelukokonaisuudesta riippumatta. Vain harvoin haasteisiin vastaaminen edellyttää kokonaan uusien palvelujen synnyttämistä. Pikemminkin kyse on nykyisen palvelutarjonnan hienosäädöstä siten, että maahanmuuttajien kielelliset ja kulttuuriset erityispiirteet voitaisiin entistä paremmin ottaa huomioon. Parhaimmillaan julkiset palvelut voivat merkittävästi tukea maahanmuuttajien kotoutumista.

Summary

What challenges does the increasing immigration pose for the public service system? Can the municipalities and other service providers meet these challenges? How should the services for immigrants be developed? Are completely new services needed, or are reforms sufficient? What are the immigrants' experiences of the array of services? What are the opinions of the public sector employees and representatives of interest groups?

Answers to these questions were sought in a report on the Suupohja-region during 2009 and 2010. This pilot study was part of a larger project "Developing municipal services" by the Regional Council of South Ostrobothnia. This is a comprehensive presentation of the most important study results. According to the pilot study the biggest challenges in integrating immigrants are unclear division of labor between the authorities and insufficient language training.

This article is based on the research report Pitäisi ajatella heitä ihmisinä: Julkinen palvelujärjestelmä ja maahanmuuttajat – pilottikokeilun loppuraportti (One should think of them as human beings: The public service system and the immigrants – final report of the pilot study) (Lehtola 2010). Also unpublished intermediate reports issued during the course of the project have been used (Lehtola 2009a; Lehtola 2009b).

Kirjallisuus

- Hallila, Jaakko: Etelä-Pohjanmaan kansainvälistymisen toimintaohjelman prosessi: Väliraportti 2/3. Etelä-Pohjanmaan liitto. 27.12.2007. Etelä-Pohjanmaan liiton www-sivut <http://www.epliitto.fi/upload/files/kv_valiraportti2.pdf> (13.8.2010).
- Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä. Luonnos 26.5.2010. SM 024:00/2009. Sisäasiainministeriö. Helsinki 2010. Sisäasiainministeriön www-sivut <[http://www.intermin.fi/intermin/images.nsf/files/66d9628e15c247f7c2257730002c3073/\\$file/kotoutumislaki_he_luonnos_260510.pdf](http://www.intermin.fi/intermin/images.nsf/files/66d9628e15c247f7c2257730002c3073/$file/kotoutumislaki_he_luonnos_260510.pdf)> (13.8.2010).
- Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma 10.10.2006. Työministeriön www-sivut <http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/06_tyoministerio/06_julkaisut/10_muut/mamu_ohjelma19102006.pdf> (13.8.2010).
- Häkkinen, Anne: Maahanmuuttajien terveystarpeeseen vastaaminen Etelä-Pohjanmaalla. Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskuksen tutkimuksia n:o 3. Siirtolaisuusinsti-tuutti. Peräseinäjoki 2009.
- Kauhajoen seudun maahanmuuttostrategia. 2008. Kauhajoen kaupungin www-sivut <http://www.kauhajoki.fi/site?node_id=596> (13.8.2010).
- Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta. 9.4.1999/493.
- Lehtola, Mervi: Henkilöstön näkemysten kartoittaminen: Julkinen palvelujärjestelmä ja maahanmuuttajat -pilottikokeilun I väliraportti. 15.9.2009a. Julkaisematon lähde.
- Lehtola, Mervi: Sidosryhmien näkemysten kartoittaminen: Julkinen palvelujärjestelmä ja maahanmuuttajat -pilottikokeilun II väliraportti. 17.12.2009b. Julkaisematon lähde.
- Lehtola, Mervi: ”Pitäisi ajatella heitä ihmisinä”: Julkinen palvelujärjestelmä ja maahanmuuttajat -pilottikokeilun loppuraportti. Kehittyvät kuntapalvelut -hanke. Etelä-Pohjanmaan liiton julkaisu B:35. Etelä-Pohjanmaan liitto. Seinäjoki 2010.
- Maahanmuuttajien tehokkaan kotouttamisen kolme polkua: Kokeilulla toteutettava alkuvaiheen ohjauksen malli Osallisena Suomessa. 2009. Strategiatyöryhmän ehdotus 18.11.2009. Sisäasiainministeriön julkaisu 33/2009. Sisäasiainministeriö. Helsinki 2009. Sisäasiainministeriön www-sivut <[http://www.intermin.fi/intermin/biblio.nsf/E5E13F77C842F66FC2257672002EC00F/\\$file/332009.pdf](http://www.intermin.fi/intermin/biblio.nsf/E5E13F77C842F66FC2257672002EC00F/$file/332009.pdf)> (13.8.2010).
- Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2009. Finlex: Valtion säädöstietopankki. 2009. <<http://www.finlex.fi/data/normit/34619-oph140112009su.pdf>> (13.8.2010).
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004: Oppivelvollisille tarkoitetun perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet & Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet & Lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Opetushallitus. Helsinki 2004. Opetushallituksen www-sivut <http://www.oph.fi/ops/perusopetus/pops_web.pdf> (13.8.2010).
- Saartenoja, Antti-Träsk, Maarit-Tantarimäki, Sami-Mattila, Markku: Maaseudun maahanmuuttajat: Kokemuksia työperäisestä maahanmuutosta Etelä-Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen maaseudulla. Ruralia-instituutti, Raportteja 41. Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti. Sei-näjoki 2009.
- Työvoiman maahanmuuton toimenpideohjelma. Valtioneuvoston periaatepäätös 5.11.2009. Sisäasiainministeriön julkaisu 23/2009. Sisäasiainministeriö. Helsinki 2009. Sisäasiainministeriön www-sivut <[http://www.intermin.fi/intermin/biblio.nsf/86C1C347491A1C85C2257665003AACC7/\\$file/232009.pdf](http://www.intermin.fi/intermin/biblio.nsf/86C1C347491A1C85C2257665003AACC7/$file/232009.pdf)> (13.8.2010).
- Uusi yhteispalvelu: Parempaa palvelua, tehokkaampaa hallintoa. Yhteispalvelun tehostamishankkeen loppuraportti. Hallinnon kehittäminen 9/2008. Valtiovarainministeriö. Helsinki 2008. Valtiovarainministeriön www-sivut <http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/01_julkaisut/04_hallinnon_kehittaminen/20080225Uusiyh/Uusi_yhteispalvelu_NETTI.pdf> (13.8.2010).
- Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle kotouttamislain toimeenpanosta. 2.10.2008. VNS 4/2008.
- Yhteispalvelun laajentamishanke: Valtakunnallisen etätulkkauspalvelun perustamista ja ylläpitoa selvittävän työryhmän loppuraportti 29.9.2009. Valtiovarainministeriö. Helsinki 2009. Valtiovarainministeriön www-sivut <[http://www.yhteispalvelu.fi/intermin/hankkeet/yp/home.nsf/files/Etatulkkaustryoryhma_loppuraportti_2992009_FINAL/\\$file/Etatulkkaustryoryhma_loppuraportti_2992009_FINAL.pdf](http://www.yhteispalvelu.fi/intermin/hankkeet/yp/home.nsf/files/Etatulkkaustryoryhma_loppuraportti_2992009_FINAL/$file/Etatulkkaustryoryhma_loppuraportti_2992009_FINAL.pdf)> (13.8.2009).

Habla Español? The Growing Number of Spanish Speaking Nordic Americans

Mika Roinila

Scholars have most often concentrated on the retention and upkeep of native languages along with the trend in assimilation to American society and the dominant English language. Seldom have we studied other languages that are spoken and maintained by the immigrant communities. This paper examines new data available through the Minnesota Population Center and the newly developed Integrated Public Use Microdata Series (IPUMS) data base. By analyzing past and current U.S. Census data, distinct trends in languages spoken at home are encountered helping us project changes to come in years ahead. Questions of dominant languages across the United States reveal that Spanish speaking Nordic Americans are increasing at high rates. Regional clustering of Spanish speakers and surprising findings as to the rank of each national language within each ethnic group are investigated. These findings are significant in helping us gain a better understanding of the changing linguistic practices of each Nordic group.

KEYWORDS: IPUMS, Spanish language, Nordic Americans

Introduction

It is appropriate that I submit the following article to *Siirtolaisuus-Migration* in light of the recent editorial that focused on the growing trend of “Finlanders in America are more and more likely to *habla español* (Söderling 2010, 2)”. It is my hope that the follow-

ing material will lead to further investigation and study that begins to look into the changing linguistic landscape of the Finnish American and entire Nordic American community.

Traditional studies of ethnic groups and their linguistic abilities have focused on the maintenance, loss and/or growth of definite national languages. The Nordic populations in North America are no different. Each group focuses on the every-increasing loss of the national language, and the expansion in use of English. Much has been written about languages in the New World, and the way in which the minority languages assimilate, maintain, or change their language, and among Nordic scholars, these studies have focused on Norwegians (Haugen 1969), Swedes (Hasselmo 1961, 1974), Finns (Virtaranta et al. 1993), and Finland-Swedes (Hulden 1972, Roinila 2000, Österlund-Pötzsch 2003).

The U.S. Census Bureau has asked various questions on language since 1890 (Shin & Bruno 2003, 1). From 1890 until 1970, a question on “mother tongue” (language spoken in the person’s home when he or she was a child) was asked. From 1980 to 2000, the Census asked respondents whether they spoke a language other than English at home. Those who responded “Yes” were asked what language they spoke. The write-in answers to this question allowed for a specific language spoken to be noted, and could have included Finnish, Swedish, Spanish, or any other language (Shin and Bruno, 2003, 1) (Figure 1).

“In 2000, 18 percent of the total population aged 5 and over, or 47.0 million people, reported they spoke a language other than English at home. These figures were up from 14 percent (31.8 million) in 1990 and 11 percent (23.1 million) in 1980. The number of people who spoke a lan-

Mika Roinila, Ph.D., Assistant Professor of Geography, Bethel College, Mishawaka, Indiana.

guage other than English at home grew by 38 percent in the 1980s and by 47 percent in the 1990s. While the population aged 5 and over grew by one-fourth from 1980 to 2000, the number who spoke a language other than English at home more than doubled (Shin & Bruno 2003: 2)".

The fastest growing ethnic minority in the country involves the Hispanic and Latino population, reaching a total of 48 million in 2009 (Wikipedia 2010). The vast majority is made up of Mexicans (64% of all Hispanics/Latinos in America), followed by Puerto Ricans (9%) and Cubans (3.5%) (Wikipedia 2010). This increase in the Hispanic and Latino population has also led to changes in the linguistic landscape of the country. When I moved to Virginia in 1997 I was surprised to find Spanish language signs at the ATM machines that allows customers to withdraw money from the bank accounts. As a new Finnish-Canadian immigrant to the United States, the presence of Spanish so far "North" surprised me. I may not be the only one who is surprised about the growth of Spanish in the country. The U.S. Census Bureau shows that Spanish has increased dramatically during the 1980-2007 period. In 2000, the Census noted that a total of some 82% of Americans spoke English at home. Spanish ranked second with 10.7% of the population. The growth of the Spanish speaking population has continued to the present, and more recent data from 2007 indicates that Spanish speakers had increased by over 210% from the 1980 Census figures. Thus, in 2007, Spanish speakers represented 11.5% of the American population (U.S. Census Bureau 2010). From the statistics, it is clear that in the United States, Spanish is the most frequently spoken non-English language at home (Table 1).

So how does the growing Spanish language in the country affect other ethnic groups? With the discovery of a new resource data base at the Minnesota Population Center at the University of Minnesota, it is now possible to discover the complexities of linguistic abilities and the trends in the use of languages in the homes of all ethnic groups in the United States. Scholars can access the Integrated Public Use Microdata Series (IPUMS), which is a treasure trove of data. Several different data bases are available, and draws on every surviving United States census from

11 a. Does this person speak a language other than English at home?

Yes

No → Skip to 12

b. What is this language?

(For example: Korean, Italian, Spanish, Vietnamese)

c. How well does this person speak English?

Very well

Well

Not well

Not at all

Figure 1. Source: Shin and Bruno (2003).

1850 to 2000 (with the exception of the 1890 census, which was destroyed in a fire) and from the American Community Survey of 2000-2008. The IPUMS provides consistent variable names, coding schemes, and documentation across all the samples, facilitating the analysis of long-term change (Ruggles 2010).

The current research focuses on the level of multilingualism among the Nordic populations found in the United States. For the first time, it is possible to obtain data on the numerous languages that are spoken by members of these groups within the United States from 1910 to 2000. Unfortunately, the census did not ask about mother tongue or language in the 1950 and 1970 census years. While variables differ for the years since 1910, the present study looks at the changing language associations based on the 1980-2000 Census data in which 1st and 2nd ancestry is claimed by respondents. Calculated by using the available online analysis functions, cross tabulations provide detailed information on number of speakers at the national and state levels. While the IPUMS data provides valuable information, it must be noted that IPUMS used a 5% sample through a 1-in-20 national random sample of the population for the 1980-2000 Census periods. Notwithstanding such sampling restrictions, the longitudinal trend apparent in my findings is of immense value. I will provide brief summaries of these data in the following pages, and will consider each of the Nordic groups separately, making comparisons of the major languages spoken.

Table 1. Languages Spoken at Home in the United States, 1980-2007

	1980	1990	2000	2007	Change 1980-2007, %
English	187,187,415	198,600,798	215,423,557	225,505,953	20.5
Spanish	11,116,194	17,345,064	28,101,052	34,547,077	210.8
Chinese	630,806	1,319,462	2,022,143	2,464,572	290.7
French	1,550,751	1,930,404	2,097,206	1,984,824	28.0
German	1,586,593	1,547,987	1,383,442	1,104,354	-30.4

Source: U.S. Census Bureau (2010): <http://www.census.gov/population/www/socdemo/language/acs/Table2.xls>.

Icelanders

The first Icelandic settlers in North America arrived in Utah in 1855 seeking religious freedom to follow Mormonism. Since this beginning, the number of Icelanders has grown slowly and steadily. The largest wave of Icelandic immigration occurred between 1870 and 1900, as some 15,000 of Iceland's population of 75,000 resettled in North America. While the majority of these emigrants settled in a colony called New Iceland north of Winnipeg, Manitoba, those coming to the United States settled primarily in the upper Midwest, especially Wisconsin, Minnesota, and the Dakota Territories.

The 1980 Census revealed a total of nearly 34,000 Icelandic-Americans in the country. This number climbed to almost 40,000 in 1990 and nearly 42,000 in 2000. California, Washington, and Minnesota were the most heavily populated with Icelanders and Icelandic-Americans. North Dakota was home to the fourth-largest number of persons with Icelandic backgrounds.

In analyzing the results of Icelanders and their language use, it is clearly shown through the IPUMS Census data that the use of English language dominates within this ethnic community. As of 2000, some 80% or 34,000 individuals spoke English at home. Icelandic language use, while dropping from 1980 to 1990, increased to nearly 10% or some 4,000 of the Icelandic American population in 2000. This may mean that bilingualism is exhibited in homes where both English and Icelandic are spoken. As to the other languages spoken by Icelanders, Spanish ranks in third place with a 1% share of the ethnic population, with nearly 450 individuals. Given the bilingual nature of the Census question, which allows for only one additional language aside from English, the data

thus indicates that Spanish is spoken along with English. German, French, and other languages followed (Table 2). The highest percentage of Spanish speakers among Icelandic Americans was found in Washington DC where 15.7% of the Icelandic community spoke Spanish. The highest concentrations of Spanish speaking Icelandic Americans were followed by Indiana (10.1%), and Arizona (3.8%).

Danes

The second group of Northern Europeans involves Danes. The Danes share a similar history of early immigration to the United States, in that some of the earliest arrivals were Danes who had been converted to the Mormonism as a result of early missionary work in Denmark starting in 1850. In fact, the Mormons brought to Utah "more Danes than any other immigrant group except the British" (Allen & Turner 1988). By 1920, the largest Danish born populations were found in California, followed by Iowa, Illinois, and Minnesota (US Census 1920).

According to the 2000 Census, a total of 1.4 million Danish Americans were concentrated in California, Utah, Minnesota, Wisconsin, and Washington. The strongest percentage of the total population was found in several counties in Utah, where up to 33% of the county population had Danish ancestry. When analyzing the language use of the Danish Americans, it is noted that there has been a steady decline in absolute numbers for English speakers at home (Table 3).

A similar decline has happened for the use of Danish language. However, most important appears the steady growth of the Spanish language among Danish Americans. In 1980, nearly 11,000 (0.7%) Danish Americans spoke Spanish at home, but in 2000,

Table 2. Languages spoken at home by Icelanders in the United States, 1980-2000.

Icelander							
	1980		1990		2000		
	Total	%	Total	%	Total	%	plus/minus
English	27,720	82.3	31,004	79.3	33,889	80.3	6,169
Icelandic	3,880	11.5	3,561	9.1	4,149	9.9	269
Spanish	140	0.4	501	1.3	443	1.1	303
German	80	0.2	377	1.0	247	0.6	167
French	40	0.1	74	0.2	147	0.4	107
Danish	20	0.1	55	0.1	66	0.2	46
Norwegian	0	0.0	9	0.0	58	0.1	58
Italian	20	0.1	18	0.0	53	0.1	33
Swedish	0	0.0	19	0.0	33	0.1	33
Finnish	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0
TOTAL POP.	33,680	100.0	39,073	100.0	41,928	100.0	8,248

Source: Author tabulations from <http://usa.ipums.org/usa/>

Table 3. Languages spoken at home by Danes in the United States, 1980-2000.

Danish							
	1980		1990		2000		
	Total	%	Total	%	Total	%	plus/minus
English	1,384,700	91.3	1,460,844	89.6	1,298,436	90.3	-86,264
Danish	33,140	2.2	30,909	1.9	24,383	1.7	-8,757
Spanish	10,940	0.7	15,596	1.0	21,903	1.5	10,963
German	6,140	0.4	6,918	0.4	5,869	0.4	-271
French	4,240	0.3	5,211	0.3	5,641	0.4	1,401
Italian	880	0.1	637	0.0	1,103	0.1	223
Norwegian	920	0.1	683	0.0	582	0.0	-338
Swedish	820	0.1	676	0.0	548	0.0	-272
Finnish	80	0.0	28	0.0	121	0.0	41
Icelandic	20	0.0	24	0.0	53	0.0	33
TOTAL POP.	1,516,280	100.0	1,630,571	100.0	1,438,223	100.0	-78,057

Source: Author tabulations from <http://usa.ipums.org/usa/>

the number had increased to nearly 22,000 (1.5%). The top three concentrations of Spanish speakers relative to the Danish American population in individual states were encountered in Washington DC (5.6%), New Mexico (4.7%), and Alabama (3.6%).

Norwegians

The third Nordic group involves the Norwegians. Arriving in America as early as the 1820s, many of these

early immigrants were farm families who tried to establish a colony that eventually failed. Some of these early immigrants started new lives in Illinois, namely the Chicago area and the newly opened and available lands of southwestern Wisconsin. Other early arrivals settled in Iowa, southeastern Minnesota as well as North Dakota (Allen & Turner 1988). By 1920, the highest numbers of Norwegian born immigrants were found in Wisconsin, Minnesota and North Dakota (US Census 1920). In 1980, over 20% of all Norwegians lived in Minnesota. Of the nearly 4.5 million Norwe-

Table 4. Languages spoken at home by Norwegians in the United States, 1980-2000.

	Norwegian						
	1980		1990		2000		plus/minus
	Total	%	Total	%	Total	%	
English	3,136,860	90.9	3,455,430	89.3	4,054,393	90.4	917,533
Spanish	19,100	0.6	28,075	0.7	65,047	1.5	45,947
Norwegian	104,160	3.0	68,241	1.8	47,345	1.1	-56,815
German	10,500	0.3	13,062	0.3	15,043	0.3	4,543
French	7,620	0.2	10,416	0.3	14,265	0.3	6,645
Italian	900	0.0	770	0.0	1,940	0.0	1,040
Swedish	2,820	0.1	1,855	0.0	1,682	0.0	-1,138
Danish	700	0.0	554	0.0	625	0.0	-75
Finnish	620	0.0	424	0.0	338	0.0	-282
Icelandic	80	0.0	90	0.0	155	0.0	75
TOTAL POP.	3,452,680	100.0	3,867,414	100.0	4,484,655	100.0	1,031,975

Source: Author tabulations from <http://usa.ipums.org/usa/>

gian Americans in 2000, the leading states for Norwegians included Minnesota, Wisconsin, California, Washington, and North Dakota. The significance of Norwegians in the United States is realized only when the numbers are compared in relative terms. By per capita ratio, Norway ranks second only to Ireland as being a land of emigrants to the United States. Perhaps due to this volume, it may not be surprising that the Norwegians are the largest Nordic group in the country (Hanks 2006).

In analyzing the available census data on language use, it is noted that the use of English at home among the Norwegian Americans is very high, with over 4 million or some 90% speaking English (Table 4). This high percentage also corresponds to a steady increase in the absolute number of speakers. However, most interesting is the fact that while Norwegian was spoken by some 104,000 (3%) people in 1980, this number and percentage share has dramatically declined. In 2000, Norwegian was spoken by some 47,000 (1.1%) of all Norwegian Americans. As the Norwegian language has declined, a dramatic increase in the use of Spanish has taken place. The use of Spanish ranked third in the 1980 Census with less than one percent of the Norwegian American population, but by 2000, an increase of almost 46,000 people led to a total of 65,000 (1.5%) Spanish speakers. Thus, Spanish was spoken by more Norwegian Americans than the Norwegian language! The relative use of other languages

has remained virtually unchanged over the same time period. In terms of where the Spanish language appeared most evident, the highest Spanish language percentages were encountered in Washington DC (4.2%), Louisiana (3.5%), and New Mexico (3.0%).

Swedes

The history of the Swedes is also associated to the early history of Finns who arrived in North America in 1638 at the founding of New Sweden on the Delaware River. Aside from this earliest arrival, Swedes did not enter the United States in large numbers until the 1840s, when landowners and craftsmen by the thousands began to immigrate with their families (Beijbom 1980).

As with other immigrants, most of the Swedes arriving before the 1880s came primarily to find cheap land, and their destinations were typically in the nearest regions with good land available for settlement. This included the Midwest, specifically Illinois and Minnesota. Other destinations included Iowa, Nebraska, and Kansas (Allen & Turner 1988). By 1920, the states with the highest Swedish born populations were found in Minnesota, Illinois and New York (US Census 1920). In 1990, it was estimated that two out of every five Swedish Americans was found in the Midwest. According to the 2000 Census, some 4.3 million Swedish Americans lived in the United States, with

Table 5. Languages spoken at home by Swedes in the United States, 1980-2000.

	Swedish						
	1980		1990		2000		plus/minus
	Total	%	Total	%	Total	%	
English	3,809,080	91.6	4,191,365	89.7	3,647,970	91.0	-161,110
Spanish	26,000	0.6	38,495	0.8	55,292	1.4	29,292
Swedish	88,160	2.1	61,925	1.3	52,381	1.3	-35,779
French	11,920	0.3	14,223	0.3	14,704	0.4	2,784
German	14,360	0.3	16,120	0.3	14,553	0.4	193
Italian	2,420	0.1	1,707	0.0	2,625	0.1	205
Norwegian	4,580	0.1	2,528	0.1	1,917	0.1	-2,663
Finnish	2,140	0.1	1,709	0.0	884	0.0	-1,256
Danish	740	0.0	640	0.0	508	0.0	-232
Icelandic	60	0.0	27	0.0	14	0.0	-46
TOTAL POP.	4,157,740	100.0	4,672,153	100.0	4,008,237	100.0	-149,503

Source: Author tabulations from <http://usa.ipums.org/usa/>

the leading states in absolute terms being Minnesota, California, Illinois, Washington, and Michigan (Swedenroots.com).

Similar to the Norwegians, Spanish was also spoken by more Swedish Americans than Swedish was (Table 5). Data indicates that English was spoken at home by some 3.6 million (91%) of all Swedish Americans in 2000, and this represented the highest percentage of English use among all Nordic groups. The use of Swedish declined from a 2.1% share in 1980 to a 1.3% share in 2000. Spanish increased from a 0.6% in 1980 share to 1.4% in 2000, and represented some 55,000 people. Similar to other Nordic groups, other language uses have remained virtually unchanged. Among Swedish Americans who spoke Spanish, the highest concentrations were found in New Mexico (3.7%), Washington DC (3.4%), and Oklahoma (2.7%).

Finns

It is interesting that research into the use of languages within the Finnish American community does not seem to be a topic that has received much attention. Indeed, at the outset of my current work into discovering previous literature into the use of languages in Finnish immigrant homes, colleagues were quick to note that they were not aware of such work (Kivisto 2010, Kostianen 2010, Halmari 2010).

An examination through the collection of 56 articles published in the 1988, 1991, 1998, and 2002 Conference Proceedings of the Finno-Ugric Studies Association reveals nothing that deals specifically with multilingualism among the various Finno-Ugric peoples (FUSAC 2009). Only one attempt is made by Sintonen (1992), to examine social interaction and language retention among Finnish Canadians, and the only languages mentioned in this article deal with Finnish and English.

The history of Finns in North America dates to 1638 and the arrival of Swedes on the Delaware River. A small settlement grew but eventually disappeared as additional settlers did not arrive after the Dutch takeover of the region in 1655 and the eventual English rule beginning in 1664 (Koivukangas 1988). Finns began to arrive once again in the late 1800s, and most settled in areas in the Upper Midwest, New England states, as well as the Pacific Northwest. By 1920, the highest concentrations were found in Michigan, Minnesota and Massachusetts (US Census 1920). This concentration has remained fairly intact, although a growing retired population is also found in Florida. In 2000, Finnish Americans totaled some 600,000 individuals, and were concentrated in the states of Michigan, Minnesota, California, and Washington.

As noted in Table 6, some 540,000 (86.4%) spoke English as their main language at home. This concentration had steadily increased since 1980, while

Table 6. Languages spoken at home by Finns in the United States, 1980-2000.

	Finnish						
	1980		1990		2000		plus/minus
	Total	%	Total	%	Total	%	
English	488,440	82.6	559,862	83.9	541,652	86.4	53,212
Finnish	62,580	10.6	48,120	7.2	33,685	5.4	-28,895
Spanish	1,940	0.3	3,997	0.6	6,112	1.0	4,172
German	1,320	0.2	1,468	0.2	1,880	0.3	560
French	1,400	0.2	1,796	0.3	1,808	0.3	408
Swedish	2,820	0.5	2,110	0.3	1,766	0.3	-1,054
Italian	380	0.1	264	0.0	284	0.1	-96
Norwegian	120	0.0	271	0.0	125	0.0	5
Danish	140	0.0	61	0.0	80	0.0	-60
Icelandic	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0
TOTAL POP.	591,060	100.0	667,063	100.0	626,592	100.0	35,532

Source: Author tabulations from <http://usa.ipums.org/usa/>

the Finnish language declined. In 2000, some 34,000 (5.4%) Finnish Americans spoke Finnish at home. To their credit, this proportion of language maintenance is the highest among all Nordic groups. The third most common language spoken by Finnish Americans was Spanish, as over 6,000 (1.0%) of the ethnic population spoke this language. A dramatic increase in Spanish language took place between 1980 and 2000, as the number of speakers increased from nearly 2,000 individuals to just over 6,000.

The one language that many Finns clearly associate with Finland is Swedish. The dialect of Finland-Swedish is somewhat different from *Riksvenska* or the Sweden Swedish, and while much has been written about this ethnolinguistic minority, and the founding of the Swedish-Finn

Historical Society in Seattle attempts to maintain a definite presence of this distinct cultural minority in America, it may be disheartening to learn that the Finland-Swedes have steadily lost Swedish speakers in the United States. While in 1980 there were nearly 3,000 people who spoke Swedish and may have identified themselves as Finland-Swedes (Finnish ancestry and Swedish speaking respondents), the Swedish speakers ranked third among the languages spoken among Finnish Americans. In 2000, there were some 1,800 Swedish speakers, and the language had dropped to 6th place, behind English, Finnish, Spanish, German, and French speaking Finnish Americans. Based on the

census calculations, it is highly likely that the Finnish language will decline even more, while Spanish will increase. It is estimated that by 2010, the Finnish language will be spoken by less than 4% of the Finnish Americans, while Spanish will increase to nearly 2% of the population. Swedish will also continue to decline (Figure 2).

As the Spanish speaking Finnish Americans have continued to grow, it may not be very surprising to find the highest concentrations of Spanish speaking Finnish Americans in the South. The highest concentrations were led by Mississippi (7.0%), Louisiana (5.0%), and New Mexico (4.0%). Contrary to other Nordic Spanish speakers, no Spanish speaking Finnish Americans were found in the nation's capital.

Discussion

What will happen to the languages spoken by immigrant ethnics and their descendents in the future? As the Spanish language continues to expand its influence, it is inevitable that more and more Nordics will speak Spanish as well. The mother tongue of all Nordic immigrants has made way for English and will also make way for the Spanish language. For some, Spanish is already more commonly spoken compared to the original language brought from Northern Europe. While this is clearly evident in this study, what can be

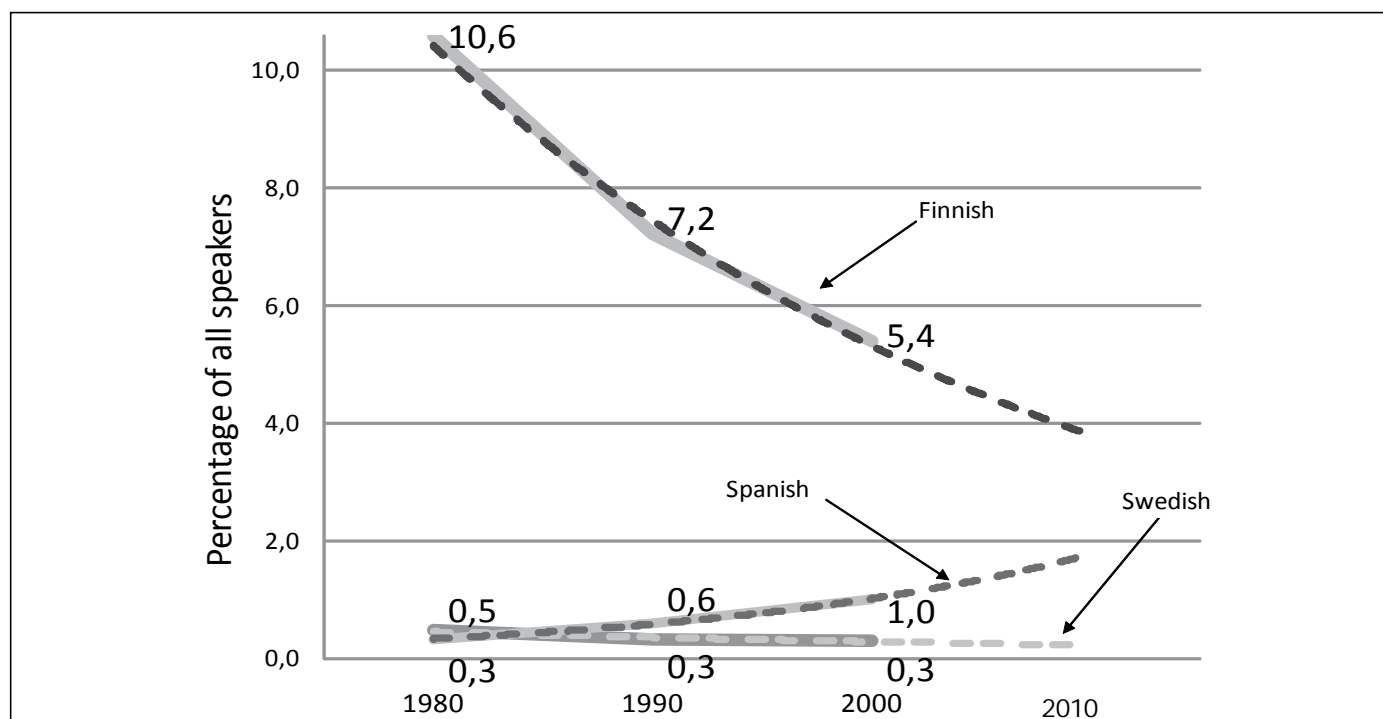

Figure 2. Languages Change Among Finns in the United States, 1980-2000 and Beyond Source: Author tabulations from <http://usa.ipums.org/usa/>

said about regional differences in this growing Spanish language use? Where does the Spanish language find strongest support? It would seem plausible, that the Hispanic American borderland would exhibit the highest concentrations of Nordics who speak Spanish. Evidence, to some degree, supports this idea.

The leading state amongst most Nordic groups with the highest concentration of Spanish speakers was found in California. In absolute numbers, Spanish speaking Nordics were dominant in the state of California, led by over 9,100 Norwegian Americans; 8,700 Swedish Americans; 4,000 Danish Americans; and 870 Finnish Americans who spoke Spanish at home. In percentage terms, the Spanish speaking Nordics found in California represented between 12% - 18% of all Spanish speakers who identified themselves with a Nordic ancestry. However, as noted earlier, the concentration of Spanish speakers when compared to each state's Nordic population varies greatly, and California failed to show percentages in the top three list for any of the Nordic groups. Overall, the highest Spanish speaking populations were found in the states along the Hispanic American borderland, while several Southern states also ranked high among all ethnic groups. This study has only scratches the

surface of the changing linguistic landscape of Nordic American communities. More detailed study and analysis for possible reasons for Nordic groups and Spanish language preference in these areas needs to be done.

The IPUMS database offers some new and exciting avenues for research. While the results of this study are clear, many of us may be wondering what may happen in the years to come? It is clear that native Nordic languages will continue to decline further, and ethnic communities will have a challenge in increasing the number of Nordic speakers. Bilingualism with English and a Nordic language is wonderful, but is it of practical value in North America? What are the advantages in today's society to learn and maintain a language that was brought here by our forefathers? I'm sure there has been much written on this topic, and parents and families have talked about these matters in their homes at length as well. On the side of the Spanish speaking Nordic Americans, is there an advantage in learning Spanish on this continent? The immigration trends of today may suggest that for anyone to get ahead in the North American milieu, knowledge of English and Spanish are more important than any other language, including the languages of Norden.

These are questions that may be more important now than ever before. I hope we will find some answers to these and other questions in the years ahead.

Bibliography

- Allen, James & Turner, Eugene (1988): *We The People: An Atlas of America's Ethnic Diversity*. Mac-Millan Publishing, New York.
- Beijbom, U. (1980): "Swedes", in Thernstrom, S. *Harvard Encyclopedia of Ethnic Groups*. Harvard University Press, Cambridge, pp.971-981.
- FUSAC (2009): "Publications". *Finno-Ugric Studies Association of Canada*. Available at <http://www.eric.edu/fusac/publications.html> (accessed March 22, 2010).
- Halmari, Helena (2010): Personal communication. Jan. 20, 2010. Huntsville, Texas.
- Hanks, Jeffrey (2006): *Scandinavians in Michigan: Discovering the Peoples of Michigan*, Michigan State University Press, East Lansing.
- Hasselmo, Nils (1961): *American Swedish: A Study in Bilingualism*. Harvard University, USA.
- Hasselmo, Nils (1974): *Amerikasvenska. En bok om språkutvecklingen in Svensk-Amerika*. Skrifter utgivna av Svenska språknämnden 51. Esselte Studium, Stockholm.
- Haugen, Einar (1969): *The Norwegian Language in America: A study in bilingual behavior*, 2 vols., 2. edition. Indiana University Press, Bloomington.
- Hulden, Lars (1972): "Finlandsvensken i USA och Kanada". *Språk i Norden*, pp. 59-72.
- Kivisto, Peter (2009): Personal communication. Jan. 19, 2010. Rock Island, Illinois.
- Koivukangas, Olavi (1988): *Delaware 350*. Institute of Migration, Turku.
- Kostiainen, Auvo (2010): Personal communication. Jan.10, 2010. Turku, Finland.
- Österlund-Pötzsch, Susanne (2003): *American Plus: Etnisk identitet hos finlandsvenska ättlingar i Nordamerika*. Åbo Akademi, Åbo.
- Roinila, Mika (2000): *Finland-Swedes in Canada: Migration, Settlement, and Ethnic Relations*. Institute of Migration, Turku.
- Roinila, Mika (2009): "New Information on Finnish Americans", *AASSC Newsletter Association for the Advancement of Scandinavian Studies in Canada*, No.57, Nov.2009, p.7.
- Ruggles, Steven, Alexander, J. Trent, Genadek, Katie, Goeken, Ronald, Schroeder, Matthew B. and Sobek, Matthew (2010): *Integrated Public Use Microdata Series: Version 5.0* [Machine-readable database] University of Minnesota, Minneapolis. Available at <http://usa.ipums.org/usa/> (accessed March 23, 2010).
- Shin, Hyon B. and Bruno, Rosalind (2003): *Language Use and English Speaking Ability: 2000*. U.S. Department of Commerce, U.S. Census 2000 Brief. Available at <http://www.census.gov/prod/2003pubs/c2kbr-29.pdf> (accessed November 1, 2010).
- Sintonen, Teppo (1992): "Social Interaction and Language Retention Among Canadian Finns", in Nevis & Kitching (Eds.), *FUSAC '91: Proceedings of the Eighth Meeting of the Finno-Ugric Studies Association of Canada*, pp. 87-94.
- Söderling, Ismo (2010): "Finlanders in America are more and more likely to habla español", *Siirtolaisuus-Migration*, Vol. 37:3, p. 2.
- Swedenroots.com (2006-2009): "Swedish in America". *Sweden Roots*. Available at http://www.swedenroots.com/background/famous_swedish_americans.htm (accessed March 22, 2010).
- U.S. Census 1920 (2004): *Historical Census Browser*. University of Virginia, Geospatial and Statistical Data Center. Available at <http://fisher.lib.virginia.edu/collections/stats/histcensus/index.html> (accessed March 22, 2010).
- U.S. Census Bureau (2010): 1980 and 1990 Census, Census 2000, and the 2007 American Community Survey – *Appendix Table 2. Languages Spoken at Home: 1980, 1990, 2000, and 2007*. Available at <http://www.census.gov/population/www/soc-demo/language/acs/Table2.xls>. (accessed November 1, 2010).
- Virtaranta, Pertti, Jönsson-Korhola, Hannele, Martin, Maisa, & Kainulainen, Maija (1993): *Amerikansuomi*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.
- Wikipedia (2010): "*Hispanic and Latino Americans*", Available at http://en.wikipedia.org/wiki/Hispanic_and_Latino_Americans (accessed November 1, 2010).

Muuttoliike ja Syrjä-Venäjä

Kari Synberg

Johdanto

Muuttaminen on monitahoinen ja moniulotteinen kysymys. Tätä kuvaa hyvin nelidovolaisen opiskelijan sanat:

”- Jos paikallishallinto ei järjestä terveydenhuoltoa paremmin, varsinkin lapsille, jotka haluavat päästä lääkäriin, eivät paranna koulu-ruokailua, eivät korota palkkoja tai eivät edes yritä vaikuttaa niihin, eivät hanki terveydenhoitoon, kouluihin ja päiväkoteihin tarvittavia välineitä ja nykyaikaisia koneita, en näe mitään järkeä elää ja asua tässä kaupungissa.” (Opiskelija Nelidovossa 2007)

Opiskelijan sanat nostavat esille mielenkiintoisia kysymyksiä, jotka liittyvät tutkimukseeni. Tutkimuksesani tarkastelen Venäjän yleiseen kehitykseen ja rakennemuutokseen liittyvää yhdyskuntien ja alueiden (oblastien) välistä maassamuuttoa. Työni analysoi ihmisten muuttohalukkuutta, muuttoaikeita ja muuttoon johtavia tekijöitä, (Venäjän yleistä kehitystä ja hallinnollisia ohjausjärjestelmiä, tuotanto- ja yritystoiminnan järjestelyjä), paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla yhdyskuntatutkimuksen keinoin.

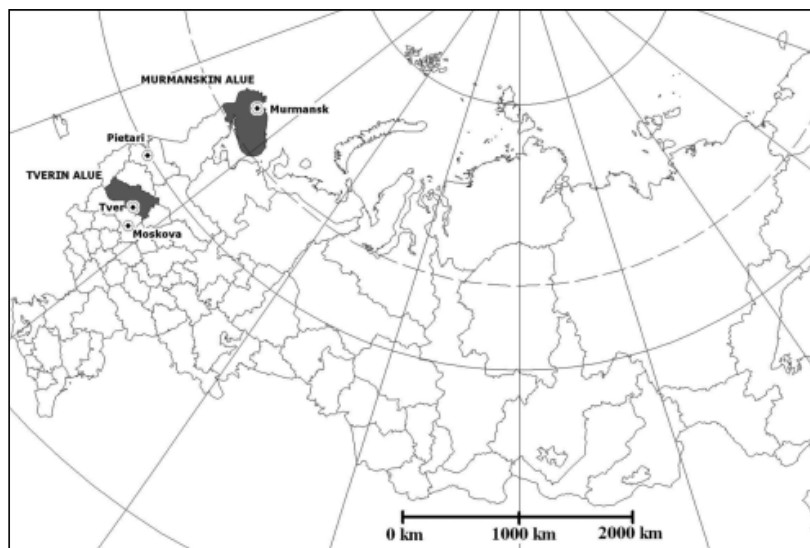
Rakennemuutoksen vaikutukset näkyvät erityisesti elinkeinorakenteeltaan yksipuolisissa yhdyskunnissa Venäjän syrjäseuduilla. Näitä Syrjä-Venäjän elinkeinorakenteeltaan yksipuolisia yhdyskuntia kutsutaan venäläisessä tutkimuskirjallisuudessa usein myös monoprofiiliseksi tai monofunktionaaliseksi yhdyskunniksi. Jos yhdyskunnan olemassaolo ja toi-

minta perustuu luonnonvarojen hyödyntämiseen, sitä voidaan kutsua resurssiyhdyskunnaksi (Tykkyläinen 1994). Syrjä-Venäjä puolestaan käsitteellistyy minulle Venäjän sanan ”krai” kautta, minkä yksi merkitys tarkoittaa syrjäaluetta, periferiaa. Tutkimuksen tapaustutkimusalueet, Kirovsk ja Apatiitti Murmanskin alueella ja Nelidovo sekä Lihoslavl Tverin alueella ovat yhdyskuntia, joissa yhteiskunnalliset muutokset ovat aiheuttaneet väestön vähenemistä sekä muuttoliikettä kohti metropolialueita.

Murmanskin oblastin tunnetaan myös Kuolan niemimaana, joka sijaitsee lähes kokonaisuudessaan Arktisen vyöhykkeen pohjoispuolella (kuva 1). Alueen kehittymiseen on vaikuttanut ratkaisevasti rautatieyhteyden rakentaminen vuoden 1920 jälkeen. Hallinnollis-maantieteellisesti oblastin kuuluu Luoteis-Venäjän federatiiviseen alueeseen ja sen kokonaispinta-ala on 144 900 km². Vuonna 2007 asukkaita oli alueella 857 000 eli noin 5.9 henkeä/ km². Alue on 390 km pitkä pohjois-etelä-suunnassa ja noin 550 km idästä länteen. Pohjoisessa, idässä ja etelässä alue rajoittuu osittain Barentsinmeren ja siihen kuuluvaan Vienanmereen. Murmanskin alueella on yhteinen maaraaja Suomen ja Norjan sekä etelässä Karjalan tasavallan kanssa. Murmanskin oblastin on yksi Venäjän kaivos-toiminnan keskeisimpiä alueita. Sieltä löytyy lähes 100 % Venäjän tunnetuista apatiittimineraalin esiintymistä, 41 % nikkelistä, 13 % kuparista ja 10 % rautamalmista (Luzin *et al.* 1994; Avangard 2004).

Tverin alue sijaitsee Keski-Venäjän federaatiopiirissä (kuva 1). Alue on 350 km leveä pohjois-etelä -suunnassa ja noin 450 km idästä länteen. Alueen kokonaispinta-ala on 84 200 km² ja alueen väkiluku oli 1 379 500 asukasta vuonna 2008. Tverin asukastiheys on Murmanskin alueeseen verrattuna lähes kolminkertainen, eli 17,4 as/km². Alue rajoittuu Vladimirin, Moskovan, Smolenskin, Pihkovan, Novgorodin, Vologdan ja Jaroslavin oblasteihin. Tverin oblastin

Kirjoittaja Kari Synberg väitteli 10.12.2010 Itä-Suomen yliopistossa Joensuussa aiheesta: Muuttoliike Syrjä-Venäjällä, tapaustutkimus Kirovskista, Apatiitista ja Nelidovosta.

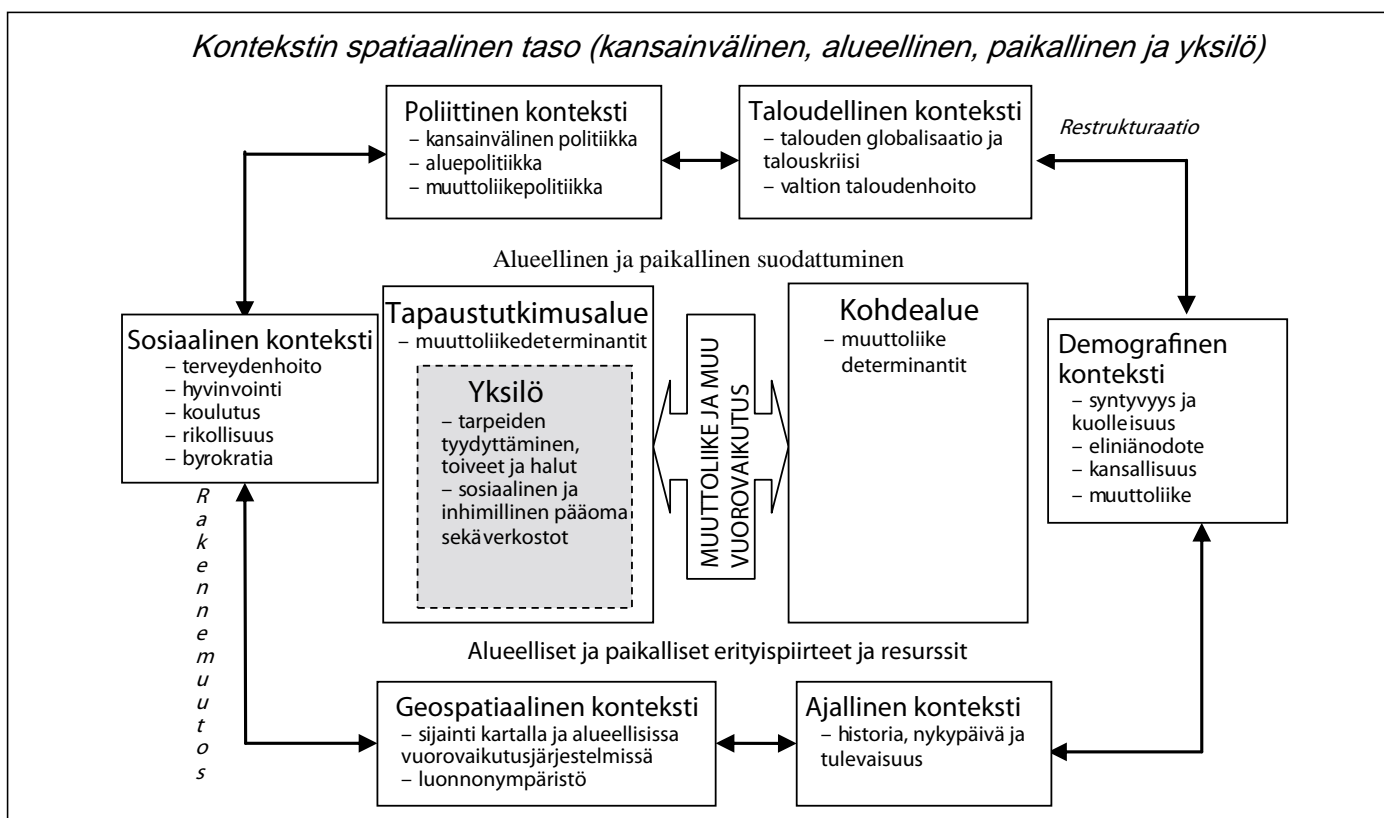

Kuva 1. Tverin alue sijaitsee Keski-Venäjän federaatiopiirissä.

tärkein luonnonvara on metsän (35 % maapinta-alasta) ohella turvevarat. Alueen työtätekevistä väestöstä neljäsosa työskentelee teollisuudessa. Teollisuuden osuus Tverin alueen bruttokansantuotteesta on lähes 40 % (Tver Oblast 2008).

Teoreettiset diskurssit

Tutkimukseni yhdistää kaksi teoreettista tarkastelukehikkoa: kansainvälisessä muuttoliiketutkimuksessa käytetyn järjestelmäteoreettisen lähestymistavan sekä tulkinan paikallistalouksien spatiaalisesta kehityksestä. Näiden lähestymistapojen pohjalta olen kehittänyt multikausaalisen muuttoliikemallin, millä voidaan selittää alueiden välistä muuttoliikettä. Multikausaalisen muuttoliikemallin avulla olen erilaisten kontekstien kautta pystynyt tutkimuksessani löytämään muuttoliikkeiden kannalta oleelliset determinantit (kuva 2). Determinantit voidaan määrittää siten, että ne ovat tarkoituksellisia (intentionaalisia) tekoja määrääviä tekijöitä. Determinantit voidaan jakaa yksilön sisäisiin tekijöihin (aikomus, halukkuus, alttius, uskomus ja tiedollinen asenne) sekä ulkoisiin haasteisiin ja tekijöihin (väestölliset, taloudelliset, poliittiset sekä maantieteelliset). Determinanteihin reagoiminen ilmenee muutta-

Kuva 2. Tutkimuksen näkökulmat.

malla. Sosiaaliset verkostot sijaitsevat yksilön sisäisten tekijöiden ja ulkoisten tekijöiden välimaastossa. Determinantti viittaa joskus syy- ja seuraussuhteisiin, joskus syiden taustatekijöihin tai motiiveihin riippuen kulloinkin käytetystä teoreettisesta lähestymistavasta (von Wright 1980; Sintonen 1983; Kultalahti 2006). Multikausaalisen muuttoliikemallin avulla voidaan huomioida geospaatialinen, ajallinen, demografinen, taloudellinen, poliittinen ja sosiaalinen konteksti sekä rakennemuutos, jonka seurauksena alueellisen ja paikallisen suodattumisen jälkeen syntyy tapaustutkimusalueilla muuttohalukkuutta ja muuttoliikettä (kuva 2). Suodattuminen on aina eri tasojen (kansainvälinen, alueellinen ja paikallinen sekä yksilö) välillä kaksisuuntaista. Sosiaalis-taloudelliset uudelleenjärjestelyt sekä rakennemuutos ovat dynaamisia prosesseja. Esimerkiksi Kirovskissa tai Nelidovossa tämä merkitsee sarjaa prosesseja, jossa vanha yhteiskuntarakenne korvautuu uudella rakenteella. Uusi rakenne on luonteeltaan selvästi erilainen kuin vanha rakenne (Tykkyläinen & Neil 1995; Rautio 2003).

Tutkimuksen menetelmät

Tutkimusmenetelmänä olen käyttänyt monimenetelmällisyyttä (Philip 1997; Heikkilä 2004; Metsämuuronen 2005). Tällöin tutkimus koostuu määrällisistä (tilastot, kirjallisuus, sanomalehdet, kyselytutkimus tutkimusalueilla) ja laadullisista (omat havaintoni, keskusteluni eri toimijoiden kanssa, kyselytutkimus tutkimusalueilla) tutkimusmenetelmistä. Kyselytutkimuksen toteutin Kirovskin, Apatiitin ja Nelidovon kaupungeissa asukas- ja koulukyselynä (oppilaitoskyselynä) vuosina 2006–2008. Lisäksi Lihoslavlissa kaupungissa (Tverin alue) tein pelkästään koulukyselyn vuonna 2008. Käyttämäni kahden eri lomakkeen kysymykset poikkeavat hiukan toisistaan ottaen huomioon ihmisten elinkaareen liittyvät tekijät, kuten opiskelun tai työn tekemisen. Tämän katsoin olevan välttämätöntä jo siksi, koska koululaiset ja opiskelijat edustavat sukupolvea, joka ennako-olettamuksen mukaan on pääosin syntynyt tutkimusalueella. Sen sijaan osa vanhemmasta sukupolvesta on muuttanut alueelle työn tai jonkin muun syyn perässä. Tämä sukupolvien välinen ero alueidentiteetissä ja siten muuton motiiveissa oli myös yksi keskeinen lähtökohtaotettamukseni. Metsämuuronen (2008, 11–14) on toden-

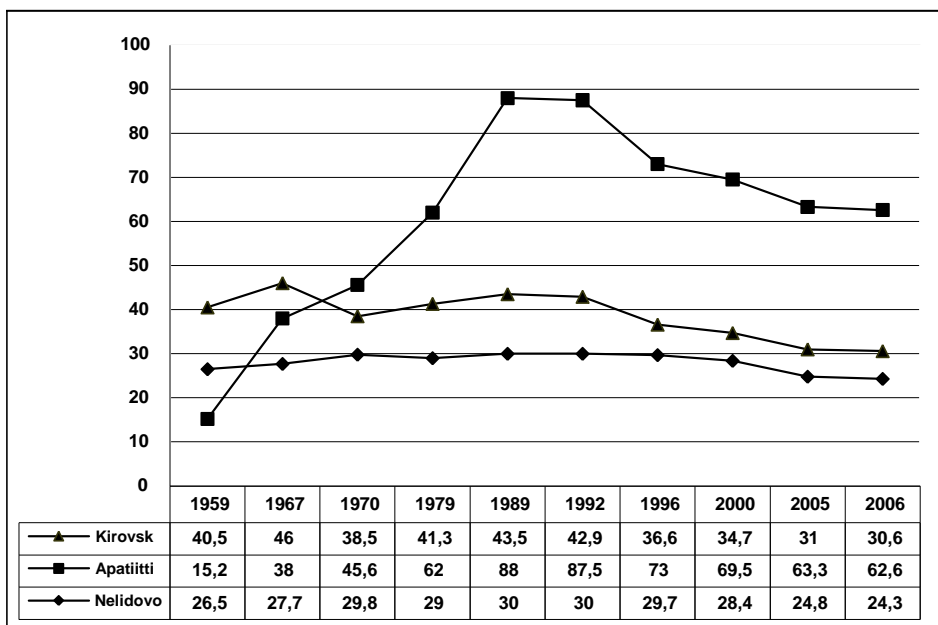
Kuva 3. Tyhjä ja vähitellen rapeutuva asuintalo Apatiitin kaupungissa.

nut, että koulu- ja oppilaitoskyselyt eivät edusta puhdasta satunnaisotantaa, koska saman koulun oppilaat voivat olla enemmän toistensa kaltaisia kuin satunnaisesti valitut oppilaat. Tutkimuksessani tämä koskee kuitenkin vain Apatiitissa tekemääni kyselytutkimusta. Kirovskissa toteutin kyselytutkimukseni kahdessa oppilaitoksessa, Hibinän teknisessä opistossa ja Kostromin valtion yliopiston sivupisteessä. Kirovskissa ja Apatiitissa lomakkeita palautettiin yhteensä 1 332 (524 opiskelijaa ja 508 muita alueen asukkaita), Nelidovossa 481 (opiskelijoita 196 ja muita asukkaita 285) ja Lihoslavlissa kaikki 130 olivat opiskelijoita.

Kyselytutkimuksen vastausten analysoimisessa käytin tilastollisista menetelmistä lähinnä ei-parametrisiä menetelmiä. Valtaosa tekemistäni testeistä perustuu hypoteesin testaamiseen. Halusin tietää, onko aineistossani ryhmien välillä merkitseviä eroja? Ei-parametrisistä menetelmistä on tutkimuskirjallisuudessa valitettavan vähän ohjeistusta, joka soveltuisi tutkimukseeni.

Alueiden kehitysprosessit

Multikausaalisen muuttoliikemallin näkökulmasta yleiset tekijät ja yhteiskunnallinen rakennemuutos ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat edelleen väestön alueelliseen sijoittumiseen. Yhdyskunta on yhteiskuntaan nähden sen alayksikkö, jonka puitteissa tapahtuu alueellinen suodattuminen. Viimeisin yhdyskuntarakenteen kehityssuuntaus ja rakenteellinen perspektiivi on, että kaupunkeja ja taajamia yhdistellään suu-

Kuva 4. Tapaustutkimusalueiden väestönkehitys vuosina 1959–2006 (1000 ihmistä). (Lähteet: Murmanskstat 2007a; Tverstat 2007a; Vuorinen 2008).

remmiksi kokonaisuuksiksi. Taloudellisten ja poliittisten seikkojen ohella myös Neuvostoliiton hajoaminen on aiheuttanut Syrjä-Venäjältä voimakasta poismuuttoa, luonnollisen väestönkasvun pysähtymistä ja maaseudun asteittaisesta autioitumista (Heleniak 2008a: 30–33). Vuonna 2009 Murmanskin alue koostui 46 eritasoisesta ja kokoisesta alueellisesta yksiköstä, joiden muodot ja alueellishallinnollinen status perustuu Venäjän perustuslakiin sekä lainsäädäntöön kunnallishallinnosta (Ignatov 2006). Tverin alueeseen kuuluu 36 hallinnollista aluetta (piiriä), viisi kaupunkipiirikuntaa, 44 kaupunkikuntaa (mukaan lukien kaksi suljettua kaupunkia) ja 318 maaseutukuntaa sekä yli 9 500 maaseutukylää. Kirovskin, Apatiitin ja Nelidovon alueiden väestönkehitykset ovat olleet sidoksissa kunkin alueen tuotantotoimintaan, joka vähentyessään on aiheuttanut alueen toiminnan kannalta liikaväestön kasvua. Tämä on näkynyt kasvaneena poismuuttona, joka on ollut tulomuuttoa selvästi suurempaa. Alueen väestönkehitystä ja toisaalta poismuuttoa alueelta kuvaavat hyvin mm. tyhjä rakennukset (kuva 3). Murmanskin alueella asui lähes 842 000 ja Tverin alueella 1 390 000 ihmistä vuonna 2007. Murmanskin alueen väestö väheni 305 000 henkilöllä (35 % alueen kokonaisväestöstä) vuosina 1989–2006 ja vuodesta 2001 vuoteen 2007 yli 60 000 henkilöllä, kun taas Tverin alueella väestö väheni samana ajanjaksona 129 200 henkilöllä (Mur-

manskstat 2007a; Tverstat 2007a; Vuorinen 2008).

Väestön väheneminen on tapaustutkimusalueella Nelidovossa ollut hitaampaa kuin Kirovskissa ja Apatiitissa, joissa Neuvostoliiton hajoamisen jälkeinen kausi näkyy väestökehityksessä selvästi (kuva 4). Tämä kertoo myös näiden yhdyskuntien erilaisista haasteista. Selvitin kyselytutkimuksen avulla myös Nelidovon ja Kirovskin sekä Apatiitin asukkaiden käsityksiä asuinpaikkakunnan väestönkehityksestä. Vastaukset kertovat, että vastaajista Nelidovossa 31,5 % uskoo väestönkasvuun tulevaisuudessa. Kirovskissa ja Apatiitissa taas 24,6 % uskoo samaan. Vastauksista voidaan päätellä, että mel-

koisen suuri osa vastaajista ei usko väestön kasvavan asuinalueellaan tai kysymykseen ei oteta kantaa. Vastaajien syntymäpaikkakunnalla ei tilastollisten testien perusteella ollut merkitystä vastauksiin. Tämän perusteella näyttää siltä, että poismuuton uskotaan tapaustutkimusalueilla jatkuvan.

Muuttoliikkeen taustatekijöitä

Venäjän jälkisosialistinen murros heijastuu varsinkin juuri Syrjä-Venäjällä muuttoliikkeenä. Erityisesti esille nousevat historiaan (Kumo 2003), talouteen (Krugman 1991; Korel & Korel 1999; Aleshkovskii 2006; Gerber 2005, 2006; Myllylä 2007, Tykkyläinen 2010), institutionaaliin ohjaajiin (Bogdanova 2006; Didyk 2007) ja sosiaaliin seikkoihin liittyvät (Florinskaia 2001; Aleshkovskii 2006) kysymykset. Neuvostoliiton hajoamisen, vuonna 1991 ja uuden, vuonna 1993 hyväksytyin perustuslain myötä *asumislupa (propiska)* ja *asumisrajoitukset (limitchik)* periaatteissa poistuivat. Perustuslain 27 artiklassa sanotaan, että jokaisella, joka laillisesti asuu Venäjän federaatiossa, on oikeus vapaaseen liikkuvuuteen ja oikeus valita vapaasti asuinpaikkansa. Tämä aiheutti sosialismin aikana monista eri syistä kerääntyneiden muuttopaineiden purkautumisen.

Kyselytutkimukseni tavoitteena oli kuitenkin löytää sellaisia determinanteja, jotka liittyvät ajallisesti lähemmäksi nykyhetkeä. Paikallinen yhdyskunta on kokoelma julkisia palveluja sekä infrastruktuuria, ja yhdyskunnan suhteet määräytyvät sen osajärjestelmien kautta. Näitä osajärjestelmiä ovat koululaitos, työyhteisöt ja terveystalot. Syrjä-Venäjän yhdyskuntien sosiaaliset sekä muut rakenteet rakentuivat tutkimusajankohtana osittain heikkoon paikallishallintoon ja yksipuoliseen tuotantosektoriin sekä suuryrityksiin (Didyk 2007). Nämä yksityistetyt yritykset ovat globalisoituneet, minkä takia kansainvälisten ilmiöiden, kuten talouskriisien tai investointien vaikutukset näkyvät myös aluetasolla. Tutkimukseni osoittaa selvästi, että muuttoliikkeen syntymiseen vaikuttavat tekijät ovat sidoksissa alueiden kehitystasoon ja elämisen mahdollisuuksiin. Tähän viittasivat myös alussa olevat opiskelijan sanat. Alueiden väliset kehityserot eivät tarkoita pelkästään taloudellisia tai yhdyskuntien tarjoamien palvelujen eroja, vaan liittyvät aikaisempaa useammin ihmisten uudelleenlaiseen kulutuskäyttäytymiseen ja tarpeisiin (Massey 2002), jotka ovat syntyneet Neuvostoliiton hajoamisen ja vapaammin tiedonkulun myötä. Tämä uudellinen kulutuskäyttäytyminen ja elämäntapakysymykset ovat keskeinen syy erityisesti opiskelijoiden hakeutumisessa muulle, vaikka omalla asuinalueella olisikin erilaisia koulutusmahdollisuuksia. Toinen syy liittyy oppilaitosten tasoon ja imagoon, sillä arvostettu oppilaitos houkuttelee opiskelijoita kaukaakin.

Kysyin myös kyselytutkimuksessa asuinpaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä. Esille nousivat erityisesti työpaikka, mutta myös asuinolosuhteet, sukulaiset ja ystävät, terveydenhoito ja koulutusmahdollisuudet. Kirovskissa ja Apatiitissa nousivat esille Nelidovosta poiketen myös luonnonolosuhteet. Luonnonolosuhteiden tärkeys näyttää korostuvan silloin kun ne ovat elämisen kannalta hankalia ja ankaria. Hankalat luonnonolosuhteet voitetaan helpommin silloin kun ihmisen lähellä olevat asiat, kuten sosiaaliset verkostot ja asuinolosuhteet, ovat kunnossa. Muuttamisen esteistä suurin lienee perhe. Yllättävää kuitenkin on se, että muuttomatkan pituutta ei pidetty oleellisena muuttamista estävänä tekijänä. Ei-aktiivinen väestönosa (kuten eläkeläiset) ei useinkaan taloudellisista syistä kykene muuttamaan. Tällöin erilaisten muutto-ohjelmien ja hallinnollisten ohjaukeinojen merkitys on vastaajien mukaan marginaalinen. Heidän jäämisensä ny-

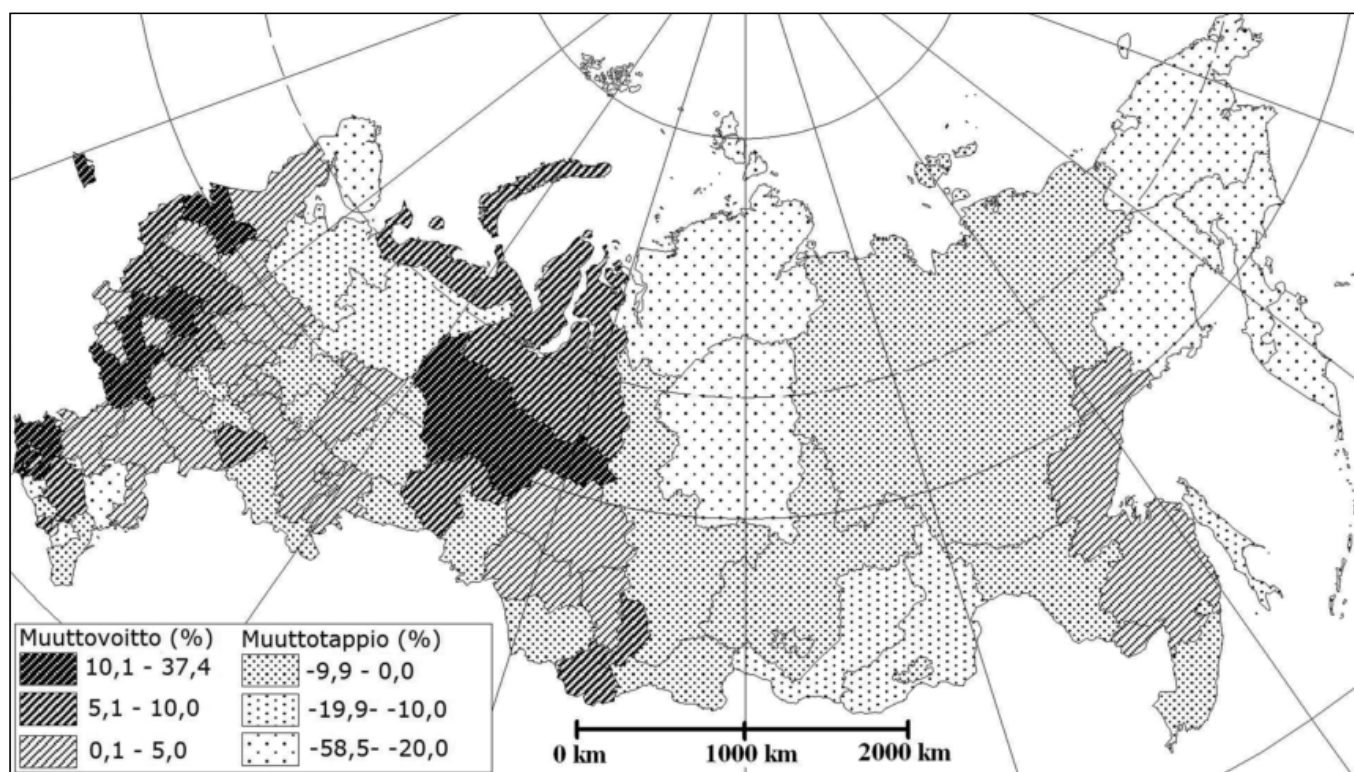
kyiselle asunpaikkakunnalle on usein pakonomaista, vaikka muuttohalukkuus muualle olisikin suuri. Asian ilmaisi hyvin kirovskilainen eläkeläinen:

”Jos Venäjällä hyväksytään ja otetaan käyttöön muutto-ohjelma eläkeläisille hyvien sosiaalisten takuiden kera, miksi en muuttaisi, mutta ei liian erilaiseen ilmastoon. Minun tulevaisuuteni riippuu valtion politiikasta ja sen vaikutuksesta pohjoiseen ja väestön toimeentulon tukemiseen, johon liittyvät sosiaaliset edut ja työssä käymättömien eläkeläisten tukeminen. Tällä hetkellä joudun tekemään töitä, koska se on tarpeellista ja koska jaksan tehdä töitä. Luojan kiitos, rakastan työskennellä ja pidän asuinpaikastani.” (työssäkäyvä eläkeläinen, Kirovsk 2007)

Työpaikan ja kyselytutkimukseen vastanneen välisiä jännitteitä tarkastelin usean eri väittämän avulla, sillä ihmisen käyttäytymisen syitä voidaan etsiä subjektiivisista motiiveista. Tapaustutkimusalueiden vastaajista viidesosa ei ole tyytyväisiä työsuhteeseensa. Vastaa- jista esimerkiksi osa katsoi, että heidän palkkansa on huono ja että se ei riitä elämiseen. Tämä viittaa selvästi siihen, mitä suhteellisen kurjistumisen teoriassa esitetään. Vaikka Venäjän palkkausjärjestelmä perustuu edelleenkin syrjäseutulisiin sekä aikaiseen eläkeikään pohjoisilla alueilla, nämä seikat näyttävät menettäneen merkityksensä Nyky-Venäjällä. Lisäksi monen vastaajan mukaan etenemismahdollisuudet uralla ovat huonot ja ettei työantaja kuuntele työntekijöitään. Myöskään työntekijöistä suuri joukko ei luota työnantajaansa tai tämän kykyyn tehdä tulevaisuudensuunnitelmia. Vastauksista kävi ilmi, että Kirovskissa ja Apatiitissa viidesosa ja Nelidovossa kymmenesosa vastaajista ei aio jäädä nykyiseen työpaikkaansa. Taustalla voi olla myös rakennemuutoksen liittyvät teknologiset muutokset, jotka aiheuttavat sen, että osa vastanneista ei kykene työskentelemään uuden teknologian yrityksissä. Tältä osin tulkitsin vastauksia siten, että 10–15 % työikäisestä väestöstä tulee muuttamaan pois alueelta työhön liittyvien syiden takia.

Opiskelijat ja muuttoliike

Opiskelijoiden muuttaminen liittyy usein opiskelun aloittamiseen tai työn saamiseen valmistumisen jälkeen. Yksilön näkökulmasta sijoittaminen koulutuk-

Kuva 5. Venäjän muuttovoitto- ja tappioalueet.

seen voi myös taata tulevaisuudessa hyväpalkkaisen työpaikan ja mielekkään työn. Toisilla tämä sijoittaminen tarkoittaa muuttamista opiskelun aloittamisvaiheessa, toisilla vasta opiskelun päättymisen jälkeen. Opiskelijoita on myös kahdenlaisia: toiset ovat kotoisin opiskelupaikkakunnaltaan ja toiset ovat muuttaneet opiskelun takia kyseiselle paikkakunnalle. Tämä jakolinja vaikuttaa siten, että todennäköisesti suuri osa muuttaneista palaa kotiseudulle opiskelun päättymisen jälkeen. Kyselytutkimukseen Kirovskissa, Apatiitissa ja Nelidovossa vastanneista opiskelijoista 18 % ja Lihoslavlissa 36 % on kotoisin toiselta paikkakunnalta. Tutkimuksen yhteydessä kävi ilmi, että osalla opiskelijoista, jotka hakeutuvat opiskelemaan muualle, oleskelu opiskelupaikkakunnalla voi muuttua pysyvämmäksi esimerkiksi avioliiton ja perheen perustamisen myötä. Opiskelun takia alueelle muuttaneet ja toisaalta valmistumisensa jälkeen pois muuttavat opiskelijat ovat usein ”juurettomia” muuttajia, joiden sosiaaliset siteet lähiympäristöön ovat olemattomia (Taylor 1969). Kyselytutkimus myös osoitti, että Kirovskissa ja Apatiitissa vastanneista 40 %:lla, Nelidovossa 15 %:lla ja Lihoslavlissa 29 %:lla ei asunut perhettä lukuun ottamatta muita sukulaisia opiskelu-

paikkakunnalla. Tilastojen mukaan Venäjän väestöstä vain 55 % asui syntymäpaikkakunnallaan vuonna 2002 (Rosstat 2005).

Opiskelijoiden muuttamiseen vaikuttaa paljon myös opiskelun jälkeiset jatkosuunnitelmat. Vastausten perusteella monet opiskelijat halusivat työskennellä joko hallinnon tai matkailun parissa valmistumisensa jälkeen. Kirovskissa ja Apatiitissa fyysisesti raskaita ja vaarallisia kaivostöitä karsastetaan. Toisaalta hallinnollinen työ voi usein liittyä omaan alaan, jolloin koulutus ei ole mennyt hukkaan. Nelidovossa hallinnon ja matkailun lisäksi vastaajia kiinnostavat erityisesti taideammattit, Lihoslavlissa palveluammattien ohella taideammattit. Muuttoaikomusten ja -toiveiden taustalla nähdään myös selvästi toive jäädä nykyiselle opiskelupaikkakunnalle. Toisaalta enemmistö opiskelijoista haluaa jatkaa opiskeluaan vielä nykyisen opiskelunsa päättymisen jälkeenkin. Tämä merkitsee Lihoslavlissa ja Nelidovossa muuttamista toiselle paikkakunnalle, sillä vain Apatiitti tarjoaa useita jatko-opiskelumahdollisuuksia. Kuitenkin Kirovskin ja Apatiitin opiskelijoista lä-

hes puolet suunnittelee muuttavansa toiselle paikkakunnalle, pääsääntöisesti Pietariin. Nelidovosta ja Lihoslavlista lähes kaikki opiskelijat suunnittelevat muuttavansa toiselle paikkakunnalle. Lihoslavlista muutot suuntautuisivat pääsääntöisesti Tveriin ja Nelidovosta Tveriin sekä Moskovaan. Tulokset kuvaavat hyvin alueiden koulutustarjontaa, töiden saantimahdollisuuksia ja ennen kaikkea opiskelijoiden muuttohalukkuutta. Sukupuolella ei ollut tulosten perusteella vaikutusta opiskelijoiden muuttohalukkuuteen. Lihoslavlistassa kyselytutkimukseen vastanneista peruskoulun opiskelijoista kaikki yhtä lukuun ottamatta muuttivat muualle, pääasiassa Moskovaan, koulun päättymisen jälkeen.

Minne muutetaan?

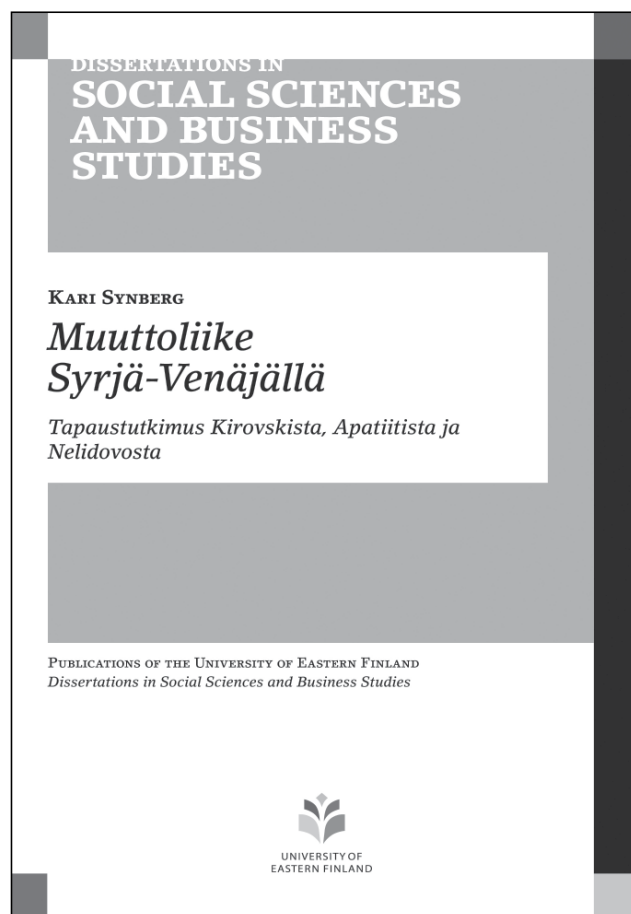
Kyselytutkimus osoitti selvästi sen, että huomattava osa Syrjä-Venäjän nuorista haluaa ja myös mahdollisesti muuttaa muualle. Tällöin muutot suuntautuvat Venäjän keskisille alueille, pääasiassa suuriin keskuksiin (kuva 5), joissa taloudellinen kehitys on voimakkaampaa ja joissa voi toteuttaa erilaista kulutustapaa. Lisäksi tutkimusalueiden tilastot osoittavat, että muuttovirrat kohdistuvat Venäjän keskisille alueille, joiden taloudellinen ja yhteiskunnallinen kehitys poikkeaa syrjäalueiden kehityksestä. Tutkimus kertoo lisäksi sen, että naiset ovat miehiä aktiivisempia sekä sisäisessä että myös Venäjän rajat ylittävässä muuttoliikkeessä. Tulosten mukaan sisäinen muuttoliike ei ole oleellisesti vähentynyt, vaan jatkuu edelleen alueellisesti ja yhdyskunnittain valikoiden Syrjä-Venäjällä.

Lähteet

Aleshkovskii, I. (2006). Determinanty vnutrennei migratsii naselenia. Analiz otechvennyh I zarubezhnyh issledovani. Moskva. Maks press 2006.
 Avangard (2004). Le Pti Fiute. Murmanskaiia oblast. Norilskii Nickel.
 Bogdanova, L. P. (2006). Sotsialnoe vosproizvodstvo regionalnoi obshtshnosti: sodержanie, protsessy, mehanichmy. Tver.

Didyk, V. (2007). Formation of local self-government and administrative reform in Russia: aims and reality – case of Murmansk region. Presentation in Joensuu University 10.10.2007
 Florinskaia, J. (2001). Novye formy zaniatosti naseleniia malyh rossiiskih gorodov. Julkaisussa: Migratsiia naseleniia. Trudavaia migratsia v Rossii. Toim. O. Vorob'evoi. Moskva.
 Gerber, P. (2005). Internal Migration Dynamics in Russia, 1985–2001. Determinants, Motivations, and Consequences. Raport prepared for the National Council on Eurasian and East European Research, September 2005.
 Heikkilä, T. (2004). Tilastollinen tutkimus. Edita. Helsinki.
 Heleniak, T. (2008). Russia's Population in the Future: National and Regional Scenarios. Furthercoming in World Bank Country Economic Memorandum.
 Ignatov, V. (2006). Gosudarsvennoe i Munitsipalnoe Upravlenie Moskva.
 Korel, I. & L. Korel (1999). Migration and Macroeconomic processes in Post-socialist Russia: Regional Aspect. CIS Research network. Saatavana: <http://www.eerc.ru>. Haku: 15.10.2006.
 Krugman, P. (1991). Increasing returns and economic geography. *Journal of Political Economy* 99: 3, 183–199.
 Kumo, K. (2003). Migration and Regional Development in the Soviet Union and Russia: A Geographical Approach. M Beck Publishers. Moscow.
 Kultalahti, O. (2006). An analytical framework of research on migration pressure: concepts and approaches. Teoksessa Kultalahti O., I. Karppi & H. Rantala (toim.): Europe in Flux. transition and Migration Pressures. Insitution of Migration. Migration Studies C 16, Turku, 19–54.
 Luzin, G., M. Prets & V. Vasiliev (1994). The Kola Peninsula: Geography, History and Resources. Arctic, vol. 47, no. 1, 1–15.
 Massey, D. (2002). A Synthetic Theory of International Migration. Julkaisussa: V. Iontsev (ed.), World in the Mirror of International Migration. Max Press, Moscow, 142–152.
 Metsämuuronen, J. (2004). Pienten aineistojen analyysi. Parametrittomien menetelmien perusteet ihmistieteissä. Metodologia-sarja 9. International Methelp. Helsinki.

- Metsämuuronen, J. (2005). Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteessä. International Methelp Ky. Helsinki.
- Metsämuuronen, J. (2008). Monimuuttujamenetelmien perusteet. Metodologia-sarja 7. International Methelp. Gummerus, Helsinki.
- Murmanskstat (2007). Demografizeskii ezegodnik. Murmanskoi Oblasti 2006.
- Myllylä, Y. (2007). Murmanskin alueen teollinen, logistinen ja sosiaalinen kehitys vuoteen 2025. Akateeminen väitöskirja. Joensuun yliopisto. Yhteiskunta- ja aluetieteiden tiedekunta. Joensuu.
- Philip, L. (1997). Combining quantitative and qualitative approaches to social research in human geography – an impossible mixture? *Environment and Planning A* 1988, vol. 30, 261–276.
- Rautio, V. (2003). The Potential for Community Restructuring – Mining Towns in Pechenga. Kikimora Publications: A: 9. Gummerus, Saarijärvi.
- Rosstat (2005). Predpolozhitel'naiia naseleniia Rossiiskoi Federatsii do 2025 goda. (statisticheskii biulleten). Moskva.
- Sintonen, M. (1983). Tekojen määräytymisestä. *Ajatus* 40, 203–301. Saatavana: www.filosofia.fi. Haku: 15.6.2008.
- Taylor, R. (1969). Migration and motivation: a study of determinants and types. Teoksessa: *Migration*, toim. J.A. Jackson. *Sociology studies* 2. Cambridge, UK, 99–133.
- Tver Oblast (2008). Ekonomiko-geograficheskoe polozhenie Tverskoi oblasti. Saatavana: <http://www.region.tver.ru>. Haku: 15.12.2008.
- Tverstat (2007). Tverskaiia Oblast v tsifrah v 2006 godu. *Statisticheskii ezhegodnik*. Tver.
- Tykkyläinen, M. (1994). Kaupunkilaismainarit Forrestaniassa – työpaikkamajoituksen vaikutus aluerakenteeseen Länsi-Australiassa. Joensuu University Press Oy.
- Tykkyläinen, M. (2010). *Geography and the Economic Evolution of the Russian North*. Julkaisuss: *Witnessing Change in Contemporary Russia*. Toim. Tommi Hyttunen ja Mikko Ylikangas. Kikimora Publications. Helsinki, 250–283.
- Tykkyläinen, M. & C. Neil (1995). *Socio-Economic Restructuring in Resource Communities: Evolving a Comparative Approach*. *Community Development Journal*. An International Forum. Vol. 30, no 1. Oxford University Press 1995, 31–47.
- von Wright, G. (1971). *Freedom and Determination*. *Acta Philosophica Fennica*, Vol. 31, No. 1. Helsinki.
- Vuorinen, K. (2008). Dynamics of Interregional Migration in Kirovsk-Apatity. In *Russian's Northern Regions on the Edge: Communities, industries and populations from Murmansk to Magadan*, edited by M. Tykkyläinen & V. Rautio. University of Joensuu, Finland, 53–72.

Ruotsinsuomalaisten yhteisö ja arkisto elävät murroskautta

Erkki Vuonokari

Ruotsinsuomalainen arkisto on 33 vuoden ajan kerännyt ja tallentanut ruostissa asuvien suomalaisten elämään ja toimintaan liittyviä asiakirjoja, elämäkertoja, kuvia, filmejä, lehtiä, romaaneja, tutkimuksia ja historioituneita. Vanhin asiakirja on Tukholman suomalaisen seuran perustamispöytäkirja vuodelta 1894. Pääasiassa materiaali on vuoden 1945 jälkeiseltä ajalta. Asiakirjoja on tallennettu myös Ruotsin valtionarkistoon ja Eskilstunan kaupunginarkistoon.

Viime vuosina Ruotsinsuomalaisten arkisto on parantanut kilpailukykyään ja nostanut profiliaan kehittämällä menetelmiä, jotka mahdollistavat digitaalisen materiaalin vastaanottamisen. Ideana on saada ruotsinsuomalaisia koskevat aineistot – tekstit, kuvat, äänitteet ja videot – kaikkien ulottuville luomalla tietokantoja ja kehittämällä internetissä toimivaa hakuympäristöä. Virtuaalinen ympäristö mahdollistaa aineiston tutkimisen aikaan ja paikkaan katsomatta. Ruotsinsuomalaisten arkisto on saanut myös alanimen: multimedia- ja informaatiokeskus.

Sähköisten menetelmien kehittämisessä on onnistuttu. Ruotsinsuomalaisten arkistolla on digitaalinen kuva-arkisto ja tietokanta. Olemme digitoineet kuvia ja julkaisseet niitä kotisivuillamme. Kuvia on myös käytetty arkiston kiertonäyttelyssä ”Kohtaaminen”. Näyttely on lähes kolmen vuoden ajan kiertänyt Ruotsia useilla paikkakunnilla; Suomessa se on ollut nähtävissä Suomen siirtolaisuusmuseossa. Ruotsinsuomalaisten historiasta kertovan näyttelyn voi katsoa kotisivuiltamme (www.arkisto.org/historiallinen_nayttely).

Kiertonäyttely ”Kohtaaminen” kertoo suomalaisen muutosta Ruotsiin 1950- ja 60-luvuilla ja ruotsin-

suomalaisten identiteetin kehittymisestä seuraavina vuosikymmeninä. Mukana on kuvia mielenosoituksesta ja koululakoista, joita oli 1980-luvulla eri puolilla Ruotsia. Tuolloin piilevä etninen ristiriita suomalaisuuden ja ruotsalaisuuden välillä tuli avoimeksi, ja ruotsinsuomalaiset myös julistautuivat vähemmistöksi 1980-luvun lopulla. Tässä suhteessa on tapahtunut kehitystä: vuoden 2010 alussa astui voimaan laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä. Laki (SFS 2009:724) sisältää määräyksiä kansallisista vähemmistöistä, kansallisista vähemmistökielistä, hallintoalueista ja oikeudesta käyttää vähemmistökieltä hallintoviranomaisissa ja tuomioistuimissa sekä määräyksiä eräistä esikoulutoimintaa ja vanhustenhuoltoa koskevista velvollisuuksista. Myös erityinen kielilaki on vahvistanut suomen kielen asemaa.

Uutta arkiston toiminnassa ovat ns. kuvakertomukset, joissa yhdistetään kuva ja kuvaajan kertoma tarina. Kuvista tulee kiinnostavia, kun lähteenä kirjattujen faktatietojen lisäksi voidaan kuulla kertojan omat äänenpainot, näkökulmat ja kielenkäytön. Internetin kautta voi kuunnella toimittaja *Risto Pekkalan* kuvakertomuksia, jotka liittyvät ruotsinsuomalaisten kulttuuritapahtumiin ja vaikuttajahahmoihin. Huomattavia ensimmäisen polven ruotsinsuomalaisten järjestämiä vuotuisia festivaaleja ovat olleet mm. Axevallan kesä-tapahtuma, Skansenin suomi-päivä, Hälleforsin kansantanssi- ja musiikkitapahtuma ja Olofströmin kuorofestivaalit. Kulttuuritapahtumista ja suomalaisseurojen historiasta saa tietoa Risto Pekkalan kirjoittamasta ja toimittamasta teoksesta ”Täysillä – RSKL puoli vuosisataa”. Osa arkistoon lähetetyistä tarinoista, mm. Tukholman sairaalatyöntekijöiden kertomuksia, on julkaistu myös ns. kertomuksina.

Kotisivujemme kautta voi tutustua myös taiteilijoiden kuviin ja ääniin. Ruotsinsuomalaisten arkistolla on kolme taidegalleriaa ja yksi filmigalleria. Taidegallerian nimi on ”Galleri Moi!”. Päämääränä on tavoittaa

Kirjoittaja fil.maisteri Erkki Vuonokari on saanut opettaja- ja rehtorikoulutuksen ja toiminut opettajana mm. Tukholman yliopistossa sekä Mälardalenin korkeakoulussa. Nykyisin hän on Ruotsinsuomalaisen arkiston johtaja.

myös ruotsinsuomalaisten toinen ja kolmas polvi. Filmigallerian kautta voi tutustua Anton Wegeliuksen videofilmiin. Taideyhdistys Suomiart valitsi hänet vuoden 2010 nuoreksi ruotsinsuomalaiseksi taiteilijaksi.

Virtuaalinen kirjasto

Ruotsinsuomalaisten arkistolla on myös virtuaalinen kirjasto, joka mahdollistaa tarinoiden, kirjojen, lehtien ja artikkeleiden lukemisen internetin kautta. Ruotsinsuomalaisten arkiston jäsenet, joita tällä hetkellä on yhteensä 20, voivat lähettää arkistoon sähköistä materiaalia julkaistavaksi. Vararehtori Johanna von Kræmer-Elmqvistin on kirjoittanut Tukholman ruotsinsuomalaisen koulun 20-vuotishistoriikin. Vastikään julkaisimme myös internetin kautta taiteilija Markku Huovilan sarjakuvan ”kotikielenopettajan mustelmat”, joka julkaistiin vuonna 1993 teoksessa ”Luokan kynnyksen yli, ruotsinsuomalaiset kirjoittavat kouluhistoriaa”.

Ruotsinsuomalaisten arkisto on vuosia etsinyt pysyviä säilytystiloja. Pitkän etsinnän jälkeen arkisto sai Eskilstunasta yhteistyökumppanikseen Eskilstunan kaupunginarkiston. Kaikki ruotsinsuomalaiset järjestöt ja yksityiset ihmiset voivat maksutta tallentaa dokumentteja, kuvia ja filmejä Eskilstunassa avattuun moderniin Arkistotaloon, jossa yhteistyökumppaneina Eskilstunan kaupunginarkiston lisäksi ovat Sörmlandin yritysarkisto, yhdistysarkisto ja lasten kuva-arkisto.

Eskilstunassa kirjasto- arkisto- ja museotoiminta on yhdistetty Arkistotalon ympärille. Ruotsinsuomalaisten arkistolla on nykyisin toimistotilat Tukholmassa ja Eskilstunassa. Tukholmassa toimistotilat ovat Södermalmilla ruotsinsuomalaisten talolla lähellä Mariatoria. Samassa talossa on Ruotsinsuomalaisten arkiston lisäksi toimitilat Ruotsinsuomalaisten Keskusliitolla, Suomenruotsalaisten Keskusliitolla (Finlandssvenskarnas Riksförbund), Uudella teatterilla ja Ruotsinsuomalaisten Nuorten Liitolla.

Tähän asti olemme keränneet pääasiassa ensimmäisen polven historiaa ja perinnettä, mutta toista ja kolmatta polvea koskevan materiaalin keräämisen tarve kasvaa. Parhailaan arkistolla on käynnissä projekti, jonka tavoitteena on inventoida ja tallentaa ruotsinsuomalaisten koulujen dokumentteja. Ruotsinsuomalaisten koulujen merkitys korostuu, jos muistaa, että 1990-luvulla suomen kieli katosi Ruotsin kunnallis-

ta kouluista. Ruotsinsuomalaisille vanhemmille, jotka haluavat lapsistaan kaksi – tai monikielisiä, on jäänyt ainoaksi vaihtoehdoksi etsiä kaksikielisiä koulutusmahdollisuuksia ruotsinsuomalaisista vähemmistökouluista. Tällaisia kouluja on Tukholmassa, Botkyrkassa, Eskilstunassa, Motalassa, Örebrossa ja Upplands-Väsbyssä. Koulujen yhteydessä on myös suomenkielisiä päivä- ja vapaa-ajankoteja.

Ruotsinsuomalaisten arkisto on aatteellinen yhdistys, jossa lähes kaikki ruotsinsuomalaiset järjestöt ja laitokset ovat jäseniä. Myös Eskilstunan kaupunginarkisto, Mälardalenin korkeakoulun kielen ja kulttuurin keskus, Ruotsin kirkon suomenkielinen työ ja Tukholman suomalainen kirkko ja Tukholman suomalainen kirjakauppa ovat arkiston jäseniä. Kirjakaupassa tapahtui vastikään omistajan vaihdos ja kirjakaupan nimi muuttui muotoon Tammen Kirjakauppa AB. Ilahduttavaa kyllä, arkiston jäsenmäärä on viime vuosina noussut.

Instituutioiden lisäksi arkistotoimintaa tukee kulttuuriverkosto GOTTLUND. Verkoston nimi tulee tunnetusta löytöretkeilijästä ja kirjailijasta Carl Axel Gottlundista, joka eli 1796–1875. Gottlund tunnetaan yleensä lempinimellä ”metsäsuomalaisten apostoli”. Hän oli Suomen ensimmäisiä valistusmiehiä, joka omana aikanaan pyrki suomen kielen elvyttämiseen ja kehittämiseen tieteen ja taiteen kieleksi.

Keväällä 2010 ruotsinsuomalaisten valtuuskunta päätti, että Ruotsinsuomalaisten päivää vietetään vuosittain Gottlundin syntymäpäivänä 24. helmikuuta. Vuonna 2011 tätä päivää juhlietaan ensimmäisen kerran. Ruotsinsuomalaisten Nuorten Liitto, jonka jäsenmäärä on viime vuosina ollut jatkuvassa nousussa, on päättänyt juhlistaa kansallispäivää mm. kutsuamalla paikalle Cirkus Cirkörin ja Gottlundin elämänsaiheista juhlassa kertoo professori Juha Pentikäinen. Kansallispäivää vietetään Tukholman Suomitalolla 24. helmikuuta 2011. Ruotsinsuomalaisten Nuorten Liitto vietti myös vastikään näyttävästi 15-vuotisjuhliansa Tukholmassa. Ilahduttavaa on, että nuorisoliiton jäsenmäärä on nousussa ja liitto osallistuu yhdessä arkiston kanssa myös aktiivisesti eurooppalaiseen yhteistyöhön: esimerkiksi kielten moninaisuutta ja vähemmistöjen etuja ajavan verkoston toimintaa edistetään yhdessä. (Katso: The Network to Promote Linguistic Diversity, www.npld.eu).

Ruotsissa asuu nykyisin 675 000 ihmistä, joilla on suomalainen tausta. Tähän lukuun lasketaan jo kolme

ruotsinsuomalaista polvea. Toisen ja kolmannen polven esiinnousu erilaisissa yhteyksissä asettaa ruotsinsuomalaisille järjestöille, arkistolle ja tutkijoille uusia merkittäviä haasteita. Tehtävänä on mm. suomen kielen elvyttäminen. Upsalassa järjestettiin vähän aikaa sitten Ruotsin ensimmäinen elvytyskonferenssi professori Leena Hussin johdolla. Paikalla oli runsaasti nuoria ja edustajia Ruotsin viidestä kansallisesta vähemmistöstä.

Ruotsinsuomalaisten yhteisö ja järjestöt ovat murroksessa. Järjestöelämä vaatii nuorten aktiivisempaa osallistumista ja päästämistä päättävillä paikoille. Tässä suhteessa näkymät eivät ole kovin valoisia. Ruot-

sinsuomalaiset järjestöt ja valtuuskunta ovat vieläkin ensimmäisen polven miehittämiä. Myös Ruotsinsuomalaisten arkiston asema on epävarma. Samalla, kun Ruotsinsuomalaisten arkisto on uudistanut tietotekniikan avulla toimintaansa ja saanut uudet modernit tilat Eskilstunassa, arkiston talous on vuosikymmenten ponnistusten jälkeen retuperällä. Toistuvista yrityksistä huolimatta Ruotsinsuomalaisten arkiston johtokunta ei ole onnistunut vielääkään saamaan arkistolle pysyvää rahoitusta. Ruotsinsuomalaisten arkiston tulevaisuus on siten uudelle vuosikymmenelle siirryttäessä vaakalaudalla. Arkisto pyrkii lisäämään kilpailukykyään, mutta heikko taloudellinen pohja ei lupaa hyvää.

Siirtolaisuusinstituutin henkilöstö tutuksi

Sirkka Komulainen, Erikoistutkija

Aloitin Erikoistutkijan työn Siirtolaisuusinstituutin tutkimushankkeessa *Monikulttuurisuuden vaikutus suomalaisperheiden koulupaikan valintojen suhteen* 1.11.2010. Hanke on Opetusministeriön rahoittama.

Olen koulutukseltani filosofian tohtori (PhD, University of Surrey, Iso-Britannia, 2004) pääaineena sosiologia. Erikoisalueeni on lähinnä kvalitatiivinen tutkimus lasten, perheiden ja vähemmistöryhmien parissa. Valmistumisen jälkeen olen työs-

kennellyt useissa ministeriörahoitteisissa tutkimusprojekteissa Lontoossa ennen paluunmuuttoani Suomeen.

Kotoa Savosta pois muutettua olen 'kuljeskellut' ja asunut mm. Ruotsissa, Manchesterissa, Lontoossa, Surreyssa Etelä-Englannissa ja Dublinissa, Irlannissa. Varsinkin Lontoossa olin aktiivisesti mukana ulkosuomalaisten toiminnassa, esimerkiksi perustamassa Lontoon Suomalaisista Teatteriyhdistystä.

John Morton –tunnustuspalkinto haettavana Esityksiä vastaanotetaan

Turussa toimiva Siirtolaisuusinstituutti perusti John Mortonin nimeä kantavan tunnustuspalkinnon keväällä 2010. Palkinto myönnetään vuosittain muuttoliikkeiden ja monikulttuurisuuden hyväksi tehdystä erittäin ansiokkaasta työstä tai teosta. Tunnustus voidaan myöntää henkilölle, yhteisölle tai viranomaiselle. Tunnustuspalkintoon oikeuttavan teon on liityttävä suomalaiseen tai Suomessa tapahtuneeseen muuttoliikkeeseen.

Siirtolaisuusinstituutti vastaanottaa perusteltuja esityksiä 31.12.2010 asti. Esitykset lähetetään osoitteeseen:

Siirtolaisuusinstituutti
Eerikinkatu 34
20100 Turku
Kuoreen merkintä: John Morton

Palkinnosta päättää Siirtolaisuusinstituutin hallitus vuoden ensimmäisessä kokouksessaan helmikuussa 2011. Hallitus voi nimetä palkinnon saajan myös muiden kuin esitettyjen ehdokkaiden joukosta. Esityksiä voivat tehdä koti- ja ulkomaiset yhteisöt sekä yksityiset henkilöt.

Tunnustuspalkinnon suuruus on 2000 €. Palkinto jaetaan 4.7.2011 Turussa pidettävien Ulkosuomalaisjuhlien päätöstilaisuuden yhteydessä.

Lisätiedot:

Siirtolaisuusinstituutin johtaja Ismo Söderling, isoder@utu.fi, +358-50-511 3586

Kuka oli John Morton?

John Morton (1724–1777) oli pennsylvanialainen poliitikko ja yksi Yhdysvaltain itsenäisyysjulistuksen allekirjoittajista 4.7.1776. Hänen isänsä isoisä oli syntyjään suomalainen Martti Marttinen. Marttinen kuului Savosta Ruotsin suomalaismetsiin muuttaneisiin kaskenkaatajiin. Delawareen oli perustettu vuonna 1638 Uuden Ruotsin siirtokunta, jonne seuraavien kahdenkymmenen vuoden aikana muutti satoja ruotsalaisia ja suomalaisia.

Martti Marttinen siirtyi Ruotsista Amerikkaan vuonna 1654. Mortonin kanta oli keskeinen kun pennsylvanialaiset äänestivät suhtautumisestaan siirtokuntien itsenäisyysjulistukseen. Kerrotaan, että Pennsylvanian delegaation sisäisessä äänestyksessä äännet olisivat jakaantuneet tasan. John Morton saapui myöhästyneenä kokoukseen, mutta hänen sallittiin kuitenkin äänestää. Morton äänesti itsenäisyyden puolesta. John Morton kuoli vuonna 1777 vain 53-vuotiaana. Hänellä ja vaimollaan Ann Justisilla oli yhdeksän lasta.

Maahanmuuttajien kotoutuminen maaseudulla

Elli Heikkilä

Muuttoliiketutkimuksen piirissä tiedetään, että maahanmuuttajia sijoittuu hyvin paljon kaupunkimaisiin ympäristöihin. Vähemmälle huomiolle on jäänyt se, että osa muuttovirrasta suuntautuu nimenomaan maaseudulle. Tunnettua on, että Yhdysvalloissa Meksikosta ja muualta Latinalaisesta Amerikasta tulleita on sijoittunut laajoille maaseutualueille, missä maatalouden piirissä on ollut kysyntää työvoimalle. Yhtenä ilmiönä on havaittu alityöllisyys ja ne maahanmuuttajat, jotka ovat saapuneet Yhdysvaltojen metropolialueiden ulkopuolelle vuodesta 1990 lähtien, heistä lähes 29 prosenttia on alityöllistyneitä. Alityöllisyys johtaa myös korkeisiin osuuksiin työssäkäyvien köyhtymisessä (working poverty). Ilmiön hoitamiseen on kehitetty erityinen Food Stamps -ohjelma, joka antaa alhaisen tulotason perheille ”rahaa” ostaa ruokaa.

Venäjällä maaseutuväestön arvioidaan vähenevän 6 miljoonalla vuosien 2006 ja 2025 välisenä aikana. Tähän kehitykseen vaikuttaa väestön ikääntyminen, luonnollinen väestön väheneminen ja muuttotappio. Maatalouden kehittämiseen on perustettu erityinen ohjelma vuonna 2006 ja se on tuonut uutta virtaa maaseutualueille. Maatalouden virkistymisen vaatii työvoimaresursseja ja siirtolaiset ovat muodostuneet tärkeiksi kehitysresursseiksi Venäjän maaseudulle. Kiinnostavana piirteenä on se, että tulijoissa on yhä enemmän maaseudulla kasvaneita: yksilö on siten muuttanut tuttuun elinympäristöön kotimaan maaseutualueelta kohdemaan maaseudulle. Myös muuttajien osaaminen ja taidot maatalousaktiiviteeteissa rohkaisee heitä hakemaan työtä maataloussektorilta ulkomailta.

Paikallisyhteisöt vastaanottavat maahanmuuttajia ja ne ovat luonnollisesti sensitiivisimpiä maahanmuuton vaikutuksille. Maaseutualueet eroavat siinä, miten ne ottavat vastaan maahanmuuttajia. Kantaväestön lämmin ja tervetullut vastaanotto voi helpottaa integroitumista työmarkkinoille, paikallisiin kouluihin, yhteisön organisaatioihin ja muihin sosiaali-

siin instituutioihin. Maahanmuuttajat uusina tulokkaina maaseudulle tuovat usein elinvoimaa, vakautta ja uutteruutta, jotka synnyttävät uutta elämää alueille, jotka muuten voisivat näivettyä. Puhutaan 20–60–20 -säännöstä, jolloin 20 prosenttia paikallisväestöstä toivottaa uudet tulokkaat tervetulleiksi, 20 prosenttia on ei-vastaanottavaisia ja 60 prosentin enemmistö ambivalentteja. Prosenttiosuudet vaihtelevat luonnollisesti kantaväestön koostumuksen mukaan. Keskeistä on myös maahanmuuttajan oma yksilökohtainen motivaatio integroitumisessa ja se, missä määrin hän tuntee uuden paikan kodikseen. Integraatioprosessi on siten kaksiulotteinen, joka kytkee niin vastaanottavan yhteisön kuin maahanmuuttajat itsensä.

Myös Suomessa maahanmuuttoa suuntautuu maaseudulle, vaikkakin kaupunkialueet ovat ensisijaisia kohteita. Esimerkiksi puolalaisilla muutto maaseudulle on merkinnyt sitä, että heidän on täytynyt opetella suomen kieli, jotta heillä olisi pääsy sosiaaliin verkostoihin. Maaseudulta ei välttämättä löydy oman etnisen taustan omaavia henkilöitä ja tämä vaikuttaa siihen, että tarve suomen kielen oppimiseen korostuu, vaikka maahanmuuton lähtökohtana olisi alkujaan ollut pitkän aikavälin tilapäismuutto (long-term temporary migration), eikä pysyvä sijoittuminen maahan.

Lähteet

- Jentsch, Birgit & Myriam Simard (2009, eds.). *International Migration and Rural Areas. Cross-National Comparative Perspectives. Studies in Migration and Diaspora*. Ashgate. 201 p.
- Peura, Saara (2010). 'I want my children to grow up in this country', Polish family migration experiences in Finland in the context of the EU enlargement. Master Thesis. University of Turku, Baltic Sea Region Studies.

Maahanmuuttajat Suomessa – väestöllinen tarkastelu

35. väestötieteen jatko- ja täydennyskoulutusseminaari

Tvärminne, 4.–5.11.2010

Järjestäjät: Suomen Väestötieteen Yhdistys ja Helsingin yliopiston sosiologian laitos.

Jokasyksyisen seminaarin teema vaihtelee väestötieteen luomassa viitekehyksessä. Perinteisesti on tarkasteltu syntyvyyttä, kuolevuutta, erilaisia tutkimusaineistoja ja -menetelmiä. Esiintyjiksi pyydetään alansa keskeiset osaajat Suomesta. Seminaaria valmisteleva työryhmä totesi talvella 2010, että maahanmuuttoon liittyvä tutkimus olisi syytä tuoda esille seuraavana teemana. Näin myös tehtiin. Esitelmien teemojen ja niiden käsittelyn toivotaan olevan väestötieteellisiä, ts. väestön määrää ja demografista rakennetta ja niissä tapahtuvia muutoksia valottavia.

Nyt pidetty seminaari onnistui aiheen ja esitelmöitsijöiden valossa erinomaisesti. Saimme kuulla sekä tuoreita esitelmiä että niihin liittyviä mielenkiintoisia näkökulmia ja tuloksia. Koska tilaa on rajoitetusti, valotan ohessa instituutin kannalta keskeisimpiä puheenvuoroja.

Tilastokeskuksesta (TK) oli kolme esiintyjää, jotka mainiolla tavalla toivat esille nykyiseen tilastointiin liittyviä tuloksia, haasteita ja uudistamistarpeita. TK:n tilastopäällikkö *Kaija Ruotsalainen* totesi, että ”talouden ja työmarkkinoiden seurannan kannalta on ongelmallista, että tilapäisen ulkomaisen työvoiman tilastointi on nykyisellään puutteellista”. Hän toi esille erilaisia mahdollisuuksia tuottaa rekisteripohjaista tilastoa Suomessa työskentelevistä ulkomaalaisista.

TK:n yliaktuaari *Markus Rapo* jatkoi saman teeman käsittelyä. Hän kysyi retorisesti, ”Kuinka paljon Suomessa on maahanmuuttajia”. Samoin ns. hyvänä kysymyksenä hän pohti, että ”Kuka on maahanmuuttaja?”. Samoin Markus pohti tilastojen valossa käsitteitä ”maahanmuuttaja” – ”ulkomaalainen” – ”maahanmuuttajataustainen” ja ”ulkomaalaistaustainen”. Näiden lisäksi Rapo vielä käytti termiä ”monikulttuurinen henkilö”, jolla hän tarkoitti muuttajaa, jonka vanhemmista toinen on syntynyt ulkomailla. Eri määrittelyillä saadaan tietysti erilaisia lukuja. Koska kyse

on vielä paljolti tilastoinnin kehittämiseen liittyvistä käsitteistä, odotamme mielenkiinnolla, millaisia termejä Tilastokeskus tulee käyttämään tulevissa maahanmuuttotilastoissaan. Tarve on todella huutava, ja tässä suhteessa Markus Rapon ennakkoluuloton puheenvuoro oli enemmänkin kuin tarpeellinen.

Tilastokeskuksen kehittämispäällikkö *Pekka Myrskylä* tarkasteli tilastojen perusteella ulkomalaisia Suomen työmarkkinoilla. Ensimmäinen viesti oli se, että maastamuutossa on yllättävän paljon ulkomaan kansalaisia. Esimerkiksi vuonna 2009 Suomesta muutti 12 151 henkeä, ja heistä 4 037 eli tasan kolmannes oli ulkomaiden kansalaisia. Suomesta siis sekä palataan kotimaihin että jatkomuutetaan rapsakasti. Myrskylä tarkasteli myös Suomen muuttovoittoa (nettomuuttoa) muuttoalueittain vuosien 1987–2009 välisenä aikana. Ulkomaiden kansalaisten nettomuutto kyseisenä aikana (eli ulkomailta tänne muuttaneet ja täällä pysyneet) määrä on 179 200 henkeä. Eniten ”nettoa” on saatu EU₂₇-maista (48 536 henkeä), Viros-ta tänne on jäänyt 23 951 henkeä ja Afrikasta 19 770. Eri etnisten ryhmien poismuutto vaihtelee suuresti. EU₂₇-maiden tulijoista lähtee Suomesta 37 %, mutta Ruotsista muuttaneista peräti 57 %. Filippiineiltä tulleista muuttaa pois 11 %, Somaliasta tulleista 10 %. Venäläisten poismuutto on vähäisintä, 7 %. Myrskylä esitti myös vakuuttavia tilastollisia näyttöjä siitä, että maahanmuuttajien työllisyysaste selvästi nousee ja työttömyysaste laskee maassa vietetyn ajan mukaan. Erityisesti virolaisten kohdalla kehitys on ollut selvä, sillä heidän lukunsa tässä suhteessa ovat lähes samat kuin kantaväestöön kuuluvilla. Lopuksi Pekka Myrskylä totesi, että ulkomaalaisen työvoiman määrä (reilut 80 000 henkeä) ylittää jo maamme maataloudessa työskentelevien määrän.

Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen erikois-tutkija Matti Sarvimäki pohti esityksessään kotouttamissuunnitelmien vaikutusta maahanmuuttajien työmarkkinamenestykseen. Aihe on mitä ajankohtaisinta, sillä Eduskunnassahan on parhaillaan käsiteltävä-

nä uusi kotouttamislaki. Ensimmäinen ja toistaiseksi voimassaoleva kotouttamislaki saatiin vuonna 1999. Sarvimäellä oli ollut tutkimuksessaan mielenkiintoinen tutkimusasetelma, jossa hän pystyi vertailemaan ensimmäisen kotouttamislakimme vaikutuksia työllistymiseen ja sosiaaliturvan käyttöön. Sarvimäen keskeiset löydökset olivat, että kotouttamistoimenpiteiden seurauksena maahanmuuttajien työllisyysaste nousee, ansiot kasvavat ja sosiaaliset tulonsiirrot vähenevät. Vuoden 1999 kotouttamislaki koskee lähinnä työttömiä ja toimeentulotuen varassa eläviä. Uusi kotouttamislaki laajentaa olennaisesti kotouttamisen piiriin tulevia – käytännössä lähes kaikki maahanmuuttajat voisivat kuulua lain piiriin. Tässäkin suhteessa Sarvimäen tulokset ovat rohkaisevia ja kannustavat jatkamaan kotouttamisen tiellä.

Tutkija Heli Sjöblom-Immala Siirtolaisuusinstituutista esitteli Koneen säätiön rahoittaman hankkeen Maahanmuuttajien muuttoprosessit Suomen sisäisessä muutossa tuloksia. Esityksessään hän vertaili Väestörekisterikeskukselta saamansa aineiston avulla vähintään 15-vuotiaina Suomeen vuosina 1998–2000 muuttaneiden ulkomaalaissyntyisten henkilöiden ensimmäisiä asuinkuntia ja vuoden 2009 asuinkuntia. Erityisesti esityksessä tarkasteltiin sitä, missä 16:teen eniten muuttajia keränneeseen kaupunkiin aluksi muuttaneet asuivat viime vuonna. Näiden henkilöiden todettiin Suomeen tulonsa jälkeisen keskitty-

neen entistäkin harvempien kuntien alueelle, vaikka huomioitaisiin kuntaliitosten myötä tapahtunut kuntamäärän väheneminenkin. Eniten näiden muuttajien määrä on kasvanut Etelä-Suomen suurimmissa kaupungeissa, erityisesti Espoossa (+66 %) ja Vantaalla (+58 %), mutta myös Kouvolassa (+43 %), jossa asuu paljon Venäjältä muuttaneita.

Maahanmuuttajia ovat puolestaan menettäneet Keski-Suomesta ylöspäin sijaitsevat kaupungit, ja erityisesti monet länsirannikon kaupungit. Esimerkiksi Vaasassa muuttajien määrä on laskenut 44 %. Keskukseen keskittymisen ohella on havaittavissa myös pääkaupunkiseudun vetovoima, sillä Espooseen, Helsinkiin ja Vantaalle tulleista yli 90 prosenttia asuu edelleen Uudellamaalla. Muista maakunnista vastaavasti suurempi osa on muuttanut johonkin muuhun maahan, erityisesti Uudellemaalle. Espoon vetovoima myös pääkaupunkiseudun sisällä on suuri. Vuonna 2009 Espoossa asuneista jopa 23 prosenttia muutti vuosituhannen vaihteessa Helsinkiin. Muuttajat kuvailevatkin Espoota rauhalliseksi ja luonnonläheiseksi paikaksi, jossa on hyvät palvelut ja lyhyt etäisyys esimerkiksi Helsinkiin.

Väestöliiton Väestöntutkimuslaitoksen erikoistutkija *Minna Säävälä* tarkasteli EU-rahoitteisen FEMAGE-hankkeen tuloksia. Hän kysyi: ”Mikä saa muuttamaan? Perhesyyt maahanmuuton perusteina ja motiiveina”. Säävälän kvalitatiivisessa tutkimukses-

Suomen Väestötieteen Yhdistyksen kunniapuheenjohtaja Altti Majava kommentoi. Kuva: Ismo Söderling.

sa haastateltiin 15 kosovolaista ja 15 venäläistä naista, ja tarkasteltiin naisten elämänpolkuja ja yleensäkin muuttoon johtaneita tekijöitä. Esityksensä aluksi Minna selvitti naisiin liittyvää muuttoliiketutkimusta yleisellä tasolla. Hän totesi mm., että naisia on usein tutkittu ns. ”trailing partner”-muuttajina, ts. miehen muuttoon liittyvinä kanssamuuttajina. Tämä antaa kuitenkin yksipuolisen kuvan muutoista, sillä huomattava osa Säävälän(kin) tutkimista naisista oli itseenäisiä muuttajia. Tutkitut ryhmät poikkeavat maantieteellisesti ja uskonnollisesti toisistaan. Ryhmien naisilla oli paljon yhteisiä ja erottavia tekijöitä. Kosovolaiset naiset korostivat, että oli tärkeää saada lapset turvaan sota-alueelta. Venäläiset naiset olivat usein tulleet Suomeen avioitumisen kautta, ja heille oli tärkeää tuoda esille se, että heidän muuttoonsa ei liity ”mitään epämääräistä”.¹

Turun yliopiston sosiaalitieteiden laitoksen tutkija *Jarkko Rasinkangas* sekä Helsingin yliopiston maantieteen laitoksen tutkija *Katja Vilkama* ovat molemmat tohtorikoulutettavia ja erikoistuneet maahanmuuttajien alueellisiin kysymyksiin. Rasinkangas tarkasteli maahanmuuttajien asumiskeskittymiä Turkuaineistonsa perusteella. Hänen mukaansa laajamittaista segregaatiota (maahanmuuttajien keskittymistä) on usein pidetty ongelmallisena, kun taas pienimuotoinen segregaatio rikastuttaa kaupunkien sosiaalista ja kulttuurista monimuotoisuutta. Jarkko Rasinkangas on perehtynyt erityisesti Turun Varissuon asumisilmiöihin. Alueen asukkaista maahanmuuttajia on reilu kolmannes. Alueelta löytyy taloja, joissa kaikki asukkaat ovat maahanmuuttajataustaisia. Tutkijat käyttävät termiä ”Tipping point” eli ”leimahduspistettä”² kuvaamaan käännettä, jolloin esimerkiksi asuinalueen segregaatio vaikuttaa sosiaalisiin suhteisiin. Rasinkankaan mukaan leimahduspisteellä ei ole yhtenäistä rajaa, vaan se on sidoksissa paikallisiin olosuhteisiin. Katja Vilkama totesi omassa esityksessään, että pääkaupunkiseudulla on havaittavissa selvästi etnistä segregaatiota eli vieraskielisen väestön asumiskeskittymiä. Vilkaman tulosten mukaan kantaväestö on alkanut muuttaa maahanmuuttajakeskittymistä pois.

Tohtori *Elina Kilpi-Jakonen* (University of Oxford) esitteli rekisteriaineistoihin pohjautuvia tuloksia maahanmuuttajien lasten koulutuksesta Suomessa. Hän tarkasteli oppilaiden keskiarvoja peruskoulun päättyessä sekä jatkamista toisen asteen koulutuk-

seen. Hän pyrki selittämään yksilöiden ja ryhmien välisiä eroja tutkittavien kotitaustalla. Koska alkuperäinen julkaisu löytyy netistä,³ en sen laajemmin esittelle hänen mielenkiintoisia tuloksiaan. Joka tapauksessa eri etnisten ryhmien kohdalla on – huolimatta huolellisista taustamuuttajien vakioinneista – huomattavia eroja lasten koulumenestyksessä ja jatkokoulutukseen hakeutumisessa. Mikä lohdullista, koululaitoksemme on kuitenkin tältäkin osin laadukas, ja se pystyy pitämään myös heikommin menestyvät koulutuksen piirissä. Siten selkeästi havaittavissa olevia syrjäytymisilmiöitä ei ole havaittavissa maahanmuuttajataustaisten lasten koulutuksessa.

Mielenkiintoinen tulos oli myös se, että maahanmuuttajavanhempien korkea koulutus (lähtömaassa), mutta heikko työasema Suomessa heijastuvat lasten heikkona koulumenestyksenä. Itä-aasialaisten lasten koulumenestys on hyvä. Joidenkin etnisten ryhmien kohdalla oli havaittavissa, että tyttöjen koulunkäynti ”tyssää” perusopetukseen, vaikka se on hyvin suoritettu. Kulttuurista painolastia lähtömaasta? Puhuja totesi keskustelun yhteydessä, että lisääntyvän maahanmuuton vuoksi ei olisi pahitteeksi, jos myös lukiotasolla olisi tukiovetusta. Tärkeä vinkki päättäjille.

Tohtori *Pasi Saukkosen* teemana oli ”Monikulttuurisen yhteiskunnan väestörakenteet”. Hän tarkasteli esityksessään Euroopan eri maiden vähemmistö- ja kotouttamispoliittisia periaatteita ja käytäntöjä sekä niiden vaikutuksia väestörakenteisiin ja tilastointiin. Hänen mukaansa muuttoliike haastaa perinteisiä tapoja ymmärtää etninen ja kulttuurinen erilaisuus Suomessa. Samalla asioiden tilastollinen tarkastelu tulee haastavaksi (kuulijan esimerkki: Suomessa asuvissa vietnamilaisissa on uskoltaan katolisia ja buddhalaisia, etniseltä taustaltaan heissä on mm. vietnamin kiinalaisia jne.). Poliittisten päätöksentekijöiden ja julkisen hallinnon piirissä ei vielä ole selvää käsitystä siitä, minkälaisia vähemmistörakenteita Suomeen on syntymässä ja miten niihin pitäisi poliittisesti ja tietohallinnossa suhtautua. Saukkonen totesi, että Euroopassa esitetään näkemyksiä, joiden mukaan multikulturalismi on kuollut (Saksa), toisten mukaan se on voimissaan (Ruotsi). Pasi Saukkosen mukaan todellisen kuvan saamiseksi multikulturalismin nykytilasta asiaa pitäisi tarkastella nimenomaan paikallistasoilla.

Pasi Saukkonen totesi, että väite ”Suomi on Euroopan monikulttuurisin maa” ei ole aivan hatusta vetäisty, vaan sillä on todellisuusperustaa. Maamme perustus-

laki (17 §), kotouttamislaki (2 §) ja vaikka laki yleisradiosta (7 §) takaavat maahanmuuttajille laajoja oikeuksia mm. oman kulttuurinsa ylläpitoon. Lainsäädännön osalta olemme Euroopan kärkeä puhujan mukaan. Suomen ongelma onkin se, että kiulu periaatteiden (em. lait) ja käytännön välillä on erittäin suuri. Esimerkiksi kotouttamislain sallimien eri etuuksien resurssointi on Suomessa monilta osin retuperällä – esimerkkinä olkoot vaikkapa toivottoman pitkät jotkut kielikoulutukseen.

Yhteenveto

Olen ollut SVY:n jatkokoulutusseminaareissa parikymmentä kertaa. Tämänkertainen kuului ehdottomasti parhaimpiin kokemistani. On tavallaan sääli, että Väestötieteen yhdistys ei enää takavuosien malliin julkaise esitelmiä ja puheenvuoroja raporttina. Paljon auttaisi jo sekin, jos esitelmät tulisivat SVY:n kotisivuille. Pahitteeksi ei olisi myöskään se, että seminaarissa olisi raporttööri tai pari, jotka kirjoittaisivat ylös puheenvuorojen ja käytyjen keskustelujen tärkeimmät annit. Suomalainen muuttoliiketutkimus- ja keskustelu ovat selvästi käänösvaiheessa. Tietoa tarvitaan, ja

yhä useampi tutkija ja yhteisö tuottaa sitä parhaansa mukaan. Tässä suhteessa SVY:n ja Helsingin yliopiston jatkokoulutusseminaareilla on tulevaisuudessakin tärkeä osuus muuttoliiketutkimuksen alalla.

Ismo Söderling

Viitteet

- ¹ Minna Säävälän uunituore artikkeli ”Forced Migration, Active Mothers or Desired Wives: Migratory Motivation and Self-representation in Kosovo Albanian and Russian’s Women’s Biographies” on ilmestynyt lehdessä: *Journal of Ethnic and Migration Studies* 36(7).
- ² Ismo Söderling: termiä käytettiin ilmeisesti ensimmäisen kerran 1970-luvulla tutkittaessa Yhdysvaltojen valkoisen keskiluokan pakoa suurkaupunkien keskustoista lähiöihin. Havaittiin, että kun mustien perheiden lukumäärä asuinalueilla ylitti tietyn määrän, valkoiset perheet jättivät asuinalueen.
- ³ Esitelmöitsijän väitöskirja ”The Education of Children of Immigrants in Finland” on vapaasti ladattavissa osoitteessa: <http://ora.ouls.ox.ac.uk/objects/uuid%3A9ae6dfc5-bda6-4d6f-8780-c97abab350e9>

World Universities Congress 2010

“What should be the new aims and responsibilities of universities within the framework of global issues?”

Canakkale Onsekiz Mart University, Turkey 20.–24.10.2010

The first World Universities Congress was held in 20.–24.10.2010 in Canakkale, Turkey. There were over 2,000 participants from all over the world. The main topic of the Congress was “What should be the new aims and responsibilities of universities within the framework of global issues?”. In the opening ceremony, the Minister of Transport Binali Yildirim was raising global problems, like recession and losing jobs, as issues to be struggled with. One of his slogans was

“Yesterday was yesterday and you have to say something new today”. He said that we are lucky to live in an information society since information is our priority. There are, however, on-line countries and off-line countries and one billion persons were using computer in the world in 2009. There are thus lots of people who have no computer access and they are in an information gap. The minister told a story about an old Turkish woman who wanted to have an internet connection

to talk with her son who is living in Sweden. Human needs are thus changing and people are better connected with technological system than ever before.

A special panel was organized on the theme “Solving the Problems of Global Migration”, in which Research Director Elli Heikkilä, Institute of Migration, Finland, was the panel chair. Professor Katherine Fennelly, University of Minnesota, USA, said that the movement of people is both a cause and a consequence of conflict, environmental changes, development and globalization. At the same time, migration is essential to the economic development of both developed and developing countries, although it has failed to narrow the gap between rich and poor. Doctor Ibrahim Sirkeci, European Business School London, UK, stated that following the attacks in New York and London, policy makers and researchers have become more interested in security issues around migration. Today in many European societies immigration has been portrayed as a threat to sovereignty, security and nationhood. Migration is, however, a natural product of the globalization process.

Doctor William Westerman, Princeton University, USA, said that there is a great need for research on causes of human displacement and forced migration, the effects of forced migration, and the possibilities for resolution, and a corresponding need for centres where this kind of research and analysis can be developed across disciplines. Universities also have a role to play in the three possibilities for so-called “durable solutions”, namely repatriation, resettlement, and

integration. In all three situations, but particularly resettlement and integration, which involve staying permanently in a new country of residence, universities are vital educational resources for refugees to pick up new language skills as well as vocational, cultural, and where necessary, literacy skills.

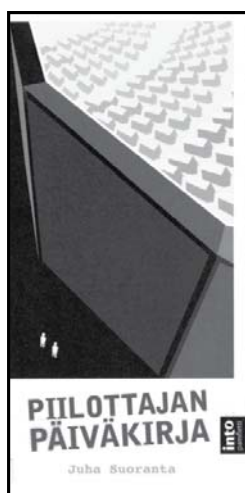
According to Doctor Ayhan Kaya, Istanbul Bilgi University, Turkey, developed countries, which are likely to prevent the entry of non-qualified or semi-qualified migrants into their territories, are eager to welcome qualified human resource originating from developing countries such as India, China, Russia and Turkey. International migration can generally help to create international networks and business opportunities promoting business and trade flows between countries of origin and settlement. Also migrants’ remittances sent back to their country of origin pose a great contribution to the sending countries. Doctor Vedat Akman, Kadir Has University, Turkey, pointed out that the “Age of Knowledge Economy” also presents us with the challenge of the “Age of Migration”. Immigration is an issue that affects all areas of the world. It is estimated that there are around 3,6 million Turkish nationals living abroad, of whom about 3,2 million are in the European Union countries. Germany and German-speaking countries in Europe have been the main gateways for Turkish immigrants. The 1,3 million Turkish immigrants in Europe who already have dual citizenship with the country they live is almost equal to the sum populations of Luxemburg and Malta.

Elli Heikkilä

In the World Universities Congress, held in Canakkale, Turkey, 20.–24.10.2010, Doctor Nilsun Sariyer (left in the photo), Canakkale Onsekiz Mart University, Turkey, was the responsible convener for the session of “Global Migration and its Challenges for Societies”. In this session Research Director Elli Heikkilä (right in the photo), Institute of Migration, Finland, had the keynote speech about the same topic. In the panel of “Solving the Problems of Global Migration” Doctor Ibrahim Sirkeci (middle in the photo), European Business School London, UK, was one of the panellists.

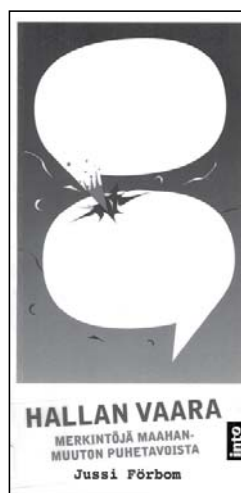
Kirja-arvosteluja

Suoranta, Juha, Piilottajan päiväkirja. Into-pamfletti 22. Helsinki: Like 2010. 143 s. ISBN 978-952-5675-61-0.

Kontula, Anna, Näkymätön kylä: Siirtotyöläisten asemasta Suomessa. Into-pamfletti 28. Helsinki: Like 2010. 119 s. ISBN 978-952-01-0522-8.

Förbom, Jussi, Hallan vaara: Merkintöjä maahanmuuton puhetaivoista. Into-pamfletti 30. Helsinki: Like 2010. 201 s. ISBN 978-952-01-0517-4.

Himanen, Markus & Könönen, Jukka, Maahanmuuttopoliittinen sanasto. Into-pamfletti 32. Helsinki: Like 2010. 114 s. ISBN 978-952-01-0518-1.

Maahanmuuttoa käsittelevää kirjallisuutta on tänä vuonna ilmestynyt runsaasti. Erityisesti sitä on julkaistu Into-pamflettisarjassa. Maahanmuutto on ajankohtaista keskustelua herättävä aihe, joka luonteensa puolesta sopii erinomaisesti julkaistavaksi myös pamflettina, ajankohtaiskirjoituksena.

Juha Suorannan kirjoittama *Piilottajan päiväkirja* ilmestyi jo viime keväänä. Siinä tamperelainen professori kertoo kokemuksistaan auttaessaan Dublinin sopimuksen nojalla käännytyspäättökseen Kreikkaan saanutta alaikäistä afganistanilaista nuorukaista. Jotkut maat eivät käännytä Kreikan kautta tulleita pakolaisia, koska Kreikassa pakolaisten olosuhteet ovat katastrofaalisen huonot: tuhannet majailevat kaduilla ruokansa ja suojansa omin avuin hankkien.¹

Kirjoittaja päättää auttaa käännytyspäättökseen saanutta Ashraf Sahilia. Koska käännytys on määrä panna toimeen heti, on ainoa keino kätkeä Turussa vastaanottokeskuksessa oleva nuorukainen. Hänet maajoitetaan tamperelaiseen asuntoon.

Suoranta tekee selkoa yrityksistään saada nuorukaiselle oleskelulupa. Samalla hän valottaa omia mo-

tiivejaan ja kuvaa piileskelyn ja oikeustaistelun kulluttavaa vaikutusta niin itseensä kuin nuorukaiseenkin. Suoranta kuvaa myös suomalaisen prosessin satumanvaraisuutta: esimerkiksi Sahilin alkuperäinen henkilöllisyystodistus on jäänyt Turun poliisille, eikä se ilmeisesti ole ollut Maahanmuuttoviraston käytössä käännytyspäättöstä tehtäessä. Henkilöllisyystodistus vahvistaa Sahilin olevan alle 18-vuotias.

Suorannan osalta tarina päättyy siihen, että Sahilin käännytyspäättös otetaan uuteen käsittelyyn ja hän aloittaa ammatilliset opinnot Suomessa. Miten hänen turvapaikkahakemuksensa lopulta käy, saako hän turvapaikan Suomesta, se jää kirjassa avoimeksi.

Sosiologi Anna Kontulan teos *Näkymätön kylä* perustuu havainnoivaan kenttätutkimukseen, joka ilmeisesti toteutettiin kesällä 2009. Kontula leiriytyi Olkiluodon ydinvoimalatyömaan viereen tarkoituksenaan haastatella työmaalla työskenteleviä siirtotyöläisiä. Myöhemmin hän sai luvan asua siirtotyöläisten parakikylässä ja näin omakohtaisesti osallistua työmiesten majoitusarkeen. Itse työmaalla hän ei käynyt.

Kyseessä on suuri rakennustyömaa (elokuussa 2009 työmiehiä oli yli 4 300), jota toteutetaan etupäässä ulkomaisella vierastyövoimalla (suomalaisia työvoimasta oli tuolloin noin viidennes). Olkiluotoon on syntynyt 1 200 asukkaan (pääasiassa miehen) parakkikylä. Kylä on maantieteellisesti ja henkisesti eristetty ympäröivästä suomalaisesta yhteiskunnasta. Kylän ”asukkaat ovat kuin satuolentoja suomalaiselle yhteiskunnalle, sen palveluverkostolle, päätöksenteolle ja keskustelulle. He elävät vuosia rinnallamme, ja me koetamme olla huomaamatta heidän läsnäoloaan”, kirjoittaa Kontula.

Olkiluodon rakentajat voidaan jakaa kolmeen ryhmään. Osa on nuoria miehiä, jotka ansaitsevat ylellistä poikamieselämää varten. Osa on jo keski-ikäisiä miehiä, joille siirtolaisuudesta on tullut elämäntapa: he kulkevat kansainvälisiltä työmailta toisille. Suurin ryhmä on perheelliset rakentajat, jotka ovat Olkiluodossa hankkimassa perheelleen elantoa. He pitävät tiiviisti yhteyttä kotiin ja odottavat lomiaan. Suurelta osin rakentajat ovat kotoisin Itä-Euroopasta: Puolasta, Slovakiasta, Kosovosta, Makedoniasta... Työtä tehdään kolmessa vuorossa ja lomilla kotona käydään suhteellisen harvoin.

Kontulan kuvaama siirtotyöläisten arki näyttää sitenkin hyvin tutulta: siinä ei ole mitään sinänsä uutta. Mieleen nousevat laulun sanat: ”Juna hiljaista miestä kuljettaa, ja matkan pää on siirtotyömaa. Oi, armas Suomi, mitä hänelle se antaa? Hän parakin luona patjaa kantaa, ei paljoa puhu, vaan takanansa on monta muuta; kokonainen kansa”. Sen sijaan uutta on globaalien työmarkkinoiden mekanismi, joka tekee siirtotyöläisten käytön taloudellisesti kannattavaksi – suomeksi sanottuna mahdollistaa heidän palkkaamisensa paikalliseen työvoimaan verrattuna huonoimmilla työehdoilla. Tämä on ongelma, johon suomalaisen lainsäädännön, virkamieskunnan ja ammattiyhdistysliikkeen soisi puuttuvan. Ongelma on myös mittasuhteiltaan laaja – liikkuvaa ulkomaista työvoimaa arvioidaan Suomessa olevan noin 35 000 – 45 000. Haaste on myös monisyinen, sillä ryhmään kuuluvat niin komennustyöntekijät, EU:n vapaasti liikkuva työvoima kuin thaimaalaiset ”marjanpoimijayrittäjätkin”. Tätä ongelmakenttää Kontulan kirja avaa ansiokkaalla tavalla.

Jussi Förbomin kirjan *Hallan vaara* teemana on osoittaa, että maahanmuutosta – erityisesti turvapaikanhakijoista – käydyn keskustelun sävy ei ole viime aikoina koventunut tai jyrkentyne, vaan keskustelu

seurailee jo tuttuja retorisia latuja. Tämän osoittaakseen Förbom on lukenut ulkomaalaislainsäädäntöön liittyvien eduskunnan istuntojen keskustelupöytäkirjoja vuosilta 1998–2000, 2003–2004 ja 2008–2010.

Förbomin teoksen toinen kärki kohdistuu nykyisiin niin sanottuihin maahanmuuttokriitikoihin, jotka ovat julistaneet avanneensa ”kriittisen” – itse asiassa humanitääristä maahanmuuttoa vastustavan – keskustelun aivan omatoimisesti ja vasta hiljakkoin. Aineistollaan Förbom osoittaa ”maahanmuuttokriitikoiden” olevan väärässä: itse asiassa he ovat eduskuntaan verrattuna myöhäisheräneitä, eivätkä edes mitenkään radikaaleja. Tämä tarkoittaa myös sitä, että ”maahanmuuttokriitikoiden” toiminta ei ole pakottanut valtapuolueita tarkistamaan kantojaan, vaan vanhat kannat – joita ennen ilmaistiin vain eduskunnan istunnoissa – on tuotu laajempaan julkisuuteen esimerkiksi median kautta.

Förbomin lopputulema on, että ”useat valtavirran poliitikot ovat jo hyvin pitkään, ainakin koko 2000-luvun ajan, noudattaneet eduskunnassa erittäin asenteellista, ahdasta ja ennakkoluuloista puhetapaa, joka on vastustanut erityisesti humanitäärisen maahanmuuton ja turvapaikanhakijoiden määrän lisäämistä”. Kolme suurinta puoluetta, kokoomus, keskustapuolue ja sosialidemokraatit, ovat johdonmukaisesti hallitusvastuussa ollessaan vetäneet eduskunnan tiukinta turvapaikkapoliittista linjaa ja oppositiossa ollessaan siunanneet hallitusvastuussa olevien kovan linjan. Perussuomalaisten rooliksi on Förbomin mukaan jäänyt ”lähinnä toistella jo alunperinkin kovia puheita ja liioitella niitä entisestään siten, että on vahingossa syntynyt tuote nimeltä *populistinen, maahanmuuttovastainen puolue*”. Förbomin kirjan luettua tähän näkemykseen voi yhtyä.

Maahanmuuttopoliittinen sanasto selittää 50 aiheeseen liittyvää sanaa nasevasti ja piikikkäästikin. Näkökulma on ihmisten vapaan liikkuvuuden puolustamisessa. Kirjoittajien mukaan nykyinen maahanmuuttokeskustelu tukeutuu toisaalta hallintaan ja kontrolliin – esitetään uhka ja ongelma ja sen ratkaiseva kontrollitoimi – ja toisaalta identiteettiin ja pelkoon – pelon ja uhkakuvien kautta rakennetaan omaa identiteettiä. Pelko oikeuttaa hallinnan lisäämisen ja kontrollin väistämätön epäonnistuminen tuottaa lisää epävarmuutta. Näitä asetelmia he haluavat sanastollaan purkaa.

Sanaston kirjoittajat muistuttavat, että sanojen merkitys muuttuu: maahanmuuttopoliittisessa kes-

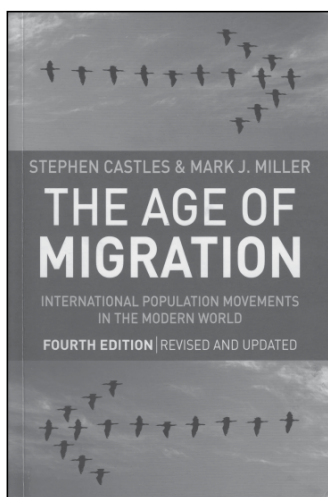
kustelussakin sanoilla – kuten raja, kansalaisuus tai työ – viitataan nyt eri ilmiöihin ja ongelmiin kuin ennen. Sanastossa siirtolaisuus myös ymmärretään ja kuvataan yhteiskunnallisena ilmiönä, ei esimerkiksi moraalisenä kysymyksenä.

Esimerkkinä sanaston tyylistä voidaan tuoda esiin muutama lainaus: ”Suomesta Ruotsiin toisen maailmansodan aikana lähetetyistä ankkurilapsista käytetään termiä sotalapsi” (Alaikäisyys); ”Eurooppaan onkin luotu kaksi oikeusjärjestystä: jäsenmaiden kansalaisille varatut kansalaisoikeudet ja miljoonille siirtolaisille varatut säilöönottokeskukset, karkotukset tai erilaiset oleskeluluvat. Etelä-Afrikassa rinnakkaisten oikeusjärjestelmien olemassaolosta käytettiin nimeä

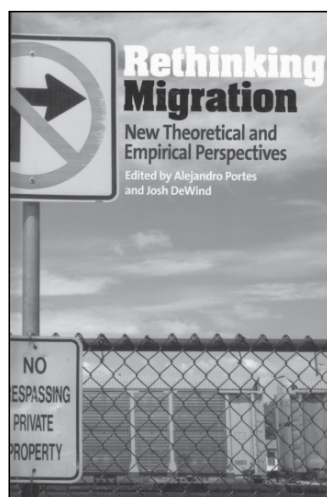
apartheid” (Euroopan Unioni); ”Ehkä pääsemmekin viimein passeista eroon. Eri asia on, kannattaako sitä juhlia. Passin sijaan portti asuinalueellesi, kauppakeskukseen tai lentokoneeseen avautuu DNA:llasi, joka kytkee sen välittömästi koko henkilöhistoriaasi luottotiedoista rikosrekisteriin. Kannattaa seurata mitä siirtolaisille tapahtuu – sinä olet vuorossa seuraavana” (Passi).

Markku Mattila

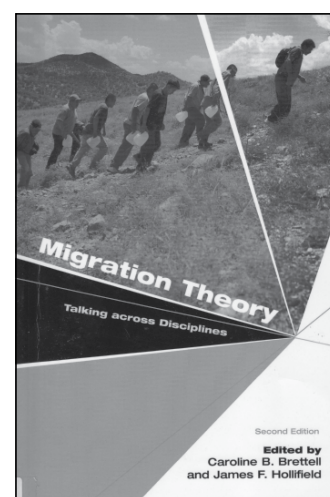
¹Dublinin sopimuksen mukaan turvapaikanhakijan anomus käsitellään vain yhdessä EU:n jäsenmaassa, eli yleensä maassa johon hakija on ensimmäiseksi saapunut.

Stephen Castles & Mark Miller, The Age of Migration. The Guilford Press, New York 2009. 336 s. ISBN 978-1-60623-069-5.

Alejandro Portes & Josh DeWind (eds.), The Rethinking Migration. Bergahn Books, New York 2008. 453 s. ISBN 978-1-84545-543-9.

James Hollifield and Caroline Brettell (eds.), Migration Theory - Talking Across Disciplines. Routledge; 2 edition 2007. 304s. 978-0415954273.

Kohti monitieteellistä muuttoliiketutkimusta

Yhteiskuntatieteissä olemme tottuneet selvärajaisiin opillisiin kokonaisuuksiin. Nuorelle opiskelijalle on – tai ainakin oli – selvää, että hän opiskelee joko ”antropologiaa” tai ”taloustiedettä”. Se on ymmärtääkseni kuvaavaa sekä yhdysvaltalaiselle, eurooppalaiselle että suomalaiselle tutkimusperinteelle. Tällainen maailmankatsomus istui niin syvällä, että niille, jotka eivät

jostain syystä seuranneet perinteitä, se aiheutti epämu-kavuuden tunnetta. Kerettiläisyyden ilmapiiri esimerkiksi ympäröi meitä, Amsterdamin yliopiston monitieteellisen Aasian alueopintojen opiskelijoita, verrattuna perinteisten selvärajaisten tieteiden parissa varttuviin.

Akateemisia juoksuhautoja ei ainoastaan ole vedetty välille asiantuntijat – ei-asiantuntijat; olemassa ovat myös historian ”narratiivit”, sosiologian ”mallit” sekä ”makron” ylhäältä alas lähestyminen ja ”mikron”

yksilökohtaiset kokemukset. Poliitiikan tutkijat ovat osaltaan laiminlyöneet muuttoliikkeen rakenteellisia taustoja, kun taas systeemi- ja globalisaatioteoreetikot ovat väheksyneet valtion roolia.

Siksi näemme usein muuttoliikekirjallisuudessa vaatimuksia monitieteellisyyteen. Taisteluhuudot kuten ”Study of migration in its own right” ja ”Post-disciplinarity in migration studies” ovat yleistyneet, ja syystä. Tämän kirjoituksen tarkoituksena on katsoa kolmea julkaisua poikkitieteellisen muuttoliiketutkimuksen näkökulmasta.

Muuttoliikkeen aika

Yksi arvostetuimmista teoksista joka erotteli muuttoliikettä puhtaasti etnisestä tutkimuksesta on Stephen Castlesin ja Mark Millerin *The Age of Migration*. Kirjasta julkaistiin viime vuonna neljäs painos. Kirja sisältää monipuolisia poikkitieteellisiä teorioita, massiivisia empiirisiä aineistoja ja vaihtelevaa historiallista kerrontaa, joten tekijät asettivat riman korkealle modernin muuttoliikkeen yleiskatsaukselle. He nimeävät uskottavasti 2000-luvun ”muuttoliikkeen ajaksi”; mikä on kirjallisuudessa paljon toistettu lausahdus.

Kohti poikkitieteellisyyttä – uusklassismi ja uppoutuneisuus

Kenties yksi keskeisistä Castlesin ja Millerin teoreettisista kontribuutioista on esitys siitä, että tutkimuksen tulisi ottaa huomioon sekä *muuttoliikettä määräävät tekijät ja prosessit* että *tulomaahan integroitumisen* saavuttaakseen kokonaisvaltaisen kuvan ilmiöstä. Muuttojen he näkevät muovaavan sekä lähtö- että tulomaata, ja vaikuttavan koko sosiaaliseen olemassaoloon tavoilla, jotka ovat merkittävimpiä muuttajille itselleen. Muutokset ovat näkyviä koko muuttoprosessin ajan. Ennen kaikkea sen vuoksi he argumentoivat poikkitieteellisen muuttoliiketutkimuksen puolesta (Castles & Miller 2009, 20-21).

Todistaakseen kantaansa, Castles ja Miller luovat yleiskatsauksen yleisimpiin teorioihin aloittaen uusklassisesta talousteoriasta ja sen merkityksestä muuttoliiketutkimukselle. Uusklassismi olettaa yksilön olevan rationaalinen taloudellisessa toiminnassaan,

ottaen huomioon kaiken saatavilla olevan informaation ja toimien omaksi maksimaaliseksi parhaakseen.

Niin kutsuttu ”push and pull” -malli, joka on johdettu uusklassisesta teoriasta, on yksinkertaisuudessaan jännittävä. Työvoiman tarve ja palkkataso nousevat yhdellä alueella tai maassa houkutellen työvoimaa alemman palkkatason alueelta, kunnes kysynnän ja tarjonnan määrät tasoittuvat. Muuttopäätös tehdään vähentämällä muuton kulut palkan erosta. Jos summa on positiivinen, muuttoa esiintyy.

Perustavanlaatuinen ongelma uusklassisessa mallissa on oletus, että yksilöt tekisivät päätöksiä itsenäisesti muista riippumatta. Muuttoliikettä koskevat systeemi- ja verkostoteoriat kehitettiin Castlesin ja Millerin mukaan korjaamaan tätä puutetta. Kuitenkin ensimmäisinä muuttoliikehistorioitsijat tiedostivat päätöksenteon sosiaalisen luonteen. Sellaiset huomiot kuin ”friends and relatives effect” ja ”chain migration” edelsivät historian tutkimuksessa sosiologiaa tai taloudellisia verkostoteorioita (Kivisto & Faist 2010, 39).

Kuinka sosiaaliset suhteet muokkaavat yksilön käyttäytymistä, on sosiaalisen teorianrakennuksen keskeistä problematiikkaa. Mark Granovetter (1985) pohti julkaisussaan taloudellisen toiminnan sitoutuneisuutta sosiaalisiin suhteisiin. Hänen mukaansa uusklassinen teoria edusti ”ali-sosiaalista” (undersocialized) näkemystä, kun taas tietyt reformistiset teoreetikot kuten Piore (1975) ja Bowles & Gintis (1975) yrittäessään ottaa sosiaalista vaikuttamista huomioon, tekivät sen ”yli-sosiaaliseen” (oversocialized) tapaan. Granovetterin ratkaisu oli hienosäätää molempia äärimmäisyyksiä ottamalla mukaan taloudellisen toiminnan *uppoutuneisuus*-käsitteen (embeddenes) sosiaalisten suhteiden jatkuviin rakenteisiin – mitä hän itse vaatimattomasti kutsui ”hienostuneeksi harkinnaksi”.

Uppoutuneisuus–”paradigma” on myös läsnä uusimmassa muuttoliikekirjallisuudessa, erityisesti maahanmuuttajayrittäjyyttä käsiteltäessä. Sellaiset kirjoittajat, kuten Portes & Sensenbrenner (1993) ja Rath & Kloosterman (2000, 2001) jatkavat Granovetterin ajattelua. Castles ja Miller eivät kuitenkaan tuo tätä nimenomaista termiä esille, vaikka ajatus jossain muodossa on läsnä heidän teoreettisessa yhteenvedossaan. Joka tapauksessa he katsovat olevan tarpeellista uudelleen käsitteellistää muuttoliike monimuotoiseksi prosessiksi, jossa vaikuttavat taloudelliset, poliittiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät (Castles & Miller 2009, 25).

Muuttoliiketutkimuksen uudelleenajattelu

Alejandro Portesin ja Josh DeWindin julkaisu, *The Rethinking Migration*, on hyvä esimerkki nykyisestä poikkitieteellisestä muuttoliikekirjallisuudesta. Toimitettuna nidoksena se on vähemmän koherentti kuin edellä tarkasteltu *Age of Migration*.

Kirjan artikkelit jakaantuvat kolmeen teemaan: valtion rooli muuttoliikkeessä, transnationalismi ja uskonto maahanmuuttajan kotouttamisessa. Kirjoittajat ovat muuttoliikekirjallisuudesta tuttuja nimiä kuten Thomas Faist, Stephen Castles, Steven Vertovec, James Hollifield, Nina Glick Schiller, Min Zhou ja Douglas Massey. Tutkijat edustavat joko eurooppalaista tai pohjois-amerikkalaista muuttoliiketutkimusperinnettä.

Muuttoliikevaltio

Yhden ajankohtaisimmista teemoista esittelee James Hollifield artikkelissaan *The Emerging Migration State*. Hän määrittelee ”liberaalin paradoksin”, jonka moderni kansallisvaltio kohtaa globalisaation pyörteissä: Samaan aikaan kun kansainväliset taloudelliset voimat (kauppa, rahoitus, muuttoliike) ajavat kansallisvaltiota suurempaan avoimuuteen, kansainvälinen valtiosysteemi ja kotimaiset poliittiset vaikuttajat pyrkivät edistämään sulkeutuneisuutta (Hollifield 2007, 63). Vaalien lähestyessä Hollifieldin liberaali paradoksi käy Suomessakin yhä selvemmäksi. Kun julkinen keskustelu vaatii tiukempaa rajakontrollia, talous jatkaa globalisoitumistaan.

Samalla intuitiivinen käsitys tuntuisi myöntävän valtion roolin kaventuneen globalisaation ja transnationaalisten yhteyksien lisääntyessä. Transnationaalisuudella yleensä tarkoitetaan jatkuvasti ylläpidettyjä yksilöiden suhteita, verkostoja ja organisaatioita, jotka ulottuvat yli kansallisvaltioiden rajojen. (Faist 2000). Glick Schiller & Levit argumentoivat artikkelissaan *Conceptualizing Simultaneity* valtion muuntautuvan uusiin rooleihin, luopuvan joistain tehtävistään, ja ennen kaikkea uudelleen määrittävän ketkä sen jäseniä ovat (Glick Schiller & Levit 2007, 198). Selvästikin valtio menettää analyyttistä merkitystään, kun puhe kääntyy transnationaaliin sosiaaliin tiloihin.

Ei ole kuitenkaan itsestään selvää, mikä lopuksi on valtion ja transnationaalisuuden suhde. Tätä selvittämään ei kuitenkaan riitä pelkkä politiikan tai sosiaalis-

ten suhteiden tutkiminen, vaan ilmiötä tulisi lähestyä kokonaisvaltaisesti. Mielenkiintoisesti Glick Schiller ja Levit analysoivat vallan eri asteita liittyen ihmisten oleskeluun useissa paikoissa. Myös heidän mukaansa yksilöt ovat uppoutuneita laillisiin ja poliittisiin instituutioihin, jotka määrittävät pääsyn ja toiminnan, ja organisoivat sekä legitimoivat sukupuolen, rodun ja luokkastatuksen (Glick Schiller & Levit 2007).

Tieteenrajojen yli puhuen

Kirjansa *Migration Theory - Talking Across Disciplines*, James Hollifield ja Caroline Brettel osuvasti lainaavat Silvia Pedrazaa kuvaillessaan muuttoliiketutkimuksen herättämää monitahoista, mutta yhteistyökyvyttöä kiinnostusta: ”Yet despite the volume of research interest in a host of academic fields, when members of various disciplines meet, it is ... much in the same fashion when someone arrives at a party and is ... surprised to find out who else is there” (Hollifield & Brettel 2008, 2). Heidän toimittamansa artikkelikokoelman tarkoitus on tutustuttaa nämä juhlijat paremmin toisiinsa teoreettisiin lähtökohtiin keskittyen.

Toisin kuin Portesin ja DeWindin teos *The Rethinking Migration, Talking Across Disciplines* ei sulje yksittäisiä koulukuntia kokoelmastaan pois, vaan edustettuina ovat historia (Hasia Diner), väestötiede (Charles Keeley), taloustiede (Barry Chiswick), sosiologia (Barbara Schmitter Heisler), antropologia (Caroline Brettel), politiikan tutkimus (James Hollifield) ja laki (Peter Schuck ja Howard Chang).

Kirjan artikkelit käsittelevät kunkin tieteenalan keskeistä käsitteistöä, kysymyksiä, teoreettisia näkökulmia ja kysymyksenasettelua. Lisäksi Hollifield ja Brettel pyrkivät johdannossaan dialogiin siitä, miten eri koulukunnat tekevät tutkimusta.

Hollifieldin ja Brettelin toimittama kirja antaa arvokasta perspektiiviä siinä jatkumossa, jota Castless kutsui ”To study migration in its own right” (Castless & Miller 2009, 30).

Varsinkin Schmitter Heisler pyörittää Castlessin ajatusta artikkelissaan *The Sociology of Immigration*. Hän tunnustaa, että transnationalismin ja globalisaation teoreetikot löytävät syitä modernin muuttoliikkeen muovautumiseen maailmanlaajuisista muutoksista. Samalla he kuitenkin jättävät valtion analyyttiseen periferiaan ja unohtavat sen aktiivisen roolin

kansalaistensa transnationaalisuuden muokkaajana (Schmitter Heisler 2008, 85-90, katso myös Valtonen 2005; Wallerstein 1974).

Lopuksi

Jos *Age of Migration* esitti ajatuksen poikkitieteellisyydestä ja *Rethinking Migration* toteutti sitä käytännössä, niin *Talking Across Disciplines* pyrkii aiheen kokonaisvaltaiseen hallintaan. Sellaisenaan se on hyödyllinen teos myös niille, joita kiinnostaa poikkitieteellisyys siinänsä, eikä ainoastaan muuttoliiketutkimus.

Joka tapauksessa lienee selvää, että jos muuttoliikkeen syitä ja seurauksia halutaan kuvata mahdollisimman holistisesti, ei sitä saavuteta jotain yksittäistä tieteenalaa lähestymällä. Kirjallisuudessa esiintyvä vaatimus muuttoliiketutkimuksesta ”omilla ehdoillaan” voidaan kuvata nousevaksi – jos ei jo vallitsevaksi – trendiksi.

Kirjallisuus

- Bowles, Samuel, & Herbert, Gintis, 1975, *Schooling in Capitalist America*, New York: Basic.
- Borjas, G.J., 1989, Economic Theory and International Migration, *International Migration Review*, Special Silver Anniversary Issue, 23:3, 457-485.
- Brettel, Caroline & Hollifield, James, (ed.), 2008, *Migration Theory, Talking Across Disciplines*, Castles, Stephen & Miller, Mark, 2009, *The Age of Migration, International Population Movements in the Modern World*, Fourth Edition, The Guilford Press, New York.
- Chase-Dunn, Christopher, 1989, *Global Formation: Structures of the World-Economy*, Blackwell, Cambridge.
- Cohen, J., 1987, *The New Helots: Migrants in the International Division of Labour*, Aldershot: Avebury.
- Faist, Thomas, 2000, Transnationalization in international migration: implications for the study of citizenship and culture, *Ethnic and Racial Studies*, vol 23, no. 2, pp. 189 – 222.

- Granovetter, Mark, 1985, Economic Action and Social Structure: The Problem of Embeddedness, *American Journal of Sociology*, vol. 91, n. 3, 481-510.
- Kivisto, Peter & Faist, Thomas, 2010, *Beyond a Border, The Causes and Consequences of Contemporary Immigration*, Pine Forge Press, Los Angeles.
- Massey, D.S., Arango, J., Hugo, G., and Taylor, J.E., 1994, An Evaluation of International Migration Theory: The North American Case, *Population and Development Review*, 20, 699-751.
- Piore, Michael, 1975, Notes for a Theory of Labor Market Stratification, in *Labor Market Segmentation*, edited by R. Edwards, M. Reich, and D. Gordon, 125-150, Lexington, Mass.: Heath.
- Portes, Alejandro & Sensenbrenner, Julia, 1993, Embeddedness and Immigration: Notes on the Social Determinants of Economic Action, *Journal of American Sociology*, vol. 98, n. 6, 1320-1350.
- Portes, Alejandro & DeWind, Josh, (eds.), 2007, *Rethinking Migration, New Theoretical and Empirical Perspectives*, New York: Berghahn Books.
- Rath, Jan & Kloosterman, Robert, 2000, Outsiders' Business: A Critical Review of Research on Immigrant Entrepreneurship, *International Migration Review*, vol 34, no. 3, 657-681.
- Rath, Jan & Kloosterman, Robert, 2001, Immigrant entrepreneurs in advanced economies: mixed embeddedness further explored, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Special issue on 'Immigrant Entrepreneurship' edited by Rath & Kloosterman, vol 27, no. 2, 189-202..
- Stark, O., 1991, *The Migration of Labour*, Oxford: Blackwell.
- Taylor, J.E., 1987, Undocumented Mexico-US Migration and the Returnsto Housholds in Rural Mexico, *American Journal of Agricultural Economics*, 69, 626-638.
- Valtonen, Pekka, 2005, Maaailmanjärjestelmäteoriati, Ylirajaisuutta vai uusien rajojen luomista?, teoksessa Hirsiäho, Anu, Korpela, Mari, Rantalaiho, Liisa, *Kohtaamisia Rajoilla*, Tampere: Tammerpaino Oy.
- Wallerstein, Immanuel, 1974, *The Modern World System: Capitalist Agriculture and the Origins of the European World-Economy, 1600-1750*, New York: Academic Press.

Jukka Aukia

Saukkonen, Pasi, Kotoutuminen ja kulttuuripolitiikka. Tutkimusmaahanmuutosta ja monikulttuurisuudesta suomalaisella taiteen ja kulttuurin kentällä, Cuporen julkaisuja 19, Helsinki 2010. 248 s. ISBN 978-952-5573-29-9.

Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämässätiö Cuporen tutkimushanke *Kulttuuripolitiikka ja kulttuurinen monimuotoisuus pääkaupunkiseudulla* tuotti Pasi Saukkosen kirjoittaman kirjan *Kotoutuminen ja kulttuuripolitiikka*. Ritva Mitchell kertoo Saukkosen teoksen esipuheessa tutkimuksen tavoitteet, miten maahanmuuton synnyttämä monikulttuurisuus näkyy taiteessa ja kulttuurissa pääkaupunkiseudulla sekä miten Suomen kulttuuripolitiikka vastaa monikulttuurisuuden synnyttämään uuteen taiteelliseen ja kulttuuriseen tilanteeseen haasteena sekä mahdollisuutena. Näihin tutkimuksellisiin kysymyksiin Saukkonen paneutuu kirjassaan yhdessä Minna Ruusuvirran, Camilla Haaviston ja Jyrki Hirvensalon kanssa. Vaikka Ruusuvirta, Haavisto ja Hirvensalo ovat Saukkosen kirjassa pikemminkin vierailevia kirjoittajia omien tutkimuksellisten painopistealueidensa vuoksi, heidän kokonaispanoksensa kirjaan on kuitenkin suuri.

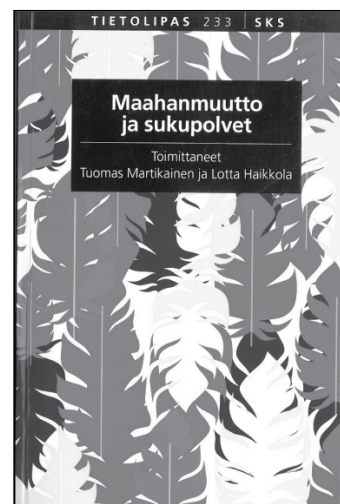
Kirjan alkuosassa tarkastellaan Suomen maahanmuuttoa, kulttuuripolitiikkaa ja kotoutumista teoreettisesta näkökulmasta. Tämän jälkeen Saukkonen siirtyy tarkastelemaan taiteen ja kulttuurin monikulttuurisuutta pääkaupunkiseudulla vuonna 2007 sekä maahanmuuttajien asemaa siinä. Suomen tilanteen teoreettisena viitekehysenä kirjassa toimii eräiden Eurooppalaisten maiden vastaavat tilanteet. Pääosaan vertailuvista maista nousee Ruotsi, toisaalta sen maantieteellisen ja kulttuurisen läheisyyden ja toisaalta samankaltaisten maahanmuutto-ongelmien vuoksi.

Saukkonen pohtii aihetta monipuolisesti ja kattavasti. Hän tarkastelee maahanmuuttajien tilannetta molemmista toimijuuden näkökulmista, taiteen ja kulttuurin vastaanottajina, mutta myös niiden tuottajina osana kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Hänen tutkimuksellinen mielenkiintonsa kohdistuu kulttuurin ja taiteen kautta tapahtuvaan maahanmuuttajien integroitumiseen suomalaiseen yhteiskuntaan. Hän muistuttaa teoksensa alussa, että integraatio tarkoittaa maahanmuuttajien sekä kantaväestön molemminpuolista sopeutumista toisiinsa eli taiteen ja kulttuurin kentän monipuolistumista sekä monikulttuuristumista. Nyt suomalaisella taiteen ja kulttuurin kentällä pääosan saa edelleen kuitenkin suomalainen taide ja kulttuuri, vaikka monipuolistumista on jo tapahtunut.

Kirja on kattava sekä ajatuksia herättävä teos. Sen monipuolinen, kattava, mutta selkeä teoreettinen tausta sekä eurooppalaisten käytäntöjen viitekehys antavat paljon ajattelemisen aihetta kaikille kirjan lukeville. Kirja on selkeä ja helppolukuinen, jossa kerrataan Suomen maahanmuuton perustietoja. Kuitenkin juuri tämän vuoksi Suomen maahanmuutosta vähemmän tietäväkin saa hyvän ja yleistajuisen kuvan asiasta. Maahanmuuttoon enemmän perehtyneille kirja tarjoaa puolestaan ajantasaisen ja selkeän kuvan maahanmuuttajien tilanteesta kulttuuripalveluiden suhteen. Kirjaa voisikin ansaitusti kutsua kulttuurisen, mutta myös humanistisen lähestymistavan perusteokseksi, joka antaa hyvät perustiedot suomalaiselta kulttuurin ja taiteen kentältä.

Johanna Malmi

Martikainen, Tuomas ja Lotta Haikkola (toim.) Maahanmuutto ja sukupolvet. Suomen Kirjallisuuden Seuran Tietolipas-julkaisu 233. Helsinki 2010. 299 s. ISBN 978-952-222-212-1. ISSN 0562-6129.

Maahanmuuttoon, monikulttuurisuuteen ja etnisyyteen liittyvä tutkimuskirjallisuus on ilahduttavasti lisääntynyt Suomessa viime vuosina: kun siirtolaisuus Suomeen päin lisääntyy ja maahanmuuttajaväestömme kasvaa, lisääntyvät myös tutkimusaiheet ja mahdollisuudet. Samalla muuttoliikkeestä kiinnostuvat

myös muut kuin yhteiskuntatieteilijät. Toki tarkasteltavassakin kirjassa kuuluu pääsääntöisesti yhteiskuntatieteilijöiden ”ääni”, mutta ilahduttavan runsaslukuisesti myös kieli- ja käyttäytymistieteilijät ovat osallistuneet kirjoittamistyöhön.

Artikkelit on saatu kasaan ns. open call –menetelyllä, ts. yleinen kirjoittajakutsu esitettiin keväällä 2009 ETMU:n postituslistalaisille (ETMU: Etnisten suhteiden ja kansainvälisen muuttoliikkeen seura). Tämän tyyppinen kutsu tietysti kohtaa suuren joukon tutkijoita, mutta saattaa antaa sangen monenkirjavan joukon artikkeliehdotuksia. Niin on käynyt tässäkin: monet artikkelit sivuavat samaa teemaa ja päällekkäisiltä teemojen käsittelyiltä ei ole vältytty. Toimitustyössä olisi ehkä kannattanut selkeämmin valikoida artikkeleita tai sitten toimitustyössä luotsata artikkeleita erilaisiin tarkastelunäkökulmiin. Nyt on hieman puuduttavaa lukea samanlaisia haastattelutuloksia samanlaisilta kohderyhmiltä suunnilleen samantyyppisillä teoreettisilla viitekehyksillä tulkittuina. Toisaalta artikkelit ovat tuoreita ja laadukkaita, joten haitta on enemmänkin ajankäyttöllinen ja kosmeettinen.

Kirjan dispositio tuntuu hyvin mietityltä jakautuen neljään päälukuun (Perhe; Koulutuspolut; Monikielisyys; Identiteetti ja erilaisuus). Kaikkiaan artikkeleita on 12 + toimittajien johdantoartikkeli. Ainoastaan yhden artikkelin olisin sijoittanut toisaalle: Lotta Haikkolan artikkeli ”*Etnisyys, suomalaisuus ja ulkomaalaisuus toisen sukupolven luokittelussa*” on ns. perusartikkeli. Haikkola taustoittaa käsitteitä tekstissään hyvin, joten mielestäni artikkelin olisi voinut sijoittaa heti toimittajien alkuartikkelin jälkeen.

Suurin osa artikkeleista perustuu kvalitatiiviseen tutkimusotteeseen. Vaikka aineistot ovat suhteellisen pieniä ja näytteenomaisia, on niiden analyysi poikkeuksetta korkeatasoista. Ainoa puute liittyy aineistojen informanttien vähäiseen esittelyyn. Koska useissa artikkeleissa sivutaan samantyyppisiä kohderyhmiä, olisi lukijalle ehkä tullut artikkeleiden välille selvempi ero, jos kohderyhmät olisi kuvattu tarkemmin. Nyt tällaiset väestölliset tiedot monessa artikkelissa mainittiin lyhyesti (”...Unkarilaisia toimii myös liike-elämässä sekä tutkimuksen ja julkishallinnon piirissä”; ”Haastatellut nuoret olivat haastatteluhetkellä iältään 13-25 –vuotiaita. Haastatelluista nuorisista tyttöjä oli 23 ja poikia 16”). Esimerkiksi asuinpaikka, perhesuhteet ja vanhempien ammatti sekä koulu-

tus tarjoaisivat lukemista ja omaksumista helpottavaa taustatietoa.

Monet artikkelit sisältävät tärkeää tietoa, joka olisi hyvä saattaa päättäjien tietoon: Kilven toista sukupolvea kokevat koulutulokset ovat suorastaan hämmentävän mielenkiintoisia. Hän tarjoaa sekä artikkelillaan että vasta ilmestyneellä väitöskirjallaan lähes ”kultalautasella” päätöksentekijöille aineksia monille tärkeille uudistus pohdinnoille. Samanlaisen elämyksen koin myös Tatjana Rynkäsen ja Sari Pöyhösen artikkelissa ”*Eri-ikäisinä muuttaneet venäjänkieliset nuoret. Suhde kielen ylläpitämiseen, kielenoppimiseen ja integroitumiseen*”. En voinut välttyä mielikuvalta, miten samanlaisena venäläiset kokevat olonsa ja elämänsä täällä Suomessa verrattuna 1960- ja 1970-luvuilla Ruotsiin muuttaneisiin suomalaisiin (aiheesta ilmestyy aivan lähiaikoina Siirtolaisuusinstituutin sarjassa Lotta Weckströmin julkaisu, jossa hän tarkastelee toisen polven ruotsinsuomalaisten kieltä ja identiteettiä).

Saara Oksanen toi artikkelissaan hyvin esille nuorten somalinaisten elämän, kun he etsivät sukupuoleen ja etnisyyteen liittyviä rajoja. Nuoret somalalaiset haluavat suunnata kohti suurempaa itsenäisyyttä kodin ulkopuolisessa elämässä, mutta pyrkivät toisaalta välttämään liialliseksi koettua suomalaista vapautta.

Kaikkiaan kirja on hyvä ja tärkeä lisä suomalaiseen muuttoliikekirjallisuuteen. Kirjoittajia oli 20, heistä kolme miestä ja ilmeisesti yksi-kaksi taustaltaan maahanmuuttaja. Aikaisemmin jo totesin, että kirjoittajien tieteellinen kirjo on ilahduttavan monipuolinen. Jos jotain tässä suhteessa saisi toivoa, niin käyttäytymistieteiden ja (sosiaali)lääketieteen edustajien ääntä kaipaisin jatkossa enemmän mukaan alan yleiskirjallisuuteen. Maahanmuuttajat ovat vielä paljolti tieteellisessä kirjallisuudessamme objekteja – tutkimuskohteita. Jatkossa heidän äänensä varmasti kuuluu paremmin, kunhan toinen ja kolmas sukupolvi pääsevät säädettyyn tutkijaikään.

Kirjan lopussa on kattava henkilöhakemisto sekä myös asiahakemisto. Erityisesti asiahakemiston työstämisestä esitän lämpimän kiitoksen toimittajille. Hakemisto tuntuu olevan edelleen valitettavan harvinaista herkkua suomalaisessa tiedekirjallisuudessa.

Ismo Söderling

Suomi Sydämessä – ulkosuomalaisjuhla Turussa 1.–4.7.2011

Heini Hartikainen ja Johanna Malmi

Siirtolaisuusinstituutti järjestää 1.-4.7.2011 yhteistyökumppaneidensa kanssa suuren ulkosuomalaisjuhlan ”Suomi Sydämessä”. Se on tapahtuma, jonka tarkoituksena on saattaa ulkosuomalaiset, Suomessa asuvat suomalaiset sekä Nyky-Suomi yhteen. Järjestäjät toivottavat Suomesta ulkomaille muuttaneet suomalaiset ja heidän läheisensä tervetulleiksi Turkuun juhlimaan tapahtumaa sekä Turun kulttuuripääkaupunkivuotta 2011.

Suomesta on viimeisten 150 vuoden aikana muuttanut noin 1,3 miljoonaa henkeä ulkomaille, ja noin miljoona henkeä on jäänyt sinne pysyvästi. Suomella on kuitenkin oma paikkansa kaikkien ulkosuomalaisten sydämissä, joka heijastuu jokapäiväisen elämän symboliikassa.

Vuonna 1992 Suomi-Seura yhteistyökumppaneineen kutsui maailmalle muuttaneet suomalaiset ja heidän sukulaisensa Suomessa järjestettyyn ”Juuret Suomessa” –tapahtumaan. Tuolloin juhlittiin Suomen 75-vuotissyntymäpäivää. Osallistujia saapui juhlistamaan tapahtumaa sekä Suomen syntymäpäivää eri puolilta maailmaa. Samalla he pääsivät tutustumaan omiin sukujuuriinsa sekä Suomeen.

Siirtolaisuusinstituutin järjestämä Suomi Sydämessä –tapahtuma jatkaa Juuret Suomessa –ulkosuomalaisjuhlan jalanjäljissä tarjoamalla jälleen ulkosuomalaisille mahdollisuuden kokoontua yhteen juurilleen moderniin Nyky-Suomeen.

Ulkosuomalaisjuhlan tarkoituksena on koota yhteen ulkosuomalaisia ja heidän ystäviään kaikkialta maailmasta ja tutustuttaa heitä toisiinsa, paikallisiin sekä esitellä heille Nyky-Suomea. Siirtolaisuusinstituutti haluaa omalta osaltaan kunnioittaa ulkosuomalaisten saavutuksia tarjoamalla heille mahdollisuuden keskinäisten kokemusten jakamiseen, esimerkiksi ulkosuomalaisuuden erityiskysymysten osalta. Tapah-

tuman yhtenä tavoitteena on lisätä tietoa ulkosuomalaisuudesta sekä paikallisten että ulkosuomalaisten keskuudessa.

Tapahtuman ohella juhlistetaan yhdessä Turun kulttuuripääkaupunkivuotta sen ollessa vuonna 2011 Euroopan kulttuuripääkaupunki yhdessä Tallinnan kanssa.

Tapahtumassa on paljon koettavaa kaikille ulkosuomalaisille

Heinäkuussa 2011 järjestettävä nelipäiväinen ulkosuomalaisjuhla tarjoaa monipuolisesti ulkosuomalaisten ja paikallisten yhdessä tuottamaa ohjelmaa. Luvassa on tiedettä, taidetta, kulttuuria ja urheilua. Luentoja ja sessioita on ohjelmassa monipuolisesti, ja ne on suunnattu kaikille asiasta kiinnostuneille. Tapahtuman aikana on mahdollista tutustua ulkosuomalaisten taiteilijoiden näyttelyihin sekä nauttia erilaisista musiikki- ja tanssiesityksistä jokaisena päivänä. Tapahtuman ohjelmaan on merkitty esimerkiksi ulkosuomalainen musiikki-ilta, tanssiaiset sekä kansantanssifestivaali. Eri tapahtumissa voi kuulla mm. perinteisiä suomalaisia lauluja sekä eri maista tulevien artistien esittämää jazz-musiikkia.

Urheilusta kiinnostuneille on tarjolla pesäpalloa ja golfia. Varsinais-Suomen Pesis ry järjestää ulkosuomalaisille ja paikallisille joukkueille yhteisen pesäpalloturnauksen, ”Sydän Cup”. Golfista kiinnostuneet voivat puolestaan ottaa osaa Harjattula Golf & Country Clubin järjestämään ”Suomi sydämessä” golf-turnaukseen. Molemmissa turnauksissa on omat sarjat naisille ja miehille. Pesäpalloturnauksessa pelataan lisäksi sekajoukkueilla sekä pesäpalloturnaukseen ilmoittautuneiden yksittäisten pelaajien muodostamina joukkueina.

Näiden lisäksi tarjolla on muun muassa sukututkimuspalveluja, filmifestivaali, avajaiset ja päättäjäiset seremonioineen sekä Muistojen tori, jossa on mahdollista jakaa omia muistojaan. Tapahtuman viimeisenä päivänä ohjelmassa ovat Siirtolaispuiston avajaiset ja Siirtolaismuistomerkin vihkiminen.

Edellä mainitun ohjelman lisäksi tapahtumaan osallistuvilla on mahdollisuus osallistua retkille omakustanteisesti. Retkiä järjestetään Turussa ja sen lähialueilla, mutta on mahdollista matkustaa myös muualle Suomeen sekä Suomen ympärysmaihin.

Maailmalla kiinnostus on herännyt tapahtumaa kohtaan

Siirtolaisuusinstituutin vetämä työryhmä on valmistellut Suomi Sydämessä -juhlaa yhdessä yhteistyökumppaneidensa kanssa ja tapahtuma on herättänyt suurta kiinnostusta eri mantereilla asuvissa ulkosuomalaisissa. Yhteydenottoja on tullut monipuolisesti musiikki- ja tanssiryhmiltä sekä luennoitsijoilta. Juhlaan saapuu juhlijoita muun muassa Brasiliasta, Yhdysvalloista, Australiasta, Ruotsista ja Espanjasta.

Tapahtuman kotisivuilta löytyvät hinnat, sekä tarkemmat aikataulut retkistä, luennoista ja muusta kiinnostavasta ohjelmistosta.

Toivotamme kaikki ulkosuomalaiset, heidän ystävänsä sekä muut tapahtumasta kiinnostuneet tervetulleiksi Turkuun heinäkuussa 2011.

Juhlien kotisivuilta löydätte tapahtuman tarkemmat tiedot:

www.siirtolaisuusinstituutti.fi/usj/

Siirtolaisuusinstituutti
Eerikinkatu 34
20100 Turku
Finland

Järjestelytoimikunta:

Puheenjohtaja:
Ismo Söderling
isoder@utu.fi

Koordinaattori:
Heini Hartikainen
hvhart@utu.fi
+358 2 2840 457

Ulkosuomalaisjuhlan valmisteleva työryhmä kokouksessa Siirtolaisuusinstituutissa 12.11.2010.
Kuva: Ismo Söderling.

Konferensseja ja kokoontumisia pidetään lähes päivittäin

Siirtolaisuus- ja muuttoliikekysymykset ovat kiinnostavia ja päivänpolttavia kysymyksiä tällä hetkellä Suomessa. Olen huomannut, että parhaimpina päivinä saattaa olla 2-3 kutsua samanaikaisesti keskustelamaan ja kuulemaan jostain tärkeästä muuttoliiketeemasta. Selkeästi painopiste on maahanmuutossa.

Kuten tämän lehden erillisessä seminaariselostuksessa Tvärminnen väestötapahtumasta totean, monelta osin muuttoliikeasioiden pohtiminen pitää aloittaa aivan perusteista. Tvärminnessä pantiinkin paljon painoa mm. erilaisten peruskäsitteiden pohtimiselle. Samoin keskusteltiin siitä, millä termeillä olisi paras kuvata Suomeen suuntautuvaa muuttoliikettä (maahanmuutto, siirtolaisuus, transnationaalisuus...).

Turun yliopistoon perustettu **Monikulttuurisuuden ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen verkosto** järjesti orientoivan seminaarin 11.11.2010 Sirkkalan kasarmin upeissa yliopistotiloissa. Teema oli mielenkiintoa herättävästi: ”Keskustelua monikulttuurisuudesta!”. Kokouksen avannut verkoston puheenjohtaja, professori Auvo Kostiainen totesi, että ”haluamme herättää keskustelua monikulttuurisuudesta ja vahvistaa aiheeseen kuuluvaa verkostoa yliopistossa. Tarkoi-

tuksenamme on luoda yhteyksiä eri alojen tutkijoihin ja vahvistaa poikkitieteellisiä kontakteja”. Hänen mukaansa monikulttuurisuuskysymys on ajankohtainen globaalistikin. ”Meidän olisi mietittävä, mitä monikulttuurisuudella itse asiassa tarkoitetaan. Asiaa voidaan tarkastella hyvinkin erilaisista näkökulmista”.

Tilaisuudessa kuultiin eri alojen puheenvuoroja siitä, mikälaista monikulttuurisuuteen liittyvää tutkimusta on tähän mennessä tehty ja mitkä ovat monikulttuurisuuden ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen tutkimuksen tulevaisuuden näkymät. Puhujat olivat tiedekuntien dekaaneja tai alansa professoreja, eivät siis välttämättä suoraan tekemisissä muuttoliikkeen tai monikulttuurisuuden kanssa. Tarkoitus olikin tuoda esille laitosten resursseja ja innostusta tarkasteltavaan teemaan. Intoa ja kiinnostusta tuntuikin oppiaineiden esihenkilöillä olevan todella paljon. Tässä suhteessa Turun yliopisto on ottamassa itselleen sitä paikkaa muuttoliiketutkimuksen saralla, mikä sillä oli kaukosiirtolaisuustutkimuksen kultaisina vuosikymmeninä 1960- ja 1970-luvuilla. Mielenkiintoista oli havaita, että mikäli Siirtolaisuusinstituuttiin suunniteltu muuttoliikkeiden ja etnisyyden osaamiskeskus syntyy

ensi vuonna, on sillä aktiivinen yhteiskumppani jo valmiina Turun yliopistossa. Siirtolaisuusinstituutin puolesta toivotamme verkostolle parhainta menestystä tärkeässä työssään.

Ismo Söderling

Venäjän kielen professori Riitta Pyykkö totesi alustuksessaan, että monikulttuurisuus liittyy olennaisesti kielikontakteihin, esimerkiksi kielen vaihteluun saman keskustelun sisällä. Siten täydellisen kielitaidon merkitys ei ole enää niin olennaista informaation välittymisen kannalta. Kuva: Mari Toivonen, Turun yliopisto, sosiologia.

Lahjoitus Siirtolaisuusinstituutin arkistolle

Turkulaista uussiirtolaisuutta käsittelevän ohjelmasarjan raakallenteet on otettu vastaan

Siirtolaisuusinstituutin arkistolle on tehty huomattava audiovisuaalinen aineistolahjoitus TS-Yhtymän toimesta. Lahjoitus sisältää ”Turkulaisia maailman turuilla”-televisiosarjan kaiken raakamateriaaliaineiston (n. 15,5 tuntia) sekä ohjelmasarjasta julkaistun DVD-tallenteen.

Instituutin näyttelytiloissa 28. lokakuuta 2010 pidetyssä tilaisuudessa aineistoa olivat luovuttamassa sarjan toimittanut Ari Valjakka (vas.) sekä julkaisijan edustajana Turun Sanomien vastaava päätoimittaja Kari Vainio (oik.). Ari Valjakka on eläkkeellä oleva Turun Sanomien pitkäaikainen päätoimittaja – hän on myös tunnettu maailmanmatkaaja ja dokumentoija.

Uudempaa turkulaista kaukosiirtolaisuutta esittelevä ”Tur-

kulaisia maailman turuilla” tarkastelee aivan uudenlaisten olosuhteiden kohtaamista ja niihin sopeutumista viiden turkulaislähtöisen perheen kautta Australiassa, Uudessa-Seelannissa ja Singaporessa.

Kuluneen vuoden aikana Turku TV:ssä nähty sarja esitetään uudelleen samalla kanaval-

la vuodenvaihteessa. Aineisto on asiasta kiinnostuneiden tutkijoiden ja muiden asianharrastajien käytettävissä instituutin arkistossa. Kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä allekirjoittaneeseen.

JARNO HEINILÄ
Arkistonhoitaja
jshein@utu.fi

Siirtolaisuusinstituuttiin lisää toimintaa

Instituutin nykyiset Eerikinkadun toimitilat ovat avarat ja keskeisellä paikalla. Tästä suuri kiitos Turun kaupungille, joka on todella panostanut siirtolaisuuden hyväksi. Instituutti haluaa omalta osaltaan luoda Turussa toimiville siirtolaisuuden paris-

sa toimiville järjestöille ja yhteisöille edellytykset säännöllisiin kokoontumisiin. Turun Sotalapset ry. ryhtyy pitämään kuukausikokouksiaan instituutissa ensi vuoden alusta. Siirtolaisuusinstituutti haluaa olla avoin kaikille alan yhteisöille ja tukea nii-

den toimintaedellytyksiä. Siihen liittyen tulemme tarjoamaan jatkossa kokoontumistiloja muillekin muuttoliikkeiden parissa toimiville yhdistyksille. Tilojen käyttöön liittyvissä asioissa voi ottaa yhteyttä toimistonhoitajaamme Kirsi Sainioon.

ISMO SÖDERLING

Instituutin hallituksen päätöksiä

Siirtolaisuusinstituutin hallitus kokoontui 15.10.2010. Seuraavassa lyhyt listaus keskeisistä päätöksistä. Jos joku arvoisista lukijoista haluaa saada yksityiskohtaisempia tietoja päätöksistä, mielellämme sitä tarjoamme. Alla on allekirjoittaneen yhteystiedot.

Tärkeimpänä asiana oli tehdä esitys syksyn vuosikokoukselle vuoden 2011 toimintasuunnitelmaksi ja talousarvioksi. Kuluvan vuoden aikana instituutin toimintaa on muokattu aikalailla. Nyt talon sisällä on tiimejä, joiden vetäjillä on omat käyttöbudjetit. Ongelma on tietysti se, että koko talon käyttötalouden ohella myös tiimikohtaiset budjetit ovat ainakin tähän asti olleet varsin niukat. Hallitus esittää syyskokoukselle aika suurta talousarvion korotusta. Pullonkaulaksi on nimenomaan osoittautunut tietopalveluyksikön resurssien riittämättömyys. Arkisto-aineistoa olisi tarve ryhtyä digitalisoimaan, mutta tähän ei ole henkilökuntaa, sillä arkistonhoitajan aika menee perustyössä ja päivittäisissä rutiineissa. Samoin instituutilla on tällä hetkellä huomattava käsi- kirjoitussumma, jonka taittotyöhön lisäresurssi toisi helpotusta. Hallituksen hyväksymä budjetti lähetettiin opetusministeriölle, joka pääsääntöisesti rahoittaa instituuttia. Vuodenvaihteessa ratkeaa, paljonko opetusministeriöstä on tukea tulossa.

Ulkosuomalaistapahtumaan palkattiin koordinaattoriksi 1.12.2010 alkaen FM Heini Hartikainen. Heini on ollut instituutissa jo keväästä alkaen, joten hän on päässyt hyvin työhön sisälle. Itse ulkosuomalaistapahtuman suunnittelu etenee kovaa vauhtia – tilaisuutta esitellään myös toisaalla tässä lehdessä.

Toisena tärkeänä henkilövalintana oli arkistonhoitajan palkkaaminen vakinaiseen työ-

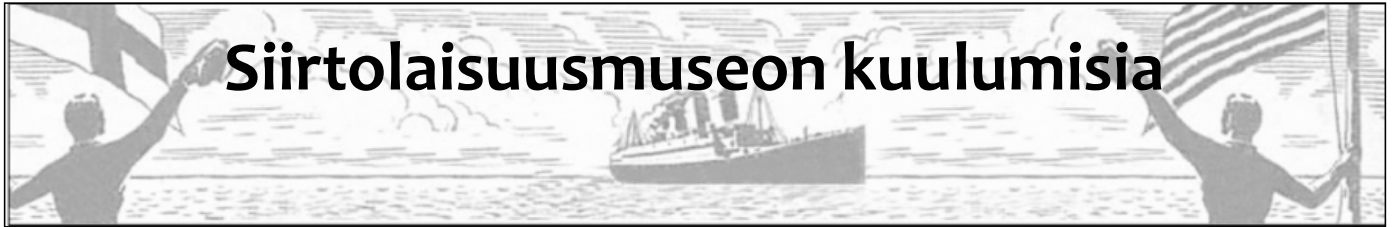
suhteeseen. Hakijoita oli kaikkiaan 54. Kuudesta haastatellusta tehtävään valittiin toimen nykyinen hoitaja HuK Jarno Heinilä. Jarnoon saadaan tutustua tässä lehdessä lähemmin, sillä Jarno aloittaa arkistonhoitajan palstan pitämisen.

John Morton –palkinto julistettiin auki. Esityksiä saa tehdä Siirtolaisuusinstituutin hallitukselle kuluvan vuoden loppuun asti. Kuten tunnettua, John Mortonilla oli suomalaiset juuret. Mortonin nimeä kantavalla palkinnolla instituutti palkitsee henkilön, joka on toiminut muuttoliikkeiden ja monikulttuurisuuden hyväksi erittäin ansiokkaasti. Palkinnon suuruudeksi päätettiin 2000 €

Siirtolaisuusinstituutti on perustamassa talon länsipäädyssä olevalle pienelle aukiolle puistoa. Sille sijoitetaan muistomerkki, joka kuvaa hyvin suomalaista siirtolaisuutta ja muuttoliikettä. Instituutti päätti esittää asiasta päättävälle Turun hallintoelimille, että puiston nimi olisi Siirtolaispuisto. Puisto ja siinä oleva muistomerkki on tarkoitus vihkiä ensi vuoden ulkosuomalaistapahtuman yhteydessä.

Ilmoitusasioiden yhteydessä todettiin, että instituutin aluekeskuksen muutto Seinäjoen korkeakoulukeskuksen yhteyteen on hyvässä myötätulessa. Tavoitteena on, että aluekeskus aloittaisi uudessa paikassaan keväällä 2011. Tämä antaisi keskukselle paremmat mahdollisuudet keskittyä tutkimukseen, jolloin siirtolaisuuden dokumentointi jäisi enemmän Pohjanmaan maakuntamuseon alaisen Suomen Siirtolaisuusmuseon tehtäväksi. Tarkoitus on, että aluekeskus ja museo jatkaisivat yhteistyötään hyvässä yhteisymmärryksessä.

*Ismo Söderling
isoder@utu.fi*

Japanin paluumuuttajia

Siirtolaisuusmuseon elokuun yleisötapaukuma liittyi Paluumuuttajaprojektiin. Japanissa vuosikymmeniä työskennellyt pastori Jaakko Romu esitteli värikästä perheensä elämää ja työelämäänsä suomalaisena nousevan auringon maassa. Paluu Suomen oloihin ja sopeutuminen kotimaan elämänmenoon oli myös kiinnostavaa kuultavaa. Rouva Sirkka-Liisa Romu valotti perheenäidin roolia kaukomaassa. Tilaisuudessa katsottiin myös Filmihallin tuottama dokumentti eräästä suomalaissiirtolaisesta Japanissa. Tapaukuma sai runsaasti yleisöä, joka oli hyvin mielissään erityisesti pastori Romun eläväisestä ja karismaattisesta esiintymisestä. Terästalolla pidetyn tilaisuuden jälkeen paluumuuttajia eri puolilta maailmaa kokoontui illanviettoon Hakalan talolle. Siirtolaisuusmuseon

on perustettu myös erityinen paluumuuttajien kerho, Palmu Club, siirtolaisuudesta palanneiden kohtaamispaikaksi. Kerhotapaamisiin ovat tervetulleita kaikki paluumuuttajat.

Pastori Jaakko Romu.
Kuva: Tellervo Lahti.

Inkerinsuomalaisia

Inkerinsuomalaisten historiaan ja nykypäivään painottuva Suomesta Inkeriin – Inkeristä Suomeen -tapaukuma pidettiin lokakuun lopulla Terästalossa. Pääpuhujana oli FT Toivo Flink, joka kertoi inkerinsuomalaisten kohtaloista eri aikoina ja valotti aiheesta tekemiään tutkimuksia. Helsingissä asuva inkerinsuomalainen Antti Kirjanen kertoi perheensä vaihe-rikkaan ja vaikuttavan tarinan. Jalasjärveläinen maanviljelysneuvos Antti Kiviniemi esitteli tutkimuksiaan, jotka koskevat erityisesti Jalasjärvelle tulleiden inkeriläisten kohtaloita. Hänen mielenkiintoiset tutkimuksensa jatkuvat. Jatkoa inkeriläistapaukumalle on tu-

lossa ensi kesänä, jolloin saamme mahdollisesti myös pienen näyttelyn aiheesta.

Tapaukuman kahvit tarjoiltiin maistuvan kurpitsapiirakan kera Hakalan talolla vietetyn Halloweenin merkeissä.

Sotalapsiprojektia

Siirtolaisuusmuseon Sotalapsi-projektiin liittyvä sotalapsitapaukuma pidettiin marraskuussa Hakalan talossa. Sotalapsia eri puolilta Suomea kokoontui muistelemaan kokemuksiaan ja tutustumaan toisiinsa. Sotalapsille on juuri perustettu oma kerhonsa Siirtolaisuusmuseoon. Kerhotapaamisia tullaan järjestämään muutaman kuukauden välein. Tarkoituksena on jatkaa sotalapsien haastatteluja tulevaa julkaisua varten. Ruotsissa on meneillään Siirtolaisuusmuseon projekti, jossa haastatellaan Ruotsiin adoptoituja ja myöhemmin sinne pysyvästi muuttaneita sotalapsia.

Thanksgiving Day

Kiitospäivän lounas tarjoiltiin viimevuotiseen tapaan Maailman Raitin Hakalan kylätalossa torstaina 26.11. Ruokailu sisälsi kuhakeittoa Kalajärven tapaan, ruisleipää sekä karpalokiisseliä kermavaahdolla ja päätteeksi nautittiin kahvit englantilaisen hedelmäkakun kera. Kiitospäivää viettämässä oli yli 60 siirtolaisuudesta kiinnostunutta henkilöä.

Joulunavaus Hakalan talossa

Hakalan kylätalo koristellaan joulukuntoon torstaina 9.12, jolloin siellä on avoimet ovet glögin ja joulukahvien merkeissä klo 10-17. Gramofonilla soitetaan vanhaa amerikansuomalaista musiikkia. Luvassa on myös lauluesityksiä. Paluumuuttajien Palmu Club kokoontuu tuon päivän illansuussa Hakalassa.

Tellervo Lahti

In memoriam

Paul George Hummasti

4.5.1945–18.8.2010

Missourin valtionyliopiston historian professori Paul George Hummasti kuoli 18.8.2010 vaikeaan sairauteen. Hän oli syntynyt Astoriassa, Oregonissa 4.5.1945 suomalaisista sukujuurista. Hänellä oli aktiiviset yhteydet Suomeen, suomalaisiin kollegoihin, ystäviin ja sukulaisiin. Georgen vaimo Terttu on suomalainen ja perhepiirissä on aktiivisesti pidetty yllä suomalaisuutta ja suomalaista kulttuuria.

Georgen kiinnostus historioitsijana suuntautui erityisesti amerikkansuomalaisten historiaan, varsinkin hänen kotiseutuunsa Oregoniin ja Yhdysvaltain länsiosiin, joita hän on käsitellyt lukuisissa tutkimuksissaan. Hänen väitöskirjansa käsitteli kotikaupungin Astorian suomalaisten sosialistien värikästä historiaa ja sitä kautta etnisyyttä sekä amerikkansuomalaista yhteisöä laajemminkin.

George Hummastilla – tai Yrjöllä kuten me häntä kutsuimme – oli laaja opettajakokemus amerikkalaisissa yliopistoissa. Uransa eri vaiheissa hän on opettanut Oregonin yliopistossa, Kalifornian valtionyliopistossa ja viimeksi Missourin valtionyliopistossa Springfieldissä. Hän toimi monissa yliopistohallintoon kuuluvissa tehtävissä ja esimerkiksi kansainvälisissä asiantuntijatehtävissä historian alalla.

*Turun yliopiston siirtolaisuuden historian tutkijoiden kanssa hänellä oli eri vaiheissa monenlaista yhteistyötä. George Hummasti opiskeli Suomessa 1970-luvun alussa ja käänsi mm. Reino Keron amerikkansiirtolaisuutta koskevan väitöskirjan englanniksi vuonna 1973. Kiinnostus siirtolaihistoriaan tuotti väitöskirjan *Finnish radicals in Astoria, Ore-**

gon, 1904–1940: a study in immigrant socialism vuonna 1975, jonka mm. Arno Press myöhemmin julkaisi.

*Myöhemmin George osallistui useisiin eri kirjahankkeisiin meidän ja monien muiden amerikkansuomalaisia tutkineiden kirjoittajien kanssa, esimerkiksi teokseen *For the Common Good* ja *Finnish Identity in America*. Viimeksi kesäkuussa 2009 George osallistui Turussa Siirtolaisuusinstituutin tiloissa pidettyyn ”Suomalaisena Amerikassa” -konferenssiin. Hän tuli myös kirjoittajaksi parhaillaan tekeillä olevaan englanninkieliseen teokseen amerikkansuomalaisten historiasta. Siihen hän ehti jo kirjoittaa oman osuutensa amerikkansuomalaisesta raittiustoiminnasta, joka hänen osaltaan tulee julkaistavaksi posthumous.*

Muistamme ystävämme Georgen erikoisalansa merkittävänä asiantuntijana, aina ystävällisenä tutkijakollegana, joka oli valmis auttamaan muita ja osallistumaan yhteisiin hankkeisiin.

Turussa 13.10.2010

Auvo Kostainen
Reino Kero
Keijo Virtanen

*Siirtolaisuusinstituutti
onnittelee rouva
Helen Alhoa !*

90 v.

Lake Worthyssa Floridassa asuva amerikansuomalainen rouva Helen Alho täytti 90 vuotta 1.9.2010. Alhot pitivät sodan jälkeen ruokakauppaa Turun pläkkikaupungissa. He muuttivat vuonna 1950 Yhdysvaltoihin. Niilo Alho oli kotoisin Turun naapurista Paattisilta, Helen Alhon juuret taas ovat Pohjanmaalla, Seinäjoella.

Alhon nimi on hyvin tunnettu paikallisten suomalaisten keskuudessa, sillä Alhoilla oli menestyvä rakennusliike paikkakunnalla. Niilo Alho hoiti rakentamisen ja Helen Alho vastaavasti liikkeen paperityöt. Lantanassa on Alho Drive –katu nimetty Niilo ja Helen Alhon menestyksekkään työn kunnioittamiseksi.

Siirtolaisuusinstituutti sai vuonna 1996 Alhoilta lahjoituksen 112,500 dollaria. Varat sijoitettiin instituutissa perustettuun Niilo ja Helen M. Alhon rahastoon. Tuotolla on moni amerikansuomalaisesta siirtolaisuudesta kiinnostunut tutkija, kulttuuriyöntekijä tai taiteilija päässyt hankkimaan lisäoppia. Rahastolla on ollut suuri merkitys amerikansuomalaisuuden tutkimisessa.

Siirtolaisuusinstituutin puolesta haluamme onnitella erittäin lämpimästi rouva Helen Alhoa siellä rapakon takana.

Keijo Virtanen
Valtuuskunnan puheenjohtaja

Pertti Paasio
Hallituksen pj.

Ismo Söderling
Johtaja

Siirtolaisuusinstituutin henkilöstömuutoksia

Heini Hartikainen aloitti ulkosuomalaistyön koordinaattorina 1.12.2010 alkaen.

Jarno Heinilä aloittaa arkistonhoitajan virassa 1.1.2011 alkaen.

Sirkka Komulainen aloitti erikoistutkijana 1.11.2010

Kirsi Sainio aloitti 15.11.2010 toimistonhoitajana Sari Aaltosen siirryttyä vuorotteluvapaalle.

Sisko Tampio valittiin Kirjastonhoitajaksi ja taittajaksi Kirsi Sainion paikalle 15.11.2010 alkaen.

Vierailuja

Fulbright Scholar Julene Johnson (right in the photo), Gerontology Research Centre, Department of Health Sciences at the University of Jyväskylä, visited in the Institute of Migration in 14th of October, 2010. Julene Johnson has a special interest in the musical tradition of Finnish immigrants in the US West Coast. She had discussions with the personnel of the institute like with Information Service Manager Jouni Korkiasaari (left in the photo). Kuva Ismo Söderling.

Professori Lennard Sillanpää vieraili instituutissa 2.9.2010. Hän esitteli vierailunsa aikana tärkeän Edward Laineen käsikirjoituksen liittyen kanadansuomalaisen työväestön keskusjärjestön FOC:n historiaan. Käsikirjoitus on tarkoitus julkaista instituutin sarjassa. Kuva: Ismo Söderling.

Yhdysvaltain suurlähetystön lehdistö- ja kulttuuriosaston uusi päällikkö Marjut H. Robinson (kuvassa oik.) ja kulttuuriasioiden assistentti Heidi Day (kuvassa toinen oik.) vierailivat Siirtolaisuusinstituutissa 19.11.2010. Tutkimusjohtaja Elli Heikkilä (kuvassa vas.) esitteli heille instituutin tutkimustoimintaa ja koordinaattori Heini Hartikainen (kuvassa toinen vas.) Suomi Sydämessä -Ulkosuomalaisjuhlaa, jonka instituutti järjestää Turussa 1.-4.7.2011. Kuva: Jouni Korkiasaari.

Siirtolaisuus-Migration lehti

Otamme mielellämme vastaan erilaisiin muuttoliikkeisiin liittyviä artikkeleita. Lisätietoja: kirsi.sainio@utu.fi

Kirjoitusohjeet löytyvät nettisivuiltamme:

<http://www.siirtolaisuusinstituutti.fi/art/smlehti.php>

Kirjoitus-
ohjeet

*Toivotamme lukijoillemme
Vi önskar våra läsare
We wish our readers*

*Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!
God Jul och Gott Nytt År!
Merry Christmas and a Happy New Year!*

SUOMI SYDÄMESSÄ FINLAND IN OUR HEARTS

**Welcome
to Turku
July 1-4, 2011!**

Siirtolaisuusinstituutti järjestää suuren ulkosuomalaisjuhlan
Turun Kulttuuripääkaupunkivuonna 2011.

Ohjelmassa on mm. marssikulkue, seminaari, sukututkimusta,
pesäpalloa, golf-turnaus, filmifestivaali, teatteria ja tanssia.

Finns from all over the world gathering in Turku 2011.

The Institute of Migration is arranging a Festival "Finland in our Hearts" in Turku for expatriate Finns in
July 1-4, 2011. We welcome Finns from near and far to take part in the event.

For more information: www.migrationinstitute.fi/suomisydamessa.html

Contact: Krister Björklund, krister.bjorklund@utu.fi.

**OPEN CALL
FOR PAPERS!**

**OPEN CALL
FOR PAPERS!**

TURKU ● ÅBO 2011
EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE

Now is the time to start submitting your ideas for presentations for the Finland in our Hearts – festival 2011. We are looking for papers from you, especially covering the following areas/topics: Finns abroad – past, present and future; Family history and genealogy; Finnish-international culture, arts science and economics, To start submitting your proposals, please follow the link <http://www.migrationinstitute.fi/suomisydamessa.html> or send them by email to krister.bjorklund@utu.fi or mail them to the Institute of Migration, Eerikinkatu 34, 20100 Turku, Finland.

Time flies and the summer of 2011 is approaching fast, so act now!